YUKIO MISHIMA

după banchet

Colecția GLOBUS / Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI: ION STATE
Grafica: Viorel Popescu. Ilustrația: Zemlényi Csaba

宴のあと

三島由紀夫著

新潮社版

UTAGHE NO ATO
MIȘIMA YUKIO
Editura Șinciōșa
© Yōko Hiraoka, 1969, Tokio

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparț

GLOBUS

YUKIO
MIȘIMA

după banchet

Traducere de
STANCA CIONCA

EDITURA UNIVERS
București
1979

SEŢUGO-AN

SEŢUGO-AN, „chilia zăpezilor", era aşezată pe un platou înalt în Ko-işikawa, un cartier de-luros din Tokio. Rămăsese ferită de stricăciunile războiului. Neatinsă era vestita grădină de vreo zece ari, plantată în stilul lui Enşû Kobori [1], ca şi „poarta păunului" adusă dintr-un cunoscut templu din Kioto ; la fel şi pridvorul şi pavilionul de oaspeţi ale vechiului templu din Nera, mutate în întregime şi reconstruite întocmai ; neatinsă rămăsese şi sala cea mare, ridicată în vremuri mai noi.

După război, în timpul răsturnărilor iscate de noua lege a impozitelor, Seţugo-an trecuse de la vechiul proprietar, un industriaş pasionat de ceremonia ceaiului, în mîinile unei femei frumoase şi energice. Astfel, „chilia" devenise peste noapte un restaurant cu renume.

Noua proprietăreasă era Kazu Fukuzawa, o femeie frumoasă, voinică, cu un aer sănătos, aproape ţărănesc, debordînd de vitalitate. Kazu era tipul de femeie în faţa căreia oamenii complicaţi se ruşinează de complexele lor, iar cei slabi de înger fie că prind curaj, fie se pierd cu totul. Prin nu

[1] Enşû Kobori (1579—1647) a fost un maestru vestit în ceremonia ceaiului şi în arta aranjării grădinilor.

se știe ce providență a naturii, Kazu întrunea în firea ei o hotărîre bărbătească și o personalitate cu totul feminină. Cu asemenea calități ar fi putut ajunge mai departe decît orice bărbat.

Kazu avea sufletul senin și un caracter fără compromisuri : o fire simplă și dreaptă. Încă din tinerețe îi plăcuse mai curînd să iubească decît să fie iubită. În naivitatea ei firească se ascundea o oarecare doză de îndrăzneală. Iar răutățile și meschinăriile oamenilor nu reușiseră decît să-i întărească generozitatea și modestia.

De ani de zile, Kazu avea cîțiva prieteni apropiați, care însă nu-i făceau curte. Printre ei se număra de o vreme și Ghenki Nagayama, un politician abil care trăgea din umbră sforile în partidul conservator. Față de femeia cu douăzeci de ani mai tînără decît el, Ghenki nutrea o afecțiune de frate mai mare.

— Asta-i o femeie cum rar întîlnești, obișnuia el să spună. E în stare de fapte mari. Dacă ai pune-o să întoarcă țara cu fundu-n sus, nici asta nu i-ar întrece puterile. Ca bărbat, ar fi un aventurier de clasă, dar fiindcă e femeie, trece doar de vrednică — și-atît. Îi lipsește numai bărbatul de care să se îndrăgostească. Cu el ar fi în stare de orice.

Kazu se simțea flatată de părerea lui Ghenki, dar de față cu el se apăra :

— Nu ești dumneata bărbatul după care să iau eu foc. Cu toată siguranța și înfumurarea dumitale, pe mine nu mă duci de nas. Ce-i drept, te pricepi la oameni, dar în ce privește calitățile de cuceritor...

— Dar nici nu vreau să te cuceresc, se răsti bătrînul, malițios. Dacă aș încerca așa ceva, aș zice că s-a sfîrșit cu mine.

De cînd restaurantul mergea strună, Kazu cheltuia mai mult pentru îngrijirea grădinii. În fața pavilionului de oaspeți, către miazăzi, se afla un iaz foarte potrivit pentru petreceri de noapte pe clar de lună. De jur împrejurul grădinii se înșirau copaci înalți și bătrîni, soiuri rare în Tokio : pini, castani, sîmbovină, tot unul și unul. Printre ramurile lor se întrezăreau petece de cer albastru. Nici un bloc din cele obișnuite în oraș nu urîțea peisajul. În vîrful unui pin uriaș își făcuse de multă vreme cuib un uliu. Din cînd în cînd poposeau și alte feluri de păsări ; mai ales toamna se lăsau în stoluri mari peste gazon, pigulind boabe roșii de nandină și scurmînd după rîme cu o gălăgie de nedescris.

În fiecare dimineață, Kazu făcea cîte o plimbare prin grădină, dînd indicații grădinarului, unele cu rost, altele fără. Sfatul cu grădinarul făcea parte din programul zilnic și contribuia la buna ei dispoziție. Iar grădinarul cel destoinic n-ar fi îndrăznit niciodată s-o contrazică.

Kazu se plimba prin grădină, gustînd plăcerea de a fi singură și netulburată cu gîndurile ei. Altminteri sporovăia toată ziua, cînta, era mereu în societate. Dar oricît ar fi fost de obișnuită cu oaspeții, conversațiile tot o oboseau. Pe cînd plimbarea de dimineață... Aici își dădea seama cît de împăcat îi e sufletul. Nici o pasiune nu mai avea să-i tulbure liniștea.

„Dragostea n-are să-mi mai încurce viața", își spunea ea, sigură de sine, urmărind cu privirea

razele care sfîșiau ceața subțire dintre ramuri și mulau într-o lumină crudă mușchiul de pe cărare. De ani de zile nu se mai gîndise la dragoste, iar ultima ei iubire i se părea acum o amintire ștearsă, palidă. Kazu era adînc convinsă că e invulnerabilă pentru orice sentiment primejdios.

Plimbările acestea de dimineață îi întăreau încrederea în sine. Deși trecuse de cincizeci de ani, era încă o femeie atrăgătoare, cu tenul frumos și ochii plini de viață. Oricine ar fi văzut-o umblînd astfel tăcută prin grădină, și-ar fi putut imagina despre ea tot felul de povești. Dar în ceea ce o privea poveștile se terminaseră, cîntecele amuțiseră demult — ea însăși o știa cel mai bine. Firește, se simțea încă plină de energie. Dar energia aceasta era bine ținută în frîu ; n-avea să se mai reverse și nici s-o mai ia razna vreodată.

Grădina cea întinsă, casele, un cont la bancă, acțiunile și oaspeții ei influenți (politicieni și industriași de seamă) — toate acestea îi asigurau o bătrînețe lipsită de griji. Kazu își făcuse o situație și n-avea de ce să se mai sinchisească de răutățile sau clevetirile oamenilor. Era acceptată în societate, respectată de toată lumea, își permitea plăceri mondene, găsise un administrator capabil, iar în călătorii și la petreceri nu se zgîrcea cînd era vorba de cheltuieli. Într-un cuvînt, își putea petrece restul vieții la adăpost de orice griji și lipsuri.

Tot gîndindu-se astfel Kazu se opri, se așeză pe banca de lîngă poartă și-și plimbă privirile de la poteca acoperită de mușchi și scăldată în soare, la păsările care zburătăceau repezit de colo-colo.

Pînă la ea nu ajungea nici tumultul orașului, și nu se auzeau nici claxoanele mașinilor. Lumea întreagă părea un tablou încremenit. Kazu se minuna cum se putuseră stinge fără urmă pasiuni care fuseseră cîndva atît de aprinse. Unde dispăruseră sentimentele care îi stăpîniseră odată toată ființa? Ideea că experiențele se acumulează în om, îl îmbogățesc și-l maturizează i se părea acum o minciună. Omul e doar ca o albie întunecoasă prin care poate trece orice, sau ca o răscruce de drumuri peste care roțile își lasă urmele. Albia se năruie, caldarîmul drumului se tocește, cu toate că a fost și el cîndva nou.

De mult nu i se mai întîmplase să iubească orbește. Viața era pentru ea senină și limpede, ca grădina în soarele de dimineață. Toate lucrurile aveau contururi precise, fără nici un echivoc. Chiar și sufletele oamenilor îi păreau străvezii. N-o mai surprindea nimic. Și-a trădat cineva prietenul din interes? Se-ntîmplă. S-a nenorocit careva din pricina unei femei? Nimic neobișnuit în asta. Dar un lucru era hotărît: ea însăși era apărată pentru restul vieții de asemenea surprize.

Consultată în chestiuni de dragoste, Kazu știa să dea sfaturi înțelepte. Viața sufletească se împărțea pentru ea în cîteva zeci de compartimente, pe care n-avea decît să le combine ca să rezolve pînă și cea mai întortocheată problemă. Viața nu putea avea complicații prea mari. Toate lucrurile se supuneau unui sistem de reguli, ca la jocul de *go*[1], iar ea, ca un jucător bun, avea pentru ori-

[1] Joc constînd dintr-o tablă cu 361 de pătrățele și 180 de pietre albe și negre.

cine cîte un sfat potrivit. Iată de ce dispreţuia în mod firesc tot ce era nou. Oricît de înaintaţi se credeau unii oameni, pînă la urmă se supuneau aceloraşi reguli vechi.

— Eh, tinerii din ziua de azi... ofta Kazu. Numai hainele-s noi pe ei, încolo nu se deosebesc cu nimic de cei de altă dată. Îşi închipuie numai că tot ce e nou pentru ei trebuie să fie nou pentru toată lumea. Chiar şi excentricităţile lor au existat îndotdeauna, atît doar că ăştia de-acum se poartă mai bătător la ochi şi mai trăsnit, ca să-i ia lumea în seamă.

Vorbele acestea erau de fapt destul de superficiale şi banale, dar în gura ei sunau convingător.

Cum şedea aşa pe bancă, Kazu scoase o ţigară din mîneca largă a chimonoului şi începu să fumeze cu plăcere. Nu era pic de vînt, şi fumul rămînea atîrnat în aerul limpede, ca o mătase lucioasă şi grea. Asemenea plăceri îi dădeau satisfacţia că ducea o viaţă tihnită şi independentă. Nu-şi amintea să-i fi făcut vreodată rău ţigara de dimineaţă, oricît ar fi băut în ajun. Avea o sănătate de fier.

Îşi desfăşură în minte peisajul grădinii : vedea tot, ca-n palmă, chiar şi ungherele pe care nu le putea cuprinde cu privirea de pe bancă : laurul cel mare din mijloc, cu verdele lui întunecat, cu frunza deasă şi măruntă, groasă şi sclipitoare ; apoi viţa sălbatică încolăcită pe copacii care creşteau pe colina din fundul grădinii ; gazonul întins din faţa pavilionului-bibliotecă, lanterna de iarnă, elegantă şi simplă ; ostrovul din mijlocul iazului, cu pagoda lui veche de piatră şi stufărişul de bambus. Toate, pînă şi ultima tufă ori cea mai

simplă floare, îşi aveau aici rostul lor — nimic nu creştea la întîmplare.

În timp ce-şi fuma ţigara, Kazu avu senzaţia că în grădina aceasta cu frumuseţi alese îi zac ascunse toate amintirile. În acelaşi fel privea ea şi grădina, şi lumea, şi viaţa. Nu numai atît: dispunea de ele.

CERCUL FOŞTILOR AMBASADORI

UN MINISTRU o anunţă pe Kazu că cercul „Kagen" hotărîse să-ţi ţină banchetul din anul acesta în restaurantul ei. Membrii cercului, toţi foşti ambasadori, se întîlneau o dată pe an, la 7 noiembrie, şi fiindcă fuseseră nemulţumiţi de localurile în care-şi ţinuseră întrunirile în anii trecuţi, ministrul luase pe seama sa rolul de mijlocitor. Îi mai spuse că era vorba de cîţiva domni distinşi, toţi pensionari.

— Numai unul nu s-a împăcat încă cu ideea pensionării, adăugă ministrul. Bătrînul Noguci, precis îl cunoşti şi dumneata, cel care a fost pe vremuri de cîteva ori ministru. Nu demult domnul acesta a devenit, din nu ştiu ce motiv, consilier al partidului radical-reformator, dar a pierdut din nou la ultimele alegeri.

Kazu primi propunerea ministrului pentru o recepţie în grădină. Nu găsi timp să mai ceară explicaţii, căci avea o mulţime de oaspeţi străini. Nu mai era obişnuitul cîrd de păsărele: aceştia arătau ca un stol de păsări multicolore, coborîte

cu gălăgie mare peste grădina restaurantului Seţugo-an.

Se apropia ziua de 7 noiembrie şi Kazu începu pregătirile pentru banchet. Cu oaspeţii aceştia era bine să se poarte respectuos. Căci oamenii aflaţi la apogeul puterii mai gustă cîte-o glumă deocheată, ba chiar unora le place familiarismul, dar cei cărora le-a apus steaua, care au ajuns să trăiască retraşi, se simt îndată ofensaţi de astfel de glume. Cu ei e mai potrivit să taci şi să asculţi. Iar apoi să-i măgulești cu vorbe plăcute, spre a le da iluzia că retrăiesc, măcar pentru o seară, crimpeie din gloria lor trecută.

Kazu alcătui lista bucatelor pentru banchet:

— Supă de fasole albă cu ciuperci „roua pinilor" şi *tôfu* [1].

— Sepie felii, cu pătrunjel; portocale amare.

— Păstrăvi; scoici roşii; ardei verde, suc de portocale amare, sos.

— Sturz fript; languste de Ise; scoici; morcovi albi în saramură; muguri de lacriţă.

— Raţă sălbatică cu muguri de bambus.

— Doi crapi; plătică dulce pe cărbuni; portocală amară.

— Frunză de ferigă; piure de castane; prune picante.

Gazda însăşi îmbrăcă pentru acea ocazie un chimono gri-violet cu desene mărunte, legat cu un *obi* [2] liliachiu întunecat, cu crizanteme imprimate

[1] Jeleu alb de fasole, care se adaugă la supe.
[2] Brîu lat cu care se strîng chimonourile.

și o cataramă ruginie în care lucea o perlă mare neagră. Chimonoul acesta îi alungea trupul plinuț și-i dădea un aer de distincție.

Ziua de 7 noiembrie fu caldă și senină. Pe seară, înainte ca luna să răsară, sosi fostul ministru Yuken Noguci împreună cu Hisamoto Tamaki, fost ambasador în Germania. Pe lîngă statura impozantă a lui Tamaki, Noguci cel uscățiv părea pirpiriu ; numai ochii îi sticleau vioi și limpezi pe sub coama de păr cărunt. Kazu înțelese din privirea lui scrutătoare că între toți fostii ambasadori (care între timp se adunaseră), bărbatul acesta, vădit idealist, era singurul care nu-și luase rămas bun de la viața activă.

Conversația deveni curînd animată ; dar se vorbea numai despre vremurile de altădată. Cel mai comunicativ era Tamaki.

Masa fu servită în așa-zisa „bibliotecă" a pavilionului pentru oaspeți. Tamaki ședea rezemat de un stîlp, între o fereastră neagră lăcuită, în formă de mugur, și o superbă ușă glisantă, pictată cu doi păuni multicolori și cu bujori albi pe un peisaj în stil sudic — în totul un amestec cam ciudat, ce va fi fost pe gustul cine știe cărui *daimyo*[1] din provincie.

Tamaki purta un costum de croială englezească : în buzunarul vestei îi atîrna un ceas de modă veche, cu lanț de aur, pe care tatăl lui, de asemenea ambasador în Germania, îl primise în dar de la împăratul Wilhelm al II-lea. Ceasul acesta făcuse impresie chiar și în Germania lui Hitler.

[1] Moșier din epoca feudală.

Tamaki era un bărbat impozant, cu o conversație aleasă, tipul diplomatului de viță veche. În tinerețe ținuse mereu la bunele sale relații cu poporul de rînd, dar între timp se înstrăinase cu totul de prezent și nu mai trăia decît cu amintirea recepțiilor de odinioară, cu cîte cinci sute sau chiar o mie de invitați, scăldate în lumina sclipitoare a candelabrelor.

— Ei, de cîte ori îmi aduc aminte de întîmplarea asta, mă trec fiorii, deschise el vorba cu o introducere ceremonioasă, care le tăie la toți pofta de ascultat. De cînd fusesem numit ambasador la Berlin, nu urcasem niciodată în metrou. Pînă ce într-o zi, la insistențele consilierului nostru de-atunci, domnul Matuyama, m-am lăsat dus mai mult cu sila la o stație de metrou. Ne-am urcat într-al doilea, ba nu, al treilea vagon din coadă. Mergem noi ce mergem, nu era prea plin vagonul, cînd deodată, pe cine zăresc în fața mea ? Pe Göring în persoană.

Tamaki făcu o pauză, să vadă ce efect are dezvăluirea. Dar pesemne că ceilalți mai auziseră povestea de vreo zece ori, căci nu reacționă nici unul. Kazu interveni, plină de tact :

— Göring era pe-atunci un personaj tare important, nu-i așa ? Cam cum ar fi la noi Kiomasa Kato ? Și mergea cu metroul ?

— Chiar așa. Atotputernicul Göring ședea pur și simplu în metrou, în niște haine ponosite, ca de muncitor, cu un braț petrecut pe după mijlocul unei fetișcane de vreo șaisprezece ani — dealtfel nostimă de tot, micuța. Întîi am crezut că e o confuzie și m-am frecat la ochi. Dar degeaba — era Göring în carne și oase. Ce mai, îl cunoșteam

bine, că doar îl întîlneam aproape zilnic la recepţii. Eu, ce să zic, mă cam fîstîcisem ; dar dumnealui şedea acolo, absolut impasibil. Nu ştiu dacă fata era dintr-acelea ; eu unul nu mă pricep la lumea deocheată.

— Deşi nu s-ar zice..., îl complimentă gazda.

— În fine, oricum, era frumuşică fata, deşi cam prea strident fardată, mai ales buzele. Göring „muncitorul" o apucase de urechiuşă, o mîngîia pe spate... Mă uit eu la Matuyama — se holba şi el de-i ieşiseră ochii. Două staţii mai încolo, Göring coborî cu fata. Noi rămăseserăm muţi de uimire. Nu-mi mai ieşea din cap întîlnirea aceea. A doua zi Göring a dat o recepţie. Matuyama şi cu mine ne-am dus să-l privim mai îndeaproape. Ce mai, era unul şi-acelaşi cu omul nostru din metrou. Pînă la urmă nu m-am mai putut stăpîni şi, uitînd de poziţia mea de ambasador, am deschis vorba de-a dreptul : „Ieri am luat metroul înadins, excelenţă, ca să văd cum trăieşte poporul. A fost foarte instructiv. Obişnuieşte şi excelenţa voastră cîteodată... ?" Göring zîmbi, apoi îmi dădu un răspuns cu multe înţelesuri : „Noi sîntem una cu poporul", zise el, „sîntem parte din el. De aceea n-am nevoie să iau metroul *înadins.*"

Tamaki reproduse răspunsul într-o germană limpede, apoi traduse.

Foştii ambasadori aveau, ce-i drept, aerul de diplomaţi, dar nu se purtau deloc ca atare : nu se ascultau defel unul pe altul. Fostul ambasador în Spania abia aşteptă să termine Tamaki, şi începu să depene amintiri din frumosul Santo Domingo, unde fusese o vreme consul. Plimbări pe

malul mării pe sub palmieri, apusuri de soare superbe peste Marea Caraibilor, lumina lucind pe pielea arămie a mulatrelor... Bătrînul se încinsese — părea pierdut în voluptatea amintirilor. Dar Tamaki îi tăie vorba ca să pomenească de Marlene Dietrich, pe care o cunoscuse în tinerețe. Pentru el, frumusețile anonime n-aveau nici un farmec : numai numele răsunătoare, personajele faimoase dădeau culoare povestirilor.

Kazu era oarecum stînjenită de conversația presărată cu cuvinte străine, mai ales că „poantele" glumelor erau spuse în „original". Și totuși o atrăgea atmosfera deosebită a cercului de diplomați. Erau într-adevăr distinși, căci chiar dacă sărăciseră între timp, avuseseră parte cîndva de o viață luxoasă a cărei amintire, oricît de tristă, le poleia și acum existența. Singur Noguci era altfel. Fața lui bărbătească trăda o simplitate demnă. Se deosebea de ceilalți și în ținută, căci nu găseai la el nici urmă de prețiozitate sau eleganță ostentativă. Peste ochii vioi și limpezi se arcuiau niște sprîncene dese, ca trase de un penel iscusit. Trăsăturile lui, luate în parte, erau plăcute, deși obrazul întreg era lipsit de armonie, impresie subliniată și de trupul slab și uscățiv. Noguci zîmbea amabil tot timpul, dar nu se amesteca în vorbă decît foarte rar. Kazu îl urmărea fără să vrea. De la început băgase de seamă că gulerul cămășii albe avea la ceafă o ușoară dungă cenușie. Cum poate un fost ministru să poarte o asemenea cămașă ? Oare n-are pe nimeni să-i poarte de grijă ? Făcînd această descoperire, Kazu îi cercetă pe furiș pe ceilalți : bătrînii cei spilcuiți pur-

tău cămăși imaculate, cu gulerele strîns încheiate pe gîturile ofilite.

Singur Noguci nu vorbea despre trecut. Fusese și el, înainte de a fi fost rechemat în minister, ambasador într-o țară mai mică, dar viața sclipitoare a diplomaților nu-l interesa deloc. Chiar refuzul de a vorbi despre trecut era un semn că nu renunțase încă la prezent.

Tamaki sporovăia din nou despre recepții de altădată: își amintise de un bal strălucit într-un palat, unde se adunaseră sub lumina candelabrelor capetele încoronate și înalta aristocrație a Europei. Era ca o expoziție de medalii, ordine și bijuterii din tot continentul — în care obrajii pătați, scofîlciți ai bătrînelor prințese păreau palizi în sclipirile nenumăratelor diamante, ca niște trandafiri albi ofiliți.

Apoi se vorbi despre operă. Cineva pomeni cu încîntare de scena nebuniei din „Lucia", cîntată de Galli-Curci. Un altul era de părere că Galli-Curci fusese în declin, pe cînd Dal Monte, pe care o auzise el, era incomparabil mai bună. În cele din urmă Noguci, care tăcuse mereu, spuse:

— Hai să mai lăsăm discuțiile astea despre trecut. Că doar nu ne-am ramolit.

Deși o spusese zîmbind, avea un soi de autoritate în voce care îi făcu pe toți să amuțească. Observația lui făcu impresie asupra gazdei. În orice altă împrejurare, ea ar fi salvat situația printr-o glumă, dar prea erau nimerite cuvintele lui Noguci. Într-atît se potriveau cu propriile ei gînduri, încît își uită îndatoririle de gazdă. Iată un bărbat care știe să spună ceea ce alții n-ar îndrăzni, gîndi ea.

Intervenţia aceasta topise dintr-o dată toată vioiciunea adunării, ca o apă vărsată peste foc, după care rămîne o cenuşă fumegîndă, neagră şi umedă. Unul din bătrîni începu să tuşească — o tuse chinuită, care se prelungea de fiecare dată într-un horcăit şi care părea că nu se mai sfîrşeşte, în tăcerea de mormînt din încăpere. Pentru o clipă apăru în ochii tuturor o expresie comună : se gîndiseră la moarte.

Deodată grădina fu inundată de razele lunii. Kazu atrase atenţia oaspeţilor asupra răsăritului de lună. *Saké*-ul [1] îşi făcea efectul şi bătrînii îşi uitară teama de răcoarea de-afară. Propuseră o plimbare prin grădina pe care n-o cunoşteau nici la lumina zilei. Kazu chemă servitoarele să aprindă lampioane de hîrtie. Se ridică chiar şi bătrînul cu tusea. Nu vroia să rămînă singur, dar, prevăzător, se înfăşură peste nas şi gură.

Aşa-numita bibliotecă avea stîlpi zveltţi de lemn, iar veranda era înconjurată de o balustradă joasă, delicată, ca la templele vechi. Slujnicele luminau calea oaspeţilor, care-şi trăgeau sandalele pe treptele de la intrare. Latura aceasta a pavilionului era cufundată în întuneric — luna se ridicase dincolo de acoperiş.

Ajunseră toţi cu bine pe gazonul întins, dar cînd Tamaki propuse să facă înconjurul lacului, gazdei îi păru rău că pomenise de lună în frigul acesta de noiembrie.

— Drumul e primejdios, îi preveni ea. Aveţi grijă pe unde călcaţi.

---

[1] Băutură alcoolică din orez.

Dar oaspeții, înciudați că îi tratează ca pe niște bătrîni neajutorați, se încăpățînară să facă drumul prin crîng. Era frumos acolo, căci razele de lună pătrundeau printre frunze. Ajunși la lacul în care se oglindea luna, ținură neapărat să meargă mai departe pe cărarea ce ducea pe sub copacii de pe malul celălalt. Slujnicele, instruite de Kazu, își dădeau toată silința să-i ajute, le luminau pietrele și cioturile din cale, le arătau locurile lunecoase, acoperite de mușchi.

— Ce frig s-a lăsat! Și doar ziua a fost atît de caldă! spuse Kazu, încrucișîndu-și brațele cu mînecile largi peste piept.

Noguci mergea alături de ea — i se vedea răsuflarea în lumină. Dar nu părea să aibă chef de vorbă.

Kazu o luase înainte ca să le arate drumul și mergea prea repede. Luminițele celorlalți săltau jucăușe pe malul opus, pe sub copaci, iar în apă se oglindeau împreună luna și lampioanele. Pe Kazu însăși o încînta priveliștea mai mult decît pe iluștrii ei oaspeți. Emoționată ca un copil, strigă către malul celălalt:

— Cît e de frumos! Ce minune! Uitați-vă, lacul! Lacul!

Pe buzele lui Noguci apăru un zîmbet:

— Ce voce puternică ai! Ca de fată tînără.

Plimbarea se încheie fără incidente. Abia după ce se întoarseră toți în bibliotecă, se întîmplă nenorocirea.

Kazu se îngrijise să-i aștepte un foc bun la întoarcere. Bătrînii, pătrunși de răcoarea nopții, se tolăniră în jurul sobiței, fiecare cum îi venea mai bine. Se aduseră fructe, dulciuri și ceai verde.

Tamaki devenise însă taciturn şi conversaţia încetează. Începură să se gătească de plecare, şi Tamaki ieşi din odaie. Cînd, într-un tîrziu, fură gata să plece, băgară de seamă că Tamaki nu se întorsese. Toţi voiau să-l mai aştepte. Tăcerea deveni apăsătoare. Fiecare din cei patru părea preocupat de un gînd anume, pe care nu l-ar fi mărturisit în ruptul capului. În cele din urmă începură să vorbească despre sănătate : se plîngeau, care de astmă, care de stomac ori de tensiune. Noguci păstra o faţă împietrită şi nu lua parte la conversaţie.

— Mă duc să văd ce s-a întîmplat, spuse el deodată, ridicîndu-se liniştit de la locul lui.

Kazu se sculă şi ea, de parcă ar fi aşteptat încurajarea lui, şi o luă înainte să-i arate drumul, alergînd cu paşi mărunţi şi grăbiţi pe coridorul lustruit ca oglinda. Ambasadorul Tamaki zăcea fără cunoştinţă în baie.

PĂREREA DOAMNEI TAMAKI

DE CÎND ŢINEA restaurantul, Kazu nu mai fusese pusă niciodată în asemenea situaţie. Începu să strige după ajutor. Cîteva slujnice se bulucirăr, dar ea trimise după toţi servitorii din casă. Între timp ieşiseră şi bătrînii pe coridor. Gazdei îi ajunse la ureche vocea stăpînită a lui Noguci :

— Se pare că e apoplexie. Oricît ar fi de neplăcut pentru ai casei, va trebui să-l lăsăm pe loc pînă ce vine doctorul. Pe urmă lăsaţi totul în

seama mea. Voi sînteţi toţi oameni cu familie, numai eu n-am astfel de obligaţii.

Ciudat că, în toată acea agitaţie, vorbele acestea îi rămaseră gazdei intipărite în memorie. „Numai eu n-am astfel de obligaţii" — chiar aşa spusese, şi vorba aceasta aprinse o licărire în sufletul femeii, de parcă atinsese o coardă care încă mai vibra. În tot timpul cît se ocupă de bolnav cu sinceră compasiune, dîndu-şi toată silinţa, fraza aceasta nu-i ieşi o clipă din minte.

Doamna Tamaki sosi îndată, iar Kazu se simţi datoare să-şi ceară scuze plîngînd pentru nechibzuinţa ei ca gazdă. Dar deşi vorbea cu toată sinceritatea, în mintea ei se învîrteau toată vremea cuvintele: „Numai eu n-am astfel de obligaţii", înviorînd-o. Noguci, care o ascultase, îi luă apărarea:

— Dumneata n-ai nici o vină. Domnul Tamaki e pentru prima oară oaspete aici, deci n-aveai de unde să ştii cum stă cu sănătatea. Şi apoi, el însuşi a propus plimbarea în grădină.

Bolnavul sufla greu şi zgomotos. Soţia lui, o femeie încă destul de tînără, frumoasă şi elegantă în costumul ei de croială europeană, rămase tot timpul rece şi stăpînită, deşi starea soţului ei era gravă. Numai din cînd în cînd încrunta sprîncenele la sunetul *şamisen*-ului [1], care se auzea dinspre sala cea mare de banchete, unde mai zăboveau oaspeţi. Sfatul medicului, de a lăsa bolnavul cel puţin încă o zi nemişcat, îl respinse cu o energie care îi întrecea chiar răceala, găsind argumentele cele mai iscusite:

[1] Instrument tradiţional cu trei coarde.

— Soțul meu a trăit mereu după un principiu : să nu devină o povară pentru alții. Dacă am stînjeni și mai mult activitatea restaurantului, mi-ar reproșa-o pe urmă amarnic. Ca să nu mai vorbim că localul e plin de oaspeți, iar soțul meu nu e nici măcar un client vechi al casei. N-are rost să incomodăm și mai mult. Trebuie să-l transportăm în orice caz la spital, cît mai repede.

Doamna Tamaki își repetă dorința de cîteva ori pe un ton politicos și măsurat, mulțumindu-i de fiecare dată gazdei pentru amabilitate. Kazu se opunea la rîndul ei, neobosită :

— Dar nu e nici un deranj, putem ține bolnavul aici cît timp va crede domnul doctor de cuviință.

Schimbul de politeți și amabilități la căpătîiul bolnavului care horcăia părea că nu se mai sfîrșește. Doamna Tamaki nu-și pierdu o clipă stăpînirea de sine, iar Kazu, în naivitatea ei, stăruia mereu să-i ofere serviciile, pînă cînd doctorul cel corpolent își pierdu răbdarea.

Duseseră bolnavul într-o odaie mai mare, rar întrebuințată. Dar cum în jurul lui se înghesuiau Noguci, doamna Tamaki, doctorul, sora de caritate și Kazu, odaia crea o impresie de dezordine și învălmășeală. Noguci îi făcu gazdei un semn din ochi și ieși, iar Kazu îl urmă pe coridor. Pornise înaintea ei cu pași grăbiți — avea ceva atît de sigur în mers, încît femeia simți o clipă de parcă el ar fi fost stăpînul casei, iar ea oaspete. Noguci o pornise la întîmplare, printr-un coridor boltit ca o punte. La capăt o luă spre stînga și ajunse în spatele casei, într-o grădiniță plină de crizanteme albe. În grădina din față nu era nici o floare, dar aici creșteau de-a valma toate soiurile. În

cele două odăiţe care dădeau în grădiniţa cu flori stătea Kazu. Lumina era stinsă acolo.

Kazu iubea grădiniţa aceasta modestă şi sălbăticită, în care se retrăgea singură după orele de lucru. Florile şi ierburile creşteau aici fără un plan anume. Lipseau şi pietrele ornamentale, şi ochiurile de apă cerute de regulile artei grădinăritului. Semăna mai mult cu grădiniţa unei case de ţară, cu straturi de agurijoare, împrejmuite cu scoici. Nici crizantemele nu creşteau în şiruri ordonate : unele erau înalte, altele mărunte şi pirpirii. La începutul toamnei fusese aici o mare de flori de toate soiurile.

Kazu nu-l pofti pe Noguci înăuntru şi nici nu-i spuse că sînt odăile ei, evitînd înadins să se arate prea familiară. Îi oferi un scaun la capătul coridorului, lîngă uşa glisantă de sticlă prin care se vedea grădiniţa întreagă. Se aşezară, şi bărbatul deschise vorba îndată :

— Eşti şi dumneata prea insistentă. Atîta amabilitate cu tot dinadinsul încetează să mai fie amabilitate.

— Bine, dar e de datoria mea să mă îngrijesc de un oaspete care se îmbolnăveşte în casa mea, chiar dacă vine pentru prima dată.

— E punctul dumitale de vedere, pe care vrei să-l impui cu tot dinadinsul. Dar nu mai eşti copil şi trebuie să fi priceput ce vrea să spună doamna Tamaki. Atitudinea ei rezervată nu vine tocmai din modestie.

Kazu zîmbi, şi în jurul ochilor îi apărură riduri mărunte.

— Asta am înţeles şi eu...

— Atunci, dă-mi voie să-ți spun că și dumneata ești la fel de încăpățînată.

Kazu nu răspunse.

— Doamna aceasta, continuă Noguci, cînd a aflat că soțul ei zace fără cunoștință, a găsit vreme să se fardeze înainte de a veni.

— Pentru o soție de ambasador, cred că e firesc.

— De, știu și eu...

Bărbatul își lăsă gîndul neterminat și tăcu. Kazu se simțea bine în tăcerea aceasta. Dinspre sala cea mare răzbăteau crîmpeie de cîntec și sunet de *șamisen*. Se simți deodată eliberată de toate grijile legate de accident. Noguci se rezemă și el comod de speteaza scaunului și scoase o țigară. Ea se ridică să i-o aprindă.

— O, mulțumesc, spuse el cu voce calmă.

Kazu înțelese cu bucurie că nu era tonul de politețe neutră pe care-l ia un client față de proprietăreasa restaurantului. Și fiindcă era o femeie care nu și-ar fi ascuns niciodată bucuria, se grăbi să spună :

— Am remușcări față de domnul Tamaki. Dar, nu știu de ce, parcă mă simt deodată atît de senină ! Oare mi s-a urcat vinul la cap ?

— Așa o fi, răspunse Noguci sec. Tocmai mă gîndeam la vanitatea femeilor... Cred că pot vorbi deschis cu dumneata. Doamna Tamaki ar fi în stare să grăbească sfîrșitul soțului ei, numai ca să nu moară într-un restaurant, ci pe un pat de spital. Pentru mine e mai importantă viața unui prieten vechi și aș dori să rămînă aici pînă își revine. Dar ce contează dorința unui prieten pe lîngă vanitatea unei neveste ? În fața ei nu-mi pot impune punctul de vedere.

— Dar atunci, asta nu e prietenie adevărată, îl contrazise Kazu, simțind că poate fi sinceră cu el. Mie, știu că mi-ar fi totuna ce gîndesc ceilalți. Aș face după cum îmi spune inima. M-am călăuzit totdeauna după sentimentele mele și pînă acum mi-am impus voința în toate împrejurările.

— Și în astă-seară te-ai lăsat dusă de sentimente, zise Noguci cu seriozitate.

Kazu crezu că vorbește din gelozie și gîndul acesta o încîntă atît de mult, încît femeia aceasta mărinimoasă se grăbi să se apere, ceea ce mai bine n-ar fi făcut :

— Dar deloc ! M-am speriat pur și simplu și m-am simțit datoare să-l ajut. De ce aș avea vreun sentiment față de domnul Tamaki ?

Noguci se ridică brusc de pe scaun :

— Așa deci, n-a fost decît încăpățînare din partea dumitale ! Atunci, va trebui să-l ducem cît mai repede la spital.

Vorbise pe un ton rece și hotărît, care nu admitea contrazicere. Kazu simți cum i se prăbușesc toate iluziile. Dar se ținu tare și nu lăsă să-i apară decepția în răspunsul pe care i-l dădu :

— Bine, așa vom face. După cum dorește doamna Tamaki...

Se întoarseră amîndoi, fără să-și vorbească. În cele din urmă Noguci fu cel care rupse tăcerea :

— Îl vor transporta încă în seara asta la spital. Eu am să plec acum, iar mîine mă duc să-l văd, fiindcă tot am vreme.

Oaspeții din sala de banchete plecaseră și toată veselia amuțise. Peste restaurant se lăsase noaptea, cu tăcerea ei goală.

Ca să scurteze drumul, Kazu îşi conduse oaspetele prin sala de banchete. Două slujnice, care strîngeau mesele, îşi plecară capetele în chip de salut. Trecură pe lîngă două paravane aurite de cîte şase panouri, care serveau drept decor pentru dansurile clasice. Acum, după petrecere, bronzul lor parcă se întunecase. Aveau un luciu potolit, aproape mohorît.

Kazu se întoarse către una din servitoare, o femeie între două vîrste cu un aer isteţ :

— Nu m-am arătat deloc pe-aici. S-a plîns cineva la plecare ?

Femeia ridică ochii consternată. Niciodată stăpîna nu pomenea astfel de lucruri în prezenţa musafirilor, iar domnul pe care îl însoţea era neîndoielnic un oaspete.

— Nu s-a plîns nimeni. Au plecat foarte bine dispuşi.

Noguci şi Kazu împinseră cu grijă uşa glisantă de la camera bolnavului. Doamna Tamaki, care veghea la căpătîiul lui, le aruncă o privire plină de răceală. Avea sprîncenele subţiri, desenate cu grijă. Acul de platină înfipt în pălăria ei lunecase puţin de la locul lui şi sclipi scurt în lumina care venea din coridor.

TOVARĂŞI ÎN CEASURI DE RĂGAZ

DOMNUL TAMAKI fu transportat fără întîrziere la spital. A doua zi, cînd Kazu veni să-l viziteze, află că era încă în comă, aşa că trimise

doar un coşuleţ cu fructe în camera lui şi se retrase pe un scaun la capătul coridorului, ca să-l aştepte pe Noguci.

Dar Noguci nu mai venea şi, tot aşteptindu-l, femeia îşi dădu seama că ţine la el. Dacă se gîndea bine, cu toată firea ei îndrăzneaţă nu iubise niciodată bărbaţi mai tineri decît ea. Tinerii parcă aveau, şi psihic şi fizic, prea multe probleme, şi-apoi erau îngîmfaţi şi obraznici cu femeile mai în vîrstă decît ei şi prea săreau mereu peste cal. În afară de asta, Kazu simţea un soi de rezervă faţă de tinereţe. Ca femeie, îi sărea în ochi labilitatea trupească şi sufletească a adolescenţilor, care nu erau niciodată în stare să-şi poarte cu demnitate vîrsta. În plus, tenul lor lucios şi neted îi dădea o senzaţie neplăcută.

Asemenea gînduri îi umblau prin cap în timp ce aştepta în coridorul întunecat şi mohorît al spitalului. La capătul lui ghicea uşa odăii lui Tamaki, după coşurile de flori care se înşiruiau pînă pe coridor. Deodată, auzi un lătrat de cîini şi se uită pe fereastră. Sub cerul rece, înnorat, văzu o îngrădire mare din plasă de sîrmă în care, după toate aparenţele, erau ţinuţi cîini vagabonzi pentru experienţe. Înăuntru se înşirau nenumărate cuşti prăpădite. Erau tot soiul de cuşti acolo, înguste ca nişte coteţe, sau încăpătoare ca pentru cîini de pază, aşezate toate de-a valma, unele de-a curmezişul, altele răsturnate de cîte un cîine care trăsese prea mult de lanţ. Lîngă o javră numai piele şi os, văzu una rîioasă, şi alături un dulău mare şi gras. Lătrau toţi în cor, un lătrat jalnic, prăpădit, de ţi se făcea milă.

Personalul spitalului părea obișnuit cu ei, căci nu se oprea nimeni în fața cuștilor. Dincolo de ele se ridica o clădire veche de trei etaje : laboratorul. Ferestrele mici, mohorîte, în care se oglindea cerul înnorat, arătau ca niște ochi tulburi din care pierise orice urmă de curiozitate.

Kazu fu cuprinsă de milă ascultînd schelălăitul jalnic al cîinilor. Se minună cît de sentimentală devenise. Bieții cîini ! Deodată o podidiră lacrimile. Tot muncindu-și mintea să găsească o cale să-i scape, femeia uită de chinul așteptării.

Cînd sosi Noguci, o găsi înlăcrimată și o întrebă îndată dacă a murit Tamaki. Ea scutură din cap, dar era prea emoționată ca să-i poată explica de ce plînge.

Noguci părea grăbit. O întrebă de-a dreptul :

— Aștepți pe cineva ?

— Nu, răspunse Kazu, și un zîmbet apăru în sfîrșit pe obrajii ei rotunzi.

— Atunci se nimerește bine. Mă duc la Tamaki, dar nu stau mult. Așteaptă-mă aici. După cît se pare, avem amîndoi vreme. Doi oameni liberi, asta sîntem. Ce-ar fi să luăm masa împreună în oraș ?

Pe cînd coborau amîndoi strada în pantă din spatele clinicii universitare, norii se împrăștiaseră și o lumină caldă se revărsa ca apa peste oraș.

Kazu își lăsase șoferul să aștepte, dar fiindcă Noguci voia să meargă pe jos, îl trimise acasă. În tonul autoritar cu care bărbatul îi propusese să trimită mașina îndărăt, simți parcă un reproș la adresa stilului ei de viață. Mai tîrziu va avea destule prilejuri să-și corecteze impresia, căci vorbele lui Noguci și aerul cu care le pronunța erau me-

reu atît de pline de demnitate, încît chiar capriciile şi ideile fixe căpătau în gura lui un ton moralizator.

Ajunseră la un loc unde trebuiau să traverseze bulevardul spre parcul Ikenohata. Era circulaţie mare, dar Kazu s-ar fi strecurat fără greutate printre maşini pînă pe trotuarul celălalt, dacă n-ar fi reţinut-o el, cu prudenţa lui exagerată. Fusese pe punctul s-o ia la fugă, cînd Noguci o opri cu un „încă nu, încă nu". Aşa pierdură ocazia. În porţiunea de stradă liberă prin care ar fi putut trece se îngrămădiră şiruri-şiruri de maşini, cu parbrizele strălucind în lumina soarelui de iarnă. În cele din urmă Kazu îsi pierdu răbdarea şi, prinzîndu-l de mînă, o luă din loc :

— Acum, hai repede !

Pe trotuarul celălalt, încă îi mai ţinea mîna strîns : o mînă uscativă, osoasă, ca o ramură de copac. Cum ea nu-i dădea drumul, Noguci încercă să şi-o retragă încet, pe furiş. Ea o strîngea inconştient şi, numai cînd simţi împotrivirea lui timidă, îşi dădu seama de marea intimitate a gestului. Noguci reacţionase ca un copil mofturos, care se răsuceşte ca să-ţi scape din braţe. Îl privi dintr-o parte, fără voie. Sub sprîncenele stufoase, ochii lui erau vioi, limpezi şi serioşi, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Intrară în parc şi o luară pe cărarea de pe malul stîng al lacului. Sufla un vînt tăios, care încreţea faţa apei în vălurele mici. Se reflectau în ea amestecate, tremurînd, albastrul cerului şi norii. O fîşie lungă de cer se întindea pînă la malul celălalt, împrejmuită de nori. Pe lac erau bărci

puține. Pe țărm zăceau frunzulițe de salcie, părînd însă mai proaspete decît tufele înverzite, care erau pline de praf și de zdrențe de hîrtie agățate prin ramuri.

Un grup de elevi trecu în pas alergător pe lîngă ei, în treninguri albe. Făcuseră posemne cîteva exerciții, căci suflau greu, încruntînd sprîncenele. Fețele lor îi amintiră femeii de statuia unui *așura*[1] din templul Kôfukuji. Îi depășiră în fugă pe cei doi, cu privirile ațintite mereu înainte, și curînd nu se mai auzi decît tropăitul surd al pantofilor de tenis pe alee. Unul din ei avea un prosop roz la gît, care se mai zări multă vreme săltînd pe sub copacii desfrunziți.

Noguci nu se putu stăpîni să nu observe că între ei și tinerii aceia are o diferență de vîrstă de aproape jumătate de secol.

— Sînt grozavi băieții! De invidiat! Am rîs eu de un prieten care s-a angajat instructor la o grupă de cercetași, dar acum înțeleg de ce îl pasionează munca asta.

— Da, e multă puritate în copiii ăștia, aprobă Kazu, fără să simtă pic de invidie pentru puritatea băieților de pe malul celălalt; vederile lui Noguci i se păreau cam simple și banale.

Se mai uitară o vreme în urma băieților, ale căror siluete mișcătoare se reflectau în apă. Îndărătul copacilor se ridicau, înalte și mohorîte, blocurile din Ueno-Hirokogi, iar deasupra lor atîrnau, pe cerul întunecat de fumul fabricilor, două baloane roșii cu reclame.

---

[1] Demon războinic, socotit a-și avea lăcașul sub pămînt sau pe fundul mărilor„

Kazu observă că mînecile pardesiului lui Noguci erau uzate. Deodată i se păru că în toate amănuntele pe care le descoperă la el zace cîte un reproș la adresa stilului ei de viață. Oricum, descoperirea aceasta deprimantă se afla în afara sferei ei de influență, căci Noguci ar fi respins fără doar și poate orice amestec indiscret în viața lui personală. Spre surprinderea ei, bărbatul îi ghici gîndul :

— Te uiți la pardesiul meu ? L-am făcut la Londra, prin 1928. Sînt unele lucruri care, cu vremea, îți devin dragi și de neînlocuit, nu crezi ?

Traversară insulița Benten, cea înconjurată de lotuși, trecură prin poarta templului Gogio-Tengin și urcară apoi dealul Ueno. Tot uitîndu-se la siluetele delicate, golașe ale copacilor ce se conturau precis pe cerul albastru, ca într-o pictură pe sticlă, ajunseră la poarta veche a restaurantului Seigiôken. Rotiseria era, la ora aceea a prînzului, aproape goală.

Noguci comandă un meniu fix și Kazu îl imită. De la masa lor de lîngă fereastră se vedea clopotnița unui templu vechi. Bucuroasă de căldura dinăuntru, Kazu remarcă fără înconjur :

— A fost cam rece plimbarea.

Dar pentru ea plimbarea prin frig avusese gustul ineditului. Femeia aceasta, care cunoștea numai munca de toate zilele în restaurant, era acum uimită și încîntată.

Cu firea ei impulsivă, Kazu nu-și analiza dinainte hotărîrile, ci se gîndea la un lucru numai după ce îl făcuse. Astfel, i se întîmpla adesea să

izbucnească în lacrimi în mijlocul unei conversații, fără să știe pe moment de ce plînge : lăcrima înainte de a-și da seama de sentimentele ei.

Noguci nu-și ceru scuze pentru plimbarea prin frig la care o invitase, așa că femeia se simți datoare să sublinieze cît de mult îi plăcuse. El o ascultă, apoi spuse scurt :

— Mă bucur.

Fața lui rămase inexpresivă, și totuși părea oarecum mulțumit. Kazu nu mai întîlnise un astfel de om. Cunoștea mulți încuiați, și în conversații era obișnuită să dea ea tonul, dar Noguci o domina pur și simplu cu tăcerea lui. Cum se putea ca bărbatul acesta în vîrstă, atît de simplu în tot ce făcea, să aibă atîta autoritate asupra ei ?

În tăcerile lungi dintre ei, Kazu cerceta pe îndelete restaurantul : se uita la pasărea împăiată dintr-o vitrină, apoi la perdelele alese cu gust, la inscripția chinezească înrămată de pe perete : „O sală plină de oaspeți bineveniți", ori la tabloul reprezentînd corabia de război „Ise" construită la Kawasaki — o litografie de pe la 1800. Vasul înainta pe o mare cu vălurele desenate cu precizie. Pîntecele lui roșu se vedea prin apa străvezie pînă sub linia de plutire. O atmosferă de „belle époque", în care toate se potriveau : restaurantul european în stilul de la începutul secolului, și fostul ministru care-și lua prînzul pe-ndelete, în costumul lui vechi englezesc. Potriveala aceasta o irita, căci ea prefera lucrurile noi, proaspete, pline de forță și vitalitate.

Noguci deschise vorba :

— Diplomația te silește să apreciezi corect oamenii. Eu cred că mi-am format un ochi bun, căci n-am făcut altceva toată viața. Răposata mea soție era un om minunat... De la prima întîlnire mi-am dat seama și am ales-o. Numai că, neputînd prevedea viitorul, n-aveam de unde ști cît de lungă îi va fi viața... S-a îmbolnăvit îndată după război și a murit... N-aveam copii, așa că am rămas singur cuc. A, nu, dacă vrei să mănînci toată supa, ridici farfuria puțin într-o parte. Uite-așa. Exact.

Kazu îi urmă sfatul, stupefiată. Pînă acum nici un bărbat nu îndrăznise s-o învețe cum se mănîncă după moda europeană.

— La primăvară, urmă Noguci fără să bage în seamă expresia de pe fața ei, m-au invitat niște prieteni la sărbătoarea izvoarelor de la Nara. Pînă acum n-am fost niciodată la sărbătoarea asta. Dumneata o cunoști ?

— Nu, nici eu n-am fost încă acolo, deși aș fi avut de cîteva ori prilejul.

— Ce-ar fi să mergem împreună ? Știu că ești foarte ocupată, dar...

Kazu aceptă fără ezitare. Mai erau vreo trei luni pînă la sărbătoare, dar abia spusese „da", că fantezia ei prinse aripi. Începu să viseze, și curînd i se urcă o roșeață în obraji care nu venea numai de la căldura din restaurant după frigul de-afară. Nu-și putea ascunde emoția.

— Dumneata ai o înflăcărare ciudată, comentă Noguci mînuind cuțitul de pește cu incrustații delicate.

Arăta mulţumit de cîte ori îşi exprima cu atîta convingere părerea despre alţii.

— Înflăcărare ? repetă Kazu, încîntată la culme. de observaţia lui. Adică, în ce fel ? De fapt, nu prea cred, deşi mi-o spune toată lumea, probabil ca să mă tachineze.

— N-am avut intenţia să te tachinez, replică Noguci atît de acru, încît Kazu amuţi.

După un timp începură să vorbească despre orhidee. Ea nu prea ştia mare lucru despre orhidee, aşa că trebui să-l asculte cuminte pe bătrînul din faţa ei, care se umfla în pene ca un şcolar cu cunoştinţele lui inutile despre flori. Şi-l imagină cu cîteva zeci de ani în urmă, făcînd pe grozavul în faţa vreunei fetişcane care-l interesa.

— Uită-te la floarea asta. Ştii cum se numeşte?

Kazu se întoarse şi aruncă o privire spre un ghiveci aşezat pe o etajeră în spatele ei. Dar cum n-o interesa deloc, întoarse capul fără s-o mai cerceteze şi răspunse, poate prea grăbită, că nu ştie.

— E un dendrobium, explică el jignit.

Kazu n-avu încotro şi se întoarse încă o dată, ca s-o privească mai amănunţit. Floarea de seră în ghiveciul ei mic, smălţuit în albastru, n-avea nimic deosebit — cîteva petale mici, tivite cu roşu, atîrnau parcă plutind în jurul lujerului subţire. Cum stătea aşa în ghiveci, cu petalele ei complicate, părea mai curînd o orhidee artificială de hîrtie colorată. Cu cît Kazu se uita mai mult la ea, cu atît i se părea mai ridicolă, ba era de-a binelea urîtă în după-amiaza aceea tihnită de iarnă.

ÎNTOARSĂ ACASĂ, Kazu se temu că fericirea ceasurilor petrecute cu el se va topi în mulțimea treburilor zilnice. O bucura mai ales faptul că cineva îi acordase atîta atenție. Și bucuria aceasta neașteptată o făcu să descopere cît era, de fapt, de singură.

Alături de el nu-și dăduse seama, dar acum după despărțire o asaltară tot felul de gînduri. În primul rînd, începu să viseze la cămăși elegante și curate și la haine bine croite pentru el. Dar de așa ceva nu se putea ocupa cîtă vreme nu era sigură de sentimentele lui, căci era exclus să se amestece așa, netam-nesam, în viața lui. Or, nu știa nimic de sentimentele lui. Ce ciudat, ajunsese încă o dată în situația de a nu ști nimic despre sentimentele cuiva. Era nu numai ciudat, ci de-a dreptul revoltător.

Apoi se întrebă de ce poartă bărbatul acesta haine atît de uzate, chiar dacă sînt din stofă bună. Teribil ar fi vrut să afle ce venituri avea. Precis că trăia numai din pensie, care nici nu putea fi mare. O existență jalnică pentru un om care fusese cîndva ministru.

Toate aceste gînduri n-o mai părăseau nici în ceasurile în care-și întreținea oaspeții. Căuta mereu o cale cum să afle ce venituri putea să aibă Noguci. Din întîmplare, nimeri curînd într-o societate de funcționari care discutau tocmai despre pensii. Kazu remarcă într-o doară :

— Ce-ar fi să hotărască guvernul deodată să preia administrarea restaurantelor ? Îmi închipui că pe-o bătuță ca mine ar scoate-o îndată la pen-

sie. De fapt, n-ar fi rău deloc, că oricum e mai plăcut să te odihnești primind pensie, decît să faci toată munca mea... Dar oare ce pensie mi s-ar cuveni mie ?

— Ehei, dumneata ai lua o pensie de ministru... asta face vreo treizeci de mii de yeni pe lună.

— Vai de mine ! Atît de mult ? exclamă ea cu o mirare prefăcută, spre hazul celorlalți.

În seara aceea, înainte de a adormi în cămăruța ei, îi trecură prin cap tot soiul de gînduri.

Spre deosebire de odăile elegante pentru oaspeți, cele două camere în care locuia Kazu erau foarte simple, mobilate fără imaginație. În dormitor n-avea decît un telefon la căpătîiul saltelei, în jurul căruia zăceau pe jos vrafuri de reviste. Nici un obiect decorativ nu împodobea odaia ; chiar și în *tokonoma*[1] se afla doar o noptieră cu cîteva sertărașe. Totuși, de cîte ori se tolănea pe salteaua care umplea mai toată odaia, Kazu se simțea destinsă și împăcată cu sine însăși.

Aflase deci că Noguci primește vreo treizeci de mii pe lună. Păi, atunci invitația la restaurant fusese un lux pentru el, socoti Kazu, și inima i se umplu de bucurie. Acum, că avea date precise, imaginația ei prinse aripi. Se gîndi la poziția lui strălucită de odinioară și la situația lui modestă de-acum, pe care o suporta cu atîta mîndrie și demnitate. Toate acestea i se păreau romantice femeii care trăia numai printre oameni bogați și influenți.

[1] Nișă de onoare în camerele japoneze, cu tablouri și aranjament floral.

În ziua următoare renunță la plimbarea ei obișnuită de dimineață, căci găsise în ziar un anunț despre moartea lui Tamaki. Bătrînul își dăduse duhul seara la zece, iar înmormîntarea avea să aibă loc peste două zile, la templul Țukigi-Hongangi, la ora unu după-amiază. Întîi vru să facă o vizită de condoleanțe, își pregăti chiar chimonoul de doliu, dar amintindu-și de purtarea doamnei Tamaki din seara cu pricina, se răzgîndi.

În cele două zile care urmară, petrecute într-o așteptare continuă, chinuitoare, inima ei pătimașă se înflăcără.

Cu toate că moartea lui Tamaki fusese anunțată în ziar, Noguci ar fi trebuit s-o înștiințeze. Un telefon din partea lui ar fi asigurat-o de afecțiunea, ori cel puțin de prietenia lui. Totuși, nu primi nici un semn de la el.

De cîte ori suna telefonul, Kazu se emoționa ca o școlăriță și i se tăia răsuflarea. Îi era teamă că, dacă suna într-adevăr Noguci s-o înștiințeze de moartea prietenului lui, n-are să-și poată ascunde tremurul de bucurie din voce. Niciodată nu mai așteptase cu atîta nerăbdare o înmormîntare. Hotărî să meargă la coafor cu o zi înainte apoi amînă pentru ultima dimineață. Plimbarea din ziua precedentă îl uimi pe grădinar: Kazu trecu pe lîngă el fără un salut, fără observații. Cu mersul repezit ocoli grădina o dată, apoi, cu totul împotriva obiceiului, încă o dată. Bătrînul, care slujise și la fostul proprietar al grădinii, o crezu ieșită din minți. Își spuse că așa vor fi arătînd vrăjitoarele care bîntuie prin codri.

Nici măcar în ajunul înmormîntării Noguci n-o sună. Kazu se simți de-a binelea înfrîntă.

Gustă chiar cu un soi de voluptate toată amărăciunea înfrîngerii. Nu-i trecu o clipă prin gînd că ar putea fi prea ocupat cu pregătirile pentru înmormîntare ca să mai ia legătura cu ea. Refuza orice presupunere care ar fi putut s-o liniştească. Numai certitudinea că a fost uitată şi părăsită mai ardea în sufletul ei.

Dintr-o dorinţă de răzbunare, fie pe Noguci, fie pe doamna Tamaki, împături în hîrtie fină de mătase un cadou de condoleanţe exagerat: o sută de mii de yeni. De trei ori cît pensia unuia ca alde el, îşi spuse ea cu răutate. N-o obliga nimic la gestul acesta, dar i se părea că numai un astfel de cadou ar putea fi pe măsura sentimentelor ei.

Ziua înmormîntării era călduroasă — o zi senină de iarnă timpurie, în care pînă şi vîntul era plăcut. Nu-şi mai făcu plimbarea de dimineaţă, în schimb pierdu o mulţime de vreme cu îmbrăcatul hainelor de doliu. Apoi ieşi pe Ghinza la un salon de coafură. Prin geamul maşinii se uita la tineretul care umplea trotuarele. Şedea ţeapănă în chimonoul de doliu, cu gulerul frumos răsfrînt la ceafă, şi se uita cu ochi atenţi şi pătrunzători afară. I se păreau străvezii tinerii aceştia: le cunoştea atît de bine sentimentele, ambiţiile, micile şiretenii, tristeţea şi veselia lor!

La un colţ se întîlniră doi liceeni şi două fete: se salutată ca europenii, cu gesturi exagerate. Unul din băieţi, care purta şapcă de licean, o luă pe după umăr pe fata de lîngă el. Ea avea un pardesiu scurt de stofă roz flauşată şi nu părea deloc stingherită de mîna lui pe umăr. Închisese pe jumătate ochii în lumina prea puternică şi se

uita indiferentă pe sub gene la mașini. Atunci se întîmplă lucrul acela surprinzător : semaforul trecu pe verde și, în clipa cînd porniră mașinile, fata în pardesiul roz smulse brusc șapca liceanului și-o aruncă în mijlocul străzii. Kazu întoarse instinctiv capul : prin geamul din spate văzu cum șapca dispare sub roțile mașinii următoare, în timp ce băiatul, rămas pe trotuar, bătea neputincios din picior.

Șoferul observase și el cu coada ochiului mișcarea :

— Ce ți-e și cu fetele astea, remarcă el. Nu știi niciodată la ce să te aștepți de la ele, zău așa. Oare ce i-o fi venit puștoaicei ăsteia ?

Din spate, Kazu îi vedea obrazul schimonosit de un zîmbet strîmb.

— Ei, a făcut și ea o glumă, răspunse Kazu.

Dar își simți inima bătînd mai tare, ca de o bucurie răutăcioasă. O încîntase mișcarea violentă cu care fata smulsese șapca din capul liceanului ca s-o arunce în calea mașinilor. Gestul ei n-avea nici un sens. Totuși, Kazu simțise o emoție ciudată uitîndu-se la capul ciufulit al tînărului rămas fără șapcă.

Episodul acesta continuă s-o preocupe în răstimpul lung cît stătu sub mîinile atente ale coafezei. În penumbra salonului, Kazu devenea de obicei vorbăreață, dar de data asta tăcu tot timpul, privindu-și în oglindă fața frumoasă și plină. Totuși, complimentele obișnuite ale coafezei i se părură mincinoase : fața ei hotărît nu mai era tînără.

Ceremonia de la templul Țukigi-Hongangi fu impresionantă. Invitații se perindau în șiruri lungi

prin fața coroanelor de flori. Kazu lăsă la intrare darul ei de o sută de mii de yeni, apoi înaintă în șirul celorlalți, salutînd discret din cap pe cîțiva clienți ai restaurantului. În lumina blîndă a soarelui de iarnă pluteau miresme înviorătoare de tămîie. Cei mai mulți invitați erau în vîrstă. Mosneagul din fața ei avea o dantură falsă, care clămpănea fără încetare, cu un sunet sec, de jucărie mecanică. Înaintînd în șir, Kazu își imagină că în curînd va da ochi cu Noguci și își pierdu stăpînirea de sine. În clipa următoare o zări pe doamna Tamaki: părea mai curînd severă decît îndurerată și, după fiecare plecăciune adîncă în fața unui oaspete, privirea ei se ridica spre un punct fix undeva în aer.

În fine, îl zări pe Noguci: stingerit în haina de doliu, cu o banderolă neagră la brat, stătea nemișcat cu fața lipsită de expresie. După ce aprinse tămîie, Kazu se apropie de el și îl privi drept în ochi. Noguci nici nu clipi măcar: îi întoarse privirea fără urmă de emoție, apoi plecă respectuos capul.

Nu s-ar putea spune că clipa aceea ar fi însemnat pentru ea o dezamăgire. Fiindcă, printr-un mecanism absurd, în momentul în care îi întîlni privirea indiferentă, Kazu își dădu seama limpede că e îndrăgostită de el.

Îndată ce ajunse acasă, luă un sul de hîrtie și-i scrise următoarea scrisoare lungă și ceremonioasă:

Dragă domnule Noguci,

Mă bucur că am avut azi prilejul să te văd și că ești sănătos. N-am să uit niciodată invitația

la masă și plimbarea noastră din ziua aceea. Demult n-a mai fost nimeni atît de amabil cu mine. Vei crede că, jucînd prea des rolul de gazdă, mi-a făcut o deosebită plăcere să fiu la rîndul meu invitată la masă. Dar nu, trebuie să subliniez că cea mai mare bucurie mi-a făcut-o atenția dumitale.

Mă întristează totuși un lucru. Am aflat din ziar vestea dureroasă a încetării din viață a domnului Tamaki. Mă întreb însă cu amărăciune de ce nu mi-ai dat un telefon. Ca să fiu sinceră, nici nu-ți închipui cu cîtă nerăbdare am așteptat pînă astăzi să-ți aud glasul. Un singur cuvînt ar fi fost de ajuns ca să mă convingă că te-ai gîndit la mine. Acum sînt dezamăgită că n-ai făcut-o.

Nu vreau să te obosesc cu reproșurile. Sper să mă ierți și să înțelegi că această scrisoare vine doar din prea-plinul inimii mele. Abia aștept să te revăd și dorința aceasta dă sens fiecărei zile.

În după-amiaza următoare, Kazu se duse, din obligație, la o reprezentație de balet a unei școli. La primele cuvinte ale cîntecului „Yasuna" : „O, dragoste, dragoste, nu mă lăsa nemîngîiată..." izbucni în plîns.

A doua zi la amiază, îi telefonă Noguci. Vorbi despre lucruri fără importanță și nu pomeni deloc de reprosul din scrisoarea ei. Vocea lui era serioasă și solemnă, fără pic de umor. Convorbirea ținu mult, deși se împotmolea mereu. În cele din urmă, Kazu își pierdu răbdarea și se plînse de-a dreptul :

— De ce nu m-ai înștiințat înainte de înmormîntare ?

La capătul celălalt, bărbatul tăcu. Apoi se auzi un rîset fals, înfundat, ca un hîrşîit, şi vocea lui opacă :

— Drept să-ţi spun, n-am avut de ce. Şi-apoi, telefoanele mă obosesc.

Kazu rămase uluită. „Telefoanele mă obosesc" — astea erau pur şi simplu cuvintele unui om bătrîn.

ÎNAINTE DE EXCURSIE

DUPĂ ACEASTĂ convorbire, cei doi se întîlniră mai des. Kazu îl vizită pe Noguci şi la el acasă. Locuia singur într-o căsuţă veche în cartierul Şiina. O servitoare între două vîrste, cam urîţică, avea grijă de gospodărie, ceea ce o linişti pe Kazu. Îndată începu să se amestece plină de zel în treburile lui personale. De Anul Nou, de pildă, îi trimise un prînz complet de la Seţugo-an.

În bibliotecă, Noguci avea toate rafturile pline cu cărţi în limbi străine. Pe Kazu o impresionau tare titlurile pe care nu le putea descifra, iar bărbatul, conştient de efectul pe care-l făceau cărţile lui asupra ei, o primea mereu în bibliotecă. Ea se uita la toate volumele şi o dată îl întrebă cu naivitate :

— Dumneata le-ai citit pe toate ?

— Da, cam pe toate.

— Ai şi cărţi... deocheate printre ele ?

— Nu, nici una.

Răspunsul lui o uimi sincer. O lume dominată numai de intelect — asta îi depăşea puterea de înţelegere. Doar era firesc ca toate lucrurile să aibă două feţe. Or, ceea ce o impresiona la Noguci era tocmai faptul că omul acesta părea să nu aibă decît faţa pe care o arăta lumii. Firește, Kazu nu credea, în principiu, că există astfel de oameni. Totuşi începu să-şi compună treptat o imagine idealizată despre el, incompletă şi oarecum neliniştitoare. Pînă şi purtarea lui ceremonioasă şi rigidă i se părea atrăgătoare, învăluită în mister.

Cînd îl cunoscu mai bine, descoperi că lumea îl uitase aproape complet şi i se păru ciudat că el nici nu se sinchiseşte. Cu toate că ideile lui radicale n-o convingeau deloc, exista totuşi o contradicţie între poziţia lui progresistă şi uitarea oamenilor — o nepotrivire care, după părerea ei, trebuia neapărat corectată. Cum se puteau împăca nişte idei vii cu o existenţă sfîrşită ? Noguci căzuse de două ori la alegeri, dar încă mai rămăsese consilier al partidului radical-reformator. Kazu era indignată că nici pentru şedinţe nu i se punea la dispoziţie o maşină şi era silit să călătorească cu tramvaiul, în picioare, agăţat de bară.

De cîte ori venea la el acasă, o deranja cîte ceva, ca la început cînd văzuse gulerul lui nu tocmai curat şi mînecile uzate. Ba era poarta strîmbă, ba se coşcovea zugrăveala prăfuită de pe casa lui de lemn, ba o supărau buruienile din grădină ori soneria nereparată. Singură nu se putea apuca să le îndrepte, din proprie iniţiativă,

iar Noguci nu era deloc dispus să-i acorde prea multe drepturi. Un motiv în plus pentru ea să-şi dorească o intimitate mai mare în relaţiile cu el.

În ianuarie se duseră, la sugestia ei, la un teatru kabuki [1]. Kazu lăcrima la toate scenele triste, în timp ce el rămase tot timpul impasibil, de la început pînă la sfîrşit. În pauză, în foaier, o întrebă cu interes :

— Oare de ce plîngi la asemenea prostii ?

— Nu ştiu nici eu. Îmi vin lacrimile aşa, de la sine.

— De la sine ? Interesant. Încearcă totuşi să-mi explici cum vine asta.

Noguci îşi bătea joc de ea, o tachina ca pe o fetiţă, dar pe cel mai serios ton din lume. Dar ea nu mai avea nici un chef să facă pe naiva, dimpotrivă în clipa aceea îi fu teamă de el.

În aceeaşi seară, Noguci îşi pierdu bricheta. Cînd îşi dădu seama că n-o mai are, se zăpăci cu totul ; nimic nu mai rămase din demnitatea şi calmul lui dintotdeauna. În mijlocul actului se ridică pe jumătate de la locul lui şi începu să scotocească febril prin buzunare, bolborosind confuz :

— N-o mai am, n-o mai am.

Parcă era alt om. Kazu îl întrebă ce are, dar nici nu-i răspunse măcar. Cu genunchii traşi la piept, îşi băgase capul sub scaun, căutînd. Deodată îşi aminti de ceva şi spuse cu voce tare :

— Aşa e. În foaier. Sigur că acolo am pierdut-o.

---

[1] Gen de teatru popular, apărut în sec. XVII, care a cunoscut o mare înflorire în următoarele două secole.

Cîțiva oameni din jurul lui întoarseră capetele, sîsîind enervați. Kazu luă în fine inițiativa și ieși pe culoar. Noguci o urmă. În foaier îl întrebă liniștită :

— Vrei să-mi spui acum ce-ai pierdut ?

— Bricheta mea Dunhill. Un model vechi, una ca asta nu mai găsesc azi în toată Japonia.

— Stai să vedem. Unde-am stat noi de vorbă în pauză ? Aha, dincolo.

— Așa-i, acolo am stat.

Gîfîiia de enervare, și femeii i se făcu milă de el. Nici acolo nu găsiră nimic pe covorul de un roșu aprins. De la măsuța de primire din fața intrării se ridică o femeie între două vîrste, în halat de lucru, care se vedea că n-avea ce face între pauze.

— Pe-asta o căutați cumva ? întrebă ea politicoasă.

Obiectul pe care-l ținea în mînă era într-adevăr bricheta lui Noguci. Fața lui se lumină atît de brusc, încît după această întîmplare Kazu îl mai tachină multă vreme, zicînd :

— Cînd oare ai să te luminezi de fericire și la o ființă omenească, nu numai la brichete ?

Cu toate acestea, incidente ca cel cu bricheta n-o descurajau. Lipsită de prejudecăți cum era, vedea în purtarea lui numai o slăbiciune copilărească pentru obiectele care-i aparțineau.

Asemenea situații se mai repetară. E drept că Noguci spusese la banchetul din toamnă : „Hai să mai lăsăm discuțiile despre trecut, că doar nu ne-am ramolit", dar atunci fusese vorba de amintiri, nu de obiecte. Căci el era legat de o seamă de lucrușoare vechi. Cînd ajunse să-l cunoască

mai bine, Kazu îl surprinse adesea scoţînd un pieptene vechi din buzunarul de la piept, pe care şi-l trecea cu grijă prin părul cărunt. Află că avea pieptenele de treizeci de ani : îl făcuse special la comandă, din lemn tare, căci pînă atunci rupsese mai mulţi piepteni în părul lui des şi ţepos.

Ticurile nu-i veneau din zgîrcenie sau din sărăcie, ci erau mai curînd un protest împotriva modei superficiale, a goanei după lucruri noi şi ieftine, de tip american. Se încăpăţîna să trăiască după principiile unei eleganţe desuete şi ţinea la tradiţie. Gustul acesta aristocratic se potrivea dealtfel de minune cu vechile idealuri ale cumpătării. Dar Kazu nu putea înţelege snobismul lui exagerat şi învechit.

Chiar şi în toiul iernii, Kazu îşi făcea cu regularitate plimbarea de dimineaţă. Strivind sub picior cristalele de gheaţă sclipitoare, se întreba ce-i place în fond mai mult la el : fineţea aristocratică a fostului ministru, care făcuse pe vremuri o carieră strălucită, sau credinţa lui în ideile noi, radicale. Pe de o parte, bărbatul acesta o atrăgea cu manierele lui deosebite, pe de alta simţea că ideile noi sînt de viitor, deşi nu le prea înţelegea. Cele două laturi ale lui Noguci i se păreau ca două trăsături fizice : era ca şi cum s-ar fi întrebat dacă-i place mai mult nasul lui ascuţit sau urechile mari.

Iubirea lor creşcu-ncetul. De Anul Nou, cînd Kazu îi făcu o vizită acasă, se sărutară pentru prima dată. Ea îmbrăcase un chimonou de mătase verde-pal cu trestii de bambus albe, coşuleţe argintii şi pini pitici de-un verde închis. Era în-

cinsă cu un *obi* de culoarea gușii porumbelului, pe care era brodată o langustă mare de Ise, în roșu și fir de aur. Blana de nurcă o lăsase în mașină. Găsi poarta încuiată, chiar și în ziua aceasta de sărbătoare. Casa părea tristă și părăsită. Totuși, de data asta știa cel puțin că soneria e reparată.

La vizitele anterioare, observase de cîteva ori să servitoarea bătrînioară, care mereu o lăsa să aștepte o veșnicie în fața porții, o cerceta cu un soi de dispreț. La rîndul ei, simțea pentru ea aversiune. Într-o zi Noguci o chemase să-i dea o carte din raft, spunîndu-i titlul în germană. Servitoarea repetase titlul fără să se-ncurce, apoi scosese cartea din raft. De-atunci n-o putea suferi Kazu.

De Anul Nou era liniște pe strada lăturalnică unde locuia Noguci. Nu se auzea decît zgomotul sec, repetat, al unei mingi lovite de rachetă. Kazu se simțea de fiecare dată stingherită în fața șoferului, căci după ce suna la poartă, era silită să aștepte o mulțime de vreme pînă îi deschisea servitoarea.

Singurul semn de sărbătoare la casa lui Noguci erau cei doi pini pitici de-o parte și de alta a porții, în care băteau pieziș razele soarelui de iarnă. Kazu privi de-a lungul străzii. Lumina oblică accentua hîrtoapele drumului, sculptînd parcă fiecare groapă și fiecare ridicătură. Un copac și un stîlp de telegraf își aruncau umbrele peste stradă. Pe mijlocul drumului se topea gheața, iar în pămîntul moale și negru lucea urma lată a unei roți.

Kazu ciuli urechea la jocul cu mingea. Era undeva pe-aproape, dar pe copii nu-i vedea, și nici

glasurile nu le auzea. Zgomotul încetă deodată. Aha, le-a căzut mingea pe jos, își închipui ea. Apoi auzi din nou loviturile acelea regulate. Și iar o pauză. Parcă vedea mingea mică, colorată, căzînd pe pămîntul moale. Și își imagină că ceea ce se petrecea acolo după zid, cu întreruperi, peascuns, era un joc nepermis, plin de taină.

Zgomot de pași în sandale de lemn se apropia de poartă. Kazu luă o ținută țeapănă la gîndul că va da ochi cu servitoarea cea nesuferită. Dar în poartă apăru Noguci însuși, primind-o cu o plecăciune. Roși, surprinsă.

— Femeia are zi liberă. Azi sînt singur acasă, o informă el.

Purta hainele tradiționale de ceremonie.

— La mulți ani! Vai, ce bine-ți stă în chimono!

Intrînd pe poartă, Kazu avu o strîngere de inimă cînd îi văzu îmbrăcămintea impecabilă. Cine l-o fi ajutat la îmbrăcat? Cînd ajunseră prin coridor în camera de primire, îi pierise toată buna dispoziție.

Dar Noguci nu-i lua niciodată în seamă nazurile. Se întinse după carafa cu *toso*[1], dînd să-i toarne cu mîna lui în ceașcă. Ea ezita să ridice ceașca de Anul Nou cu gînduri rele, așa că preferă să-și verse întîi focul.

— Prostii, spuse el după ce o ascultă. Sigur că femeia mi-a ajutat la îmbrăcat. Cu hainele europene e cam neglijentă, dar cînd e vorba de chimonouri, e în elementul ei.

---

[1] Lichior de orez condimentat, băutura tradițională de Anul Nou.

— Dacă ţii la mine cît de puţin, dă-o afară pe femeia asta! Îţi fac rost de fete mult mai conştiincioase, cîte vrei. Dacă n-o dai afară..., Kazu se opri în mijlocul frazei, izbucnind în plîns. Chiar şi acasă abia mai pot să dorm de grija dumitale.

Noguci răspunse doar printr-o tăcere încăpăţînată. Se uita pe geam şi număra boabele verzui de pe firele de barba-dracului, care creşteau sub prunul roşu din grădină. După ce îi mai ascultă un timp jeluirile, luă carafa cu *toso* şi îi oferi cu sila ceaşca lăcuită. Ea o puse pe batista udă de lacrimi şi se aruncă deodată pe *tatami*[1], lipindu-şi obrazul plîns de genunchiul lui. Avu totuşi grijă să întindă întîi colţul uscat al batistei peste pantalonii lui de mătase ţeapănă, ca să nu-i ude.

Mîna bărbatului lunecă într-o mîngîiere peste brîul ei. Kazu ştia că gulerul răsfrînt al chimonoului îi descoperă la ceafă pielea albă, netedă şi parfumată. Şi se lăsă în voia mîngîierii lui, blîndă ca o melodie bine cunoscută. Atunci se sărutară pentru prima dată.

SĂRBĂTOAREA IZVOARELOR LA TEMPLUL NIGAŢUDÔ

DE MULT plănuiseră să meargă împreună la sărbătoarea izvoarelor[2] de la Nara. Noguci fusese

---

[1] Rogojină din pai de orez.

[2] Sărbătoare religioasă a templului Nigaţudô; în esenţă e vorba de sfinţirea izvoarelor din faţa templului.

invitat de un prieten, directorul unui ziar care organizase excursia. Mai erau în grupul lor un ziarist de optzeci de ani, un industriaș și un economist în vîrstă. Kazu nu înțelegea de ce o invitase Noguci tocmai la excursia aceasta aproape oficială. Doar nu putea el, care făcea o deosebire atît de strictă între treburile oficiale și viața particulară, să cheme o femeie fără să-i anunțe pe ceilalți. Iar dacă o invitase pe cont propriu, puteau tot atît de bine să meargă singuri în altă parte. De ce ținea neapărat să se arate cu ea în ochii lumii ? Din ce i se povestise despre festivitățile de la Nara, Kazu știa că oricît ar fi încercat ei doi să se izoleze de grup, în seara sărbătorii ar fi fost oricum împreună cu ceilalți.

În plus, se simțea jenată de cheltuielile mari pe care i le pricinuia lui Noguci. Și-apoi, mai era și faptul că se va simți prost în compania prietenilor lui intelectuali. În restaurantul ei făcea față oricăror oaspeți, oricît de sus-puși ar fi fost, dar în afara serviciului se ferea să ia parte la conversațiile lor savante.

Kazu făcu tot felul de presupuneri, necăjită că Noguci nu-i dădea nici o lămurire. În cele din urmă se sătură de speculații și se duse la el cu un plic în care pusese două sute de mii de yeni. Avea de gînd să-i ofere banii pentru călătorie.

Era obișnuită să dea bani politicienilor, care îi primeau întotdeauna fără să clipească. Chiar și Ghenki Nagayama luase de la ea în cîteva rînduri o sută-două de mii, în total peste un milion.

Dar cu Noguci nu-i merse : de la banii aceștia se iscă prima ceartă între ei. Astfel află Kazu

că, în ce privește excursia, planul lui era în fond foarte simplu.

— Plătesc eu trenul și hotelul pentru tine, spuse el. Cît despre mine, de la bun început am fost invitat pe cheltuiala lor. Și-apoi, s-au bucurat toți cînd le-am spus că vin cu proprietăreasa restaurantului Seţugo-an. Voiau să plătească și călătoria ta, dar n-am acceptat. E o socoteală rezonabilă, nu crezi ?

— Bine, dar e prima noastră călătorie împreună. N-ar fi totuși mai bine să mergem numai noi doi, într-un loc unde putem fi singuri ?

— Ah, așa te-ai gîndit ? Și eu care voiam să te prezint prietenilor mei...

Această remarcă a lui încheie discuția. Kazu fu mișcată și încîntată la culme de sentimentele simple și curate ale bărbatului.

— Bine, vom face cum vrei tu, răspunse ea. Ce-ai zice însă să-i chem pe urmă pe toți la mine, în chip de mulțumire pentru excursia asta ?

— Cred că nu e rea ideea, acceptă Noguci calm.

Grupul se întîlni la gară în ziua de 12, la rapidul de ora 9 — „Rîndunica". Cît de tînăr părea Noguci printre prietenii lui ! De fapt era normal, căci trei dintre ei erau trecuți bine de șaptezeci de ani.

Kazu se pregătise pentru călătorie cu tot dichisul : era doar prima dată cînd ieșea în lume cu Noguci. Întîi se gîndi să-și imprime pe chimono un desen care să sugereze numele lui. Dar singurul semn care se lăsa pictat era „no", adică „pajiște".

Începu pregătirile cu mult înainte de ziua excursiei. După îndelungată chibzuială, alese pînă la urmă un desen care se referea ce-i drept la numele lui, dar era totuși greu de tălmăcit : comandă un chimono dintr-o mătase creponată grea, cu brăduți albi și țepoși și păpădii aurii — o aluzie la o pajiște de primăvară. Alese la el un *obi* de călătorie, cu dungi de un verde fraged, și o broșă cu „inel de nori". Deasupra avea să poarte un *haori*[1] cenușiu, căptușit cu mătase purpurie. Căptușeala aceasta îi dădu cea mai mare bătaie de cap.

Bătrînul de optzeci de ani, care trecea drept un pionier al jurnalisticii japoneze, era tratat cu o politețe ceremonioasă de către toți ceilalți. Era doctor în drept și autor al multor traduceri din literatura engleză — un holtei bătrîn și cinic, cu maniere englezești. Se pronunța de pildă pentru tot felul de reforme, în afară de una : era împotriva desființării prostituției ! Îi tutuia pe toți, pînă și pe Noguci. Industriașul se lăsase de afaceri și își trecea timpul compunînd *haiku*-uri. Iar economistul îi distra pe toți cu bîrfeli răutăcioase.

Societatea acestor domni în vîrstă se dovedi plăcută pentru Kazu : îi dădeau toți atenție, fără să-i facă curte. Drumul pînă la Nara îl făcură într-o atmosferă destinsă și veselă. Economistul împărțise calificative la toți conducătorii industriei și politicii, îi făcuse prostănaci, pierde-vară, canalii, oportuniști, imbecili, țicniți, ipocriți, miopi,

[1] Jachetă scurtă purtată peste chimono, de către bărbați și femei deopotrivă.

cei mai mari zgîrciți ai tuturor timpurilor, boi sclerozați și epileptici. Apoi vorbiră despre *haiku*-uri. Ziaristul cel bătrîn ținu să remarce că la *haiku*-uri nu se pricepea mai mult decît un european. Apoi urmă însă pe un ton profesoral :

— Torahiko Terada [1] relatează în ale sale *Palavre despre haiku*-uri următoarea anecdotă despre un tînăr fizician german care-și petrecea vacanțele în Japonia și ajunsese un cunoscător al țării : cică tînărul acela s-ar fi lăudat unui prieten că a compus și el un *haiku*. Și anume :

La Kamakura,
Am văzut o mulțime
De tineri cocori.

Într-adevăr, versurile aveau cinci, șapte și iar cinci silabe, după regulă, dar asta nu înseamnă că mîzgăleala lui e un *haiku!* Așa și cu poeziile mele : nu se deosebesc cu nimic de a lui. Iată ce-am compus, de pildă, ascultîndu-l pe prietenul nostru adineauri :

În politică
Și-n finanțe, toți sînt doar
Niște prostănaci.

Ceilalți găsiră de cuviință să rîdă. Aceeași poezie, auzită din gura unuia mai tînăr, nu i-ar fi făcut nici măcar să zîmbească.

---

[1] Torahiko Terada (1878—1935) a fost un poet de mare sensibilitate.

În timpul discuției despre *haiku*, Kazu se gîndi stînjenită la căptușeala *haori*-ului ei. Deși era cald în tren, nu îndrăznea să-l dezbrace, de teamă să n-o vadă cineva. Dar curînd vorbiră despre alte lucruri.

Bătrînii puneau mare preț pe exactitatea memoriei lor. Într-un fel semănau tare cu niște adolescenți care se umflă-n pene cu experiența lor în ce privește femeile și fiecare încerca să-i întreacă pe ceilalți. Ca să dea greutate spuselor lor, bătrînii făceau mereu digresiuni interminabile și pomeneau o mulțime de amănunte fără rost. Dacă era vorba de pildă de ceva întîmplat în '37 la care un tînăr ar fi spus: „Cred că a fost în '36 sau în '37", bătrînii începeau așa: „Da, exact. În '37 s-a întîmplat, în 7 iunie. Știu sigur că a fost în ziua de 7 și cred că era sîmbătă. Îmi aduc aminte că plecaserăm mai devreme de la serviciu."

Pe măsură ce se lansau în discuție, se împotriveau cu tot mai mare înverșunare celor mai mici semne de decrepitudine, cu o energie care aparent aducea a vioiciune. Dar și în această privință Noguci făcea excepție. Oare ce-l interesa la bătrînii aceștia și de ce le căuta tovărășia? El singur păstra o ținută demnă, de bărbat în putere. Ca de obicei, nu deschidea gura decît rar. Cînd se plictisi tot ascultîndu-i pe ceilalți, curăță o portocală, îi numără feliile, apoi oferi tăcut tovarășei sale de drum exact jumătate din ele. Dar cum feliile nu erau toate la fel de mari, partea ei se nimeri mai mică decît a lui. Kazu își reținu un zîmbet; se uită fix la pielița subțire a portocalei, albicioasă ca luna cînd se lasă seara.

Ajunseră la Osaka pe la șase și jumătate. Mașina îi aștepta să-i ducă la hotelul Nara. Acolo coborîră fără să se odihnească la restaurant. Era neobișnuit de cald pentru luna martie. Kazu știa din auzite că la sărbătoarea izvoarelor e de obicei vreme friguroasă. Cu atît mai mult se bucurau toți de seara aceasta neașteptat de blîndă.

Festivitățile încep de fapt la 1 martie, dar culminează în procesiunea torțelor din noaptea de 12 spre 13, cînd are loc către dimineață umplerea cofelor cu apă și ritualul tainic numit *tataren.* La ceremoniile nocturne asistă foarte multă lume.

După cină, porniră în grup către templu. Spre surprinderea lor, era o înghesuială mare pe prispa din fața templului. Public mult, lume venită de dragul senzaționalului, atrasă de ceremonia neobișnuită și mai puțin de latura religioasă a sărbătorii.

Cînd veni momentul să se aprindă torțele uriașe de pin, un preot își făcu drum prin mulțime către galeria templului. Noguci o luase pe Kazu de mînă și o trăgea spre templu, fără să se sinchisească de urcușul lunecos. Nu mai era același Noguci care la Tokio se temuse să treacă strada. Mașinile îl speriau, pe cînd în mulțime se simțea în largul lui. Împingea în lături oameni simpli, cu fețe de țărani, strecurîndu-se printre ei cu o mîndrie de aristocrat pe față.

Distinșii oaspeți fură îndrumați spre un gărdulet de bambus care despărțea incinta templului de mulțimea de spectatori. Dincolo de gard începeau treptele către galeria unde urmau să ardă torțele de pin. Ziaristul cel bătrîn era epuizat de drum. Se agățase de gard și gîfîia. Directorul ziarului,

mereu îngrijorat de sănătatea bătrînului, îi făcu rost de un scăunaș pliant.

Sandalele lui Kazu suportaseră greu urcușul. Stătea pe o porțiune în pantă destul de lunecoasă, cu iarbă puțină pe pămîntul noroios. Se agăță și ea de îngrăditura de bambus, ca să-și mai menajeze sandalele. Întoarse capul să-i zîmbească lui Noguci, dar era atît de întuneric, încît nu deslușì zîmbetul de răspuns de pe obrazul lui. Deasupra capetelor lor se ridica, uriaș și solemn, templul — cu acoperișul frumos arcuit, cu streașină lată. Înăuntru era o lumină tainică, afară licăreau stele singuratice, ca niște picuri de apă printre ramurile cedrilor zvelți și înalți din jurul templului.

„Cele șapte drumuri ale vestitorului" începuseră. Un bărbat vînjos, în sutană de călugăr legată la brîu, urca și cobora în fugă treptele late de piatră, cu o torță aprinsă în mînă. O voce răsunătoare striga fazele „soliei" ; urmă jertfa tămîii și alte ceremonii, apoi rugile. Toate acestea, împreună cu torța aprinsă care arunca scîntei, creau o atmosferă tainică, impresionantă. Sutana neobișnuită a vestitorului, agitația și extazul lui, nu se puteau să nu apară spectatorilor neinițiați în tradițiile străvechi ale budismului esoteric și ale șintoismului ca niște semne de rău augur.

După ce dispăru vestitorul, împreună cu torța care își aruncase lumina peste trepte, rămase în aer ceva ca o presimțire a unei nenorociri ce se putea petrece în fiecare clipă.

Kazu nu fusese niciodată prea credincioasă și rar se întîmpla s-o impresioneze un lucru pe care

nu-l putea tălmăci limpede cu propriii ei ochi. Dar de data aceasta ridică privirea spre treptele de granit, albe și reci, care duceau la galeria templului, și avu senzația că sufletul ei se înalță și plutește deasupra treptelor, dornic să ia parte la un eveniment ce se petrecea într-o altă lume, nevăzută.

Cu toată firea ei optimistă și veselă, se gîndea uneori la moarte și la ceea ce-o așteaptă dincolo de moarte. Ajungea astfel mereu la ideea păcatului, și bineînțeles la propriile ei păcate. Simțind în spate căldura pardesiului lui Noguci, își aminti de iubiri trecute, la care nu se gîndise niciodată în prezența lui. Au fost bărbați care muriseră din pricina ei, alții pierduseră averi și poziții ori ajunseseră să îngroase drojdia societății. Ciudat că nici unul nu dobîndise ceva în viață iubind-o pe ea. Nu era vina ei — doar nu dorise nimănui răul — și totuși cei mai mulți își irosiseră viața în preajma ei.

Cu gîndul încă la moarte, Kazu își ridică din nou privirile spre treptele de piatră. Viața i se fărîmița sub picioare și știa că n-avea unde să mai caute adăpost. Dacă trăia și mai departe ca pînă acum, n-avea s-o ducă nimeni la groapă. Teama de moarte o făcu să-și dorească un om alături, în care să se poată încrede, o familie în jurul ei și o viață ordonată. Dar pentru asta ar trebui să se supună din nou legilor iubirii — or iubirea trezea în ea teama de păcat.

În plimbările de dimineață i se păruse că cunoștea lumea ca pe propria ei grădină. Fusese atît de sigură că nimic n-o mai putea smulge din li-

nistea ei sufletească ! Iar acum, aceeași liniște sufletească i se părea că duce de-a dreptul în iad...

Preotul care-i condusese le explicase că sensul sărbătorii izvoarelor stă în pocăință și în dorința de a dobîndi iertarea păcatelor. Kazu înțelegea prea bine ce înseamnă asta, cînd se gîndea la propria ei viață.

Prin mulțime trecu un freamăt : se aduceau în sfîrșit torțele cele mari. Douăsprezece tulpini de bambus groase cît un braț de om și lungi de cîte șapte metri stătuseră pregătite, rezemate de baia templului. Aveau rădăcini uriașe, iar în vîrf cîte-un coș sferic de-un metru grosime.

Dincolo de gardul de bambus stăteau cîțiva preoți în odăjdii sclipitoare de brocart, cu gulere înalte, ascuțite. Din pricina lor, Kazu nu mai vedea ce se petrece în incinta templului. Încercă să zărească torțele printre umerii preoților, dar era prea scundă. Îl rugă pe Noguci s-o ridice puțin, ca să vadă mai bine. Bărbatul, care-și legase un fular în jurul gîtului, îi zîmbi doar clătinînd din cap. În clipa aceea se auziră niște trosnete și pîrîituri grozave, și fața lui fu luminată brusc de-o flacără puternică. Kazu întoarse repede capul să vadă : trosnetele veneau de la prima torță care luase foc. Arunca flăcări gălbui peste zidurile văruite, luminînd fiecare crăpătură, fiecare zgîrietură din tencuială. Deodată țîșni foarte aproape în fața lor o flacără imensă. Preoții cu gulere înalte, care-și țineau evantaiele deschise ca să se apere de dogoare, deveniră îndată doar niște siluete negre. Crengile verzi de chiparos legate în vîrful torței aruncau scîntei, iar brațele vînjoase ale tînărului

care o purta luciră în lumină. Kazu urmărea cu răsuflarea tăiată mișcările flăcăului: acum urca treptele, cu torța lui uriașă de foc. Suia din treaptă-n treaptă, ținînd toată greutatea torței pe-un umăr. Pe piatră rămînea ici și colo cîte-o scînteie aprinsă, ca o floare roșie de lotus. Pe alocuri lua foc cîte o grindă din galeria acoperită, arzînd un timp, mocnit. Un însoțitor în straie albe mergea în urma purtătorului de torță și stingea îndată focul cu o mătură muiată în apă.

Privitorii se înghesuiau pe poiana din fața templului, urmărind fascinați spectacolul. Kazu, emoționată pînă la lacrimi de frumusețea sălbatică și solitară a bulgărelui de foc, scoase un țipăt înăbușit. Luă mîna lui Noguci și o strînse între degetele ei umede.

— Vai, cît e de frumos! Ce bine că am venit la Nara!

Purtătorul torței ajunse între timp pe cea din urmă treaptă. Se opri o clipă ca să se rezeme de balustrada galeriei din stînga. Din nou se auzi trosnet de torță proaspăt aprinsă și la picioarele treptelor apăru al doilea flăcău. Cel de sus începu îndată să-și rotească torța cu mișcări smucite, ca de leu turbat; peste capetele privitorilor căzu o ploaie de scîntei. Apoi o luă la goană spre galeria din dreapta. Grinzile acoperișului luciră roșietice în lumina flăcărilor. Își mai roti o dată torța, a cărei lumină scădea, în galeria din dreapta, și verdele adînc al chiparoșilor ieși din umbră sub jerbele de scîntei.

Mulțimea care privise ceremonia într-o tăcere plină de evlavie începu să freamete. Țipete de încîntare se amestecau cu glasurile puternice, băr-

bătești care cîntau rugăciunile. Încă mai cădeau scîntei în ploaie peste capetele oamenilor, iar deasupra, sus, se înălța măreț și întunecat templul Nigațudô.

— Minunat! Minunat! repeta Kazu întruna.

Noguci se uită la ea și văzu că plînge.

Se întoarseră la hotel puțin înainte de a se lumina de ziuă. Erau prea obosiți ca să mai aștepte și ceremonia *tataren*, care se ținea dimineața devreme. Cînd ajunseră în odăile lor, se auzi de departe cîntatul cocoșilor. Cerul nu se luminase încă la răsărit.

Noguci propuse să facă o baie fierbinte înainte de culcare. Kazu, ai cărei ochi clipeau încă de emoție, spuse că e frîntă de oboseală, dar de dormit tot n-ar putea dormi. Își scoase cu mișcări încete *haori*-ul și-l împături cu grijă, ceea ce atrase atenția bărbatului asupra căptușelii. Noguci se apropie de patul pe care zăcea împăturit, drept sub lumina lămpii. Pe căptușeala frumoasă, de un purpuriu stins, o mînă îndemînatică pictase începutul unei poezii.

— Ce-i asta? întrebă Noguci, în timp ce-și dezlega cravata.

— O poezie de Sôghi [1]. Am dat-o unui caligraf să mi-o scrie, înadins pentru călătoria asta. A venit primăvara.

Nu-i dezvălui că vînzătorul de stofe îi dăduse ideea cu poezia de Sôghi. Noguci citi:

---

[1] Sôghi (1421—1502) este socotit un clasic al poeziei *renga* (poezii de cîte 50—100 de strofe, compuse alternativ de doi sau mai mulți poeți, strofă de strofă).

Oricît te-aştept
Nu te grăbi să-mboboceşti,
Floare de primăvară.

Uitînd de cravată, Noguci rămase multă vreme tăcut, cu ochii pironiţi la versurile pictate. Kazu se uita la mîna lui uscăţivă, îmbătrînită, cu vinele groase. I se părea frumoasă.

— Aşa, care va să zică..., spuse el în cele din urmă.

Aceasta fu singura lui reacţie. În noaptea care se sfîrşea, bărbatul trecut de şaizeci de ani şi femeia de peste cincizeci dormiră în acelaşi pat.

CĂSĂTORIA

NU TRECUSE mai mult de-o săptămînă după întoarcerea de la Nara, şi Kazu invită tot grupul la Setugo-an, în semn de mulţumire pentru excursia făcută împreună. Pentru primirea lor compuse următorul meniu :

— Fire de brăduştean în sos.
— Crap afumat ; plăcintă de podbal.
— Ţipar fiert.
— Plătică pe orez, învelită în frunze de bambus.
— Supă de prune cu găluşte în formă de stele, cu arpagic şi muguri de piper-de-munte.
— Plătică „coajă-de-pin" ; scrumbie albastră.
— Homari în saramură ; ciuperci.

— Piper verde în *miso* [1].

— Iarbă de mare ; mlădițe fragede de bambus.

— Muguri de piper-de-munte.

Deși avea doar cinci oaspeți, ținu să-i primească în sala cea mare de banchete. Voia să le ofere o seară de neuitat, de care să pomenească toți, ani de zile.

Noguci și Kazu rămaseseră încă două zile la Nara după plecarea celorlalți. Ținuseră să mai vadă și alte temple. Apoi, într-o dimineață senină, plină de soare, trecură din nou pe la templul Nigațudô, urcînd de data aceasta treptele de piatră pînă la galerie. Acum, după sărbătoare, flăcăii care purtaseră torțele în dansul lor frenetic stăteau tolăniți la soare, pe pietrele calde, și aveau fețe necioplite, de băieți de la țară. Kazu și Noguci priviră de sus de la galerie poiana cu iarbă uscată de la poalele templului : arăta de parcă trecuse un incendiu peste ea. Numai din loc în loc apăruseră petece verzi : iarba creștea din nou.

Vorbeau puțin în timpul plimbărilor — despre trecut și despre cele ce aveau să vină. Așa ajunseră, dintr-una într-alta, să pomenească de căsătoria lor. Kazu se ferea să se lase purtată de sentimente. De aceea ascultă întîi părerea lui, apoi și-o expuse deschis pe-a ei. N-avea de gînd să renunțe la restaurant. Dar cum, pe de altă parte, nu putea cere unui bărbat ca Noguci să se mute la Sețugo-an, conviețuirea lor avea să fie inevitabil cam complicată. Kazu propuse să-și petreacă

[1] Pastă din boabe de fasole.

sfîrșitul săptămînii în locuința lui, iar lunea să se întoarcă la locul ei de muncă. La compromisul acesta ajunseră în cele din urmă amîndoi.

În aerul proaspăt de primăvară, înconjurați de liniștea și pacea vechiului oraș împărătesc, își țesură pe-ndelete planurile de viitor. Găsiseră într-adevăr o soluție foarte rezonabilă. Kazu se minuna în sinea ei că norocul neașteptat ce dăduse pestea ea îi aducea doar o bucurie calmă, fără emoții violente.

Va deveni deci soția unui bărbat dintr-o familie veche și distinsă. Deodată își dădu seama că acesta fusese de fapt visul vieții ei. Era născută la țară, în Niigata, își pierduse părinții de timpuriu și fusese adoptată de o rubedenie, un hangiu. De la el fugise apoi la Tokio cu primul bărbat care-i ieșise în cale. După multă trudă și ani de muncă îndîrjită, ajunsese în fine la poziția ei actuală. Toată viața crezuse însă într-un lucru: că ceea ce-și punea în cap trebuia să-i reușească. O convingere fără vreo bază logică, dar care pînă acum se dovedise întemeiată.

Pînă în toamnă fusese încredințată că toate dorințele îi fuseseră împlinite și că acea convingere care-i dominase viața era pe de-a-ntregul îndreptățită. Dar odată ce-l întîlni pe Noguci descoperi, spre surprinderea ei, că mai era în stare să se îndrăgostească orbește. Iar acum văzu că din hotărîrea ei de a obține tot ce-și dorea mai putea trage chiar și foloase.

Mai tîrziu, lumea avea s-o judece aspru pentru prea marea potrivire între pasiunea ei și foloasele pe care i le aducea. Dar ar fi nedrept să susținem că iubirea ei pentru Noguci ar fi fost calculată și

că ar fi umblat numai după numele și poziția lui socială. Dimpotrivă, dragostea pentru bărbatul acesta se născuse într-un mod cu totul firesc, neforțat. Iar visul ei vechi de a ajunge la o situație înaltă deveni realitate fără să fi depus vreun efort deosebit. Nu știuse ce face cînd turnase mustul în butoi, dar cînd vinul fu gata, descoperi că era tocmai pe gustul ei. Asta era tot.

Neînțelegerea se iscă din prea marele entuziasm cu care femeia aceasta atît de sinceră primi propunerea lui Noguci. Poate că ar fi trebuit să se arate ceva mai reținută.

Seara de 22 martie veni cu o vreme călduță, blîndă. Noguci sosi mai devreme, ca să se sfătuiască cu ea despre unele și altele înainte de venirea oaspeților. Se așeză în odaia ei de primire și îi dădu sfaturi, cu glasul lui calm și chibzuit.

Kazu îi arătă meniul, adăugînd :

— Aș vrea să le mai servesc un fel pe care nu l-am trecut aici. Ceva în legătură cu sărbătoarea de la Nara. O mîncare consistentă, care ar fi bine să fie pe masă pe la început, ca să nu fie prea sătui. Dar pe de altă parte, îmi închipui că tu vrei să le anunți evenimentul numai la sfîrșitul mesei, nu-i așa ?

— Dar ce-are a face anunțul meu cu mîncarea ta ? întrebă Noguci bănuitor, zgîndărind într-o doară în cenușă cu cleștele de foc.

— Păi, cum să-ți spun..., se bîlbîi Kazu, temîndu-se ca de obicei de reacția lui. Ar fi toți veseli și bine dispuși după mîncarea aceea și cred că ăsta ar fi tocmai momentul potrivit.

— Îmi ceri deci să joc teatru ?

— Dar n-o lua așa! A fost pur și simplu o idee de-a mea. Se obișnuiește doar și la ceremonia ceaiului, nu?

— Trebuie neapărat să faci atîta caz? Eu unul vreau doar să le anunț căsătoria mea prietenilor celor mai apropiați — atîta tot. Puteai să-mi spui de la-nceput să ții la efecte...

Kazu pricepu că e momentul să cedeze.

— Bine, vom face cum vrei tu. Am să mă iau după pofta lor de mîncare și am să le servesc surpriza îndată după primul fel.

O servitoare îi anunță că directorul ziarului și jurnalistul cel bătrîn veniseră.

Kazu se ridică să-și primească oaspeții cu zîmbetul cel mai cuceritor pe buze. Noguci rămase surprins de ușurința cu care dispăruse de pe fața ei orice urmă de necaz, lăsînd loc unei expresii de veselie netulburată. Dar ea nu se sinchisi de reacția lui.

Ziaristul căra după el, ca de obicei, o mapă mare de piele. Era elegant în hainele japoneze de sărbătoare, cu *haori* și *hakama* [1], cu mersul lui drept și părul des, argintiu, care-i cădea peste urechi. În prezența lui, directorul ziarului se purta mereu de parcă unicul lui scop în viață ar fi fost să-l slujească cu supunere și credință.

— Ei, mă bucur că te văd, Noguci! A fost frumoasă excursia noastră, ce zici?

Cu vorbele acestea, bătrînul se îndreptă spre locul de onoare și se așeză îndată. Nici nu-i trecuse prin cap că locul acela ar putea fi rezervat altuia.

---

[1] Pantaloni foarte largi, făcînd parte din costumul tradițional al bărbaților.

Odată așezat, deschise vorba despre cu totul altceva : cu o zi înainte avusese onoarea să țină, la dorința expresă a împăratului, o conferință despre istoria jurnalisticii japoneze.

— Din păcate, n-am avut vreme să intru în detaliu, comentă el. Dar mi se pare că Maiestatea Sa a fost deosebit de interesat de epoca Meigi. E trist că timpurile de-atunci înseamnă, nu numai pentru moșnegi ca mine, ci pentru însuși împăratul, *die gute alte Zeit* [1].

— Poate că Maiestatea Sa s-a luat doar după relatarea dumitale.

— Tot ce se poate. Totuși, nu e prea încurajator, cînd suveranul însuși nu socotește prezentul drept cea mai fericită epocă.

Între timp sosiră și ceilalți invitați. Se aduseră băuturi și aperitive. Apoi gazda dispăru pentru cîteva minute și se întoarse însoțită de două fete care purtau o tavă uriașă. Spre încîntarea tuturor, pe tavă ardeau flăcări albăstrui.

— Vin torțele de la Nigatudo, explică gazda.

Era într-adevăr o capodoperă de artă culinară, menită să desfete în egală măsură și ochii. Torțele, cîte una pentru fiecare oaspete, erau sculptate din carne fragedă de pui, gălbuie ca trestia de bambus, înfipte pe frigări subțiri, cu cîte-o pasăre mică în vîrf, stropită cu coniac, care ardea. Legumele frumos aranjate de jur împrejur aminteau de peisajul din apropierea templului. Kazu nu uitase nici tăbliță de lemn din fața templului, care-i poftea pe călăreți să descalece înainte de a păși în locurile sfinte.

---

[1] Vremurile bune de altădată (germ.).

Oaspeții se întreceau în complimente. Industriașul spuse că astfel ia parte de două ori într-un an la ritualul sfînt și improviză îndată un *haiku* în cinstea mîncării. Kazu îl cercetă cu coada ochiului pe Noguci: nu părea cîtuși de puțin fericit. I se citea pe față nehotărîrea și parcă ducea o luptă înverșunată și încăpățînată cu sine însuși. Se uită scurt la ea, aproape cu ură. Dar ea îi suportă calmă privirea. Era fericită și își gusta succesul cu o plăcere vizibilă. Știa că înverșunarea lui de moment vine numai din mica lui mîndrie: Noguci nu voia în ruptul capului să se supună voinței unei femei.

Kazu se ridică de la locul ei, prefăcîndu-se că se depărtează pe coridor, dar rămase ascunsă după o ușă glisantă în camera de-alături. Curînd auzi vocea lui Noguci. Erau tocmai cuvintele pe care le așteptase:

— Aș vrea să vă anunț un eveniment: anume că mă voi căsători în curînd cu proprietăreasa acestui restaurant.

În tăcerea generală care se lăsă după cuvintele lui izbucni deodată rîsul bătrînului:

— Și eu care-l credeam pe prietenul nostru un burlac rafinat ca mine! L-am supraestimat, asta e! Te felicit, Noguci, că ești ca toți ceilalți! Hai să udăm evenimentul... Dar unde-i doamna casei? strigă el cu voce tunătoare.

Apoi se răsti la directorul ziarului:

— Și tu ce mai aștepți? Șterge-o la telefon. Avem o știre senzațională pentru ziar!

— Mă tratați mereu ca pe-un reporter cu cașul la gură, bombăni directorul, ceea ce îi făcu pe toți să rîdă.

Atmosfera se destinse.

— Pe unde-o fi doamna casei ? mai tună o dată bătrînul.

În excursie, Kazu nu-l auzise niciodată vorbind așa. Simți că se străduiește să nimerească tonul aspru și răstit care fusese la modă în tinerețea lui printre studenți. Kazu găsi că e momentul să apară.

În ușă se ciocni nas în nas cu directorul ziarului, care fugea la telefon să-și informeze redacția. Trecînd pe lîngă ea, bărbatul o ciupi de umărul rotund.

A doua zi știrea apăru în ziar. Kazu primi îndată un telefon de la Ghenki Nagayama, care părea înveselit :

— Ei, bună dimineața !... Nu ne-am văzut de-o groază de vreme... Sper că-ți merge bine... Ia spune, știrea aia din ziar bănuiesc că e o bîrfă, nu-i așa ?

Kazu tăcu.

— Aha ! Ei, dacă-i adevărat, am ceva de discutat cu dumneata. Poți să treci azi pe la mine pe la birou ?

Kazu se scuză că e prea prinsă cu treburile. Dar pretextul acesta nu prindea la Ghenki.

— Ei, na ! Prinsă cu treburile ! Eu sînt ocupat, nu dumneata ! Și dacă totuși vreau să-ți vorbesc, ai să-ți faci timp să vii. Azi sînt în biroul din Marunouci.

Ghenki avea în diverse locuri așa-zise „birouri", care de fapt erau anticamerele birourilor prietenilor lui. Ciudat era doar faptul că în toate aceste „birouri" era de ajuns să apese pe sonerie,

și poruncile lui se executau pe loc, de parcă ar fi fost el însuși directorul acelor întreprinderi și instituții. Iar cu angajații lor se purta la fel de autoritar.

Kazu cunoștea biroul din Marunouci, căci mai fusese acolo de cîteva ori. Ținea de o societate mare de pescuit, al cărei președinte era un consătean de-al lui Ghenki.

Vremea era ploioasă și destul de rece. Kazu trecu prin fața magazinelor mohorîte de la parterul clădirii, apoi pe sub colonadele întunecoase, stropite pe jos de umbrelele trecătorilor. Oameni în mantale de piele treceau pe lîngă ea cu fețe întunecoase, neprietenoase. Dimineața se bucurase atît de mult văzînd anunțul, încît pusese ziarul ca jertfă pe altarul casei. Iar acum se găsea cineva să-i tulbure bucuria, și încă tocmai omul pe care-l ajutase atît de des, cu atîția bani, fără să-i ceară vreodată ceva în schimb. Nervoasă și indispusă, urcă în lift. Dar cînd dădu cu ochii de fața lui Ghenki, cu zîmbetul lui batjocoritor pe buze, uită deodată de toate gîndurile negre și buna dispoziție îi reveni brusc. Era de-a dreptul amuzată acum că are întîlnire cu un politician temut și atît de ocupat, și încă într-o chestiune care o privea personal.

— Așa, care va să zică te ții de năzdrăvănii, spuse Ghenki, intrînd de-a dreptul în subiect. Seduci pur și simplu un bărbat — nici nu știu cînd ai avut timp s-o faci — fără să ceri voie la părinți!

— Vai, credeam că ești numai „fratele cel mare". Dar, părinte ori frate, nu ești tocmai omul

potrivit ca să-mi ţii morală. Te rog să mă scuzi, dar nu-ţi permit.

Nu era felul ei să răspundă cu atîta îndrăzneală şi cochetărie. Cu toate acestea, zîmbetul nu pieri de pe obrazul gras, ca lutul păstos, al lui Ghenki. Învîrtind ca de obicei o ţigară între degete, ca s-o înmoaie, remarcă :

— Dar de ce atîta grabă deodată ? Oricum, ai cam trecut de vîrsta măritişului...

— Sigur. De cîteva zeci de ani, nu-i aşa ?

După această ciondăneală pe ton de glumă, Kazu aşteptă să audă în fine vechea întrebare : „Te-ai îndrăgostit ?" Ar fi răspuns bucuroasă „Da", iar Ghenki ar fi trebuit să priceapă că nu mai are de adăugat nimic. Numai că el refuză să joace cartea asta.

Ghenki avea întotdeauna reacţii imprevizibile. Era singurul bărbat căruia Kazu nu ştia niciodată cînd să-i aprindă ţigara. Cînd un interlocutor al ei îşi vîra ţigara între buze, Kazu avea mereu chibritul pregătit să i-o aprindă. Pe cînd cu Ghenki nu nimerea niciodată momentul. Degetele lui scurte şi groase cu unghii late se jucau mereu cu cîte ceva, fie cu ţigara, fie cu un creion, o hîrtie sau ziarul de pe masă, în timp ce privirea neobosită căpăta o expresie nevinovată, ca de copil, iar buzele cărnoase se desfăceau într-un zîmbet larg. Cînd, în fine, părea că va duce ţigara la gură, după ce-o învîrtise şi-o răsînvîrtise, o băga brusc la loc în pachet.

Îndărătul scaunului lui era o fereastră lată cît peretele, prin care se zărea oraşul cu acoperişurile

ude de ploaie. Perdelele verzi de mătase erau trase în lături. Lămpile de neon, aprinse în dimineața aceasta mohorîtă în clădirea de peste drum, împrăștiau o lumină nudă, violentă. Păreau foarte aproape.

— Să zicem că te măriți cu Yuken Noguci. Bine... Dar cu restaurantul ce faci?

— Îl conduc mai departe.

— N-ai să poți. Odată și-odată tot o să vă certați pe tema asta. Nu uita că Seţugo-an a devenit ceea ce este prin protecția mea și a partidului conservator. Nu ți se pare ridicol ca proprietăreasa lui să devină soția unui consilier al radicalilor?

— M-am gîndit eu și la asta. De ce să pierd bunăvoința conservatorilor numai pentru că soțul meu e de partea celorlalți? După cîte știu, noua constituție permite soților să aibă vederi politice diferite.

— Nu-i vorba de asta. Înțelege că-mi fac griji numai pentru viitorul dumitale. Oricine își poate da seama că ai tras o carte proastă. Căsătoria asta nu-ți va aduce nici dumitale, nici lui vreun folos. Cu calitățile dumitale ai putea face multe. Dar nu: îți pui singură bețe-n roate! Pentru că, să știi, cu măritișul e ca și cu acțiunile: le cumperi cît sînt ieftine. De ce vrei neapărat să cumperi niște acțiuni care n-au să mai crească niciodată? Sînt de acord că domnul Noguci a fost la vremea lui o capacitate. Dar, cîntărind lucrurile la rece, în lumea de azi proprietăreasa restaurantului Seţugo-an valorează mai mult decît fostul

ministru Noguci. Ar trebui să-ți cunoști prețul... Oricum, ideea de a păstra mai departe restaurantul îți seamănă. Cel puțin, n-ai să te încui în casă să faci pe nevasta cuminte. Curat Kazu!

— Asta o știu și eu.

— Sigur că știi, că doar te uiți în fiecare zi în oglindă... Dar, ia spune-mi, dumnealui de fapt ce intenții are? Nu cumva vrea să profite de situație?

Kazu simți cum i se urcă sîngele în obraz.

— Noguci nu e soiul ăla, să știi! ridică ea vocea. Sigur, dacă ar fi vorba de dumneata...

Ghenki rîse mînzește, dar în fond nu se supără cîtuși de puțin.

— Mă dau bătut! Dar trebuie să recunoști că cel puțin mă pricep. Obțin totdeauna ce vreau. Și fără ocolișuri!

Abia acum își duse țigara la gură. Femeia îi oferi foc. Ghenki trase un fum, apoi schimbă vorba brusc. Se apucă să spună glume fără perdea despre femei ușoare.

Secretara intră să-l anunțe că vizitatorul următor așteaptă afară. Kazu își puse șalul pe umeri și se ridică. Cuvintele pe care le așteptase tot timpul nu le auzi nici acum.

Totuși, Ghenki ținea la despărțirile cordiale. Savura mai ales iluzia că l-a cîștigat pe vizitator de partea sa. De aceea își mai întoarse o dată privirile de la fereastră și strigă în urma ei:

— Ascultă, sper că ai să mă inviți și pe mine la nuntă!

Căsătoria avu loc în douăzeci și opt mai.

AȘA-ZISA „VIAȚĂ NOUĂ"

NOGUCI ȘI KAZU fură surprinși de neașteptata publicitate ce se făcu în jurul căsătoriei lor. Pentru prima dată în viață, Kazu avu de înfruntat asaltul fotografilor de la diverse ziare și reviste, iar Noguci se minună că lumea nu-l uitase cu totul. Călătoria de nuntă o făcură la hotelul Gamagori, vizitînd și altarul Yaotomi de pe insulița Benten.

La altar, Kazu voi să pună ca de obicei o sumă mare de bani în cutia pentru jertfe, dar Noguci o opri scurt, lămurind-o că asemenea gesturi sînt de prost gust. Tonul rece și autoritar cu care o pusese la punct o îngheță.

După întoarcerea la Tokio, începu căsnicia lor complicată. Cu toate că vorbeau îndelung la telefon în fiecare dimineață, Kazu era mereu neliniștită și îngrijorată. Hotărî s-o dea afară pe servitoarea lui cea instruită și îi trimise în schimb două fete în casă și un fecior, slugi credincioase de la Seţugo-an, pe care îi chema apoi regulat să-i dea raport despre viața de toate zilele a soțului ei.

Sîmbăta se înființa ea însăși „acasă", încărcată cu lucruri trebuincioase și cu tot felul de cadouri. Curînd umplu casa cu provizii pînă la refuz.

Întoarcerea „acasă" se petrecea mereu cu mult zgomot și agitație: Kazu se văicărea că a avut o săptămînă imposibilă, că o doare spatele, se plîngea de clienții pentru care trudește atîta... Apoi se învîrtea prin odaia veche, bătrînească, mobilată fără gust și în fine constata:

— Tot acasă-i cel mai bine ! Numai aici mă simt în largul meu.

Dar într-o zi află cu surprindere că prietenii lui Noguci care se grăbiseră, după exemplul ziaristului, s-o felicite răspîndeau tot felul de vorbe urîte pe seama ei. Cică s-ar fi purtat ca o soție legitimă încă de la călătoria la Nara ; că i-ar fi dat atenție numai lui Noguci cîtă vreme pe ceilalți i-a neglijat ; că ar fi răspuns nerespectuos bătrînului ziarist. Cît despre banchetul la care îi invitase pe urmă, chipurile ca să le mulțumească pentru excursie, n-a fost decît un pretext ca să-și poată trîmbița căsătoria — or asta nu era nevoie s-o facă tocmai la restaurantul ei ! Bietul Noguci era de compătimit !

Cînd îi ajunseră la ureche bîrfelile acestea, Kazu își aminti cum o ciupise de umăr directorul ziarului. Gestul, care în seara aceea o amuzase, o durea acum, de parcă i-ar fi lăsat pe umăr o vînătaie. Își vîrî mîna instinctiv sub chimono și-și frecă umărul, înciudată.

Îi povesti totul lui Noguci, care se supără foc pe ea. Dacă o luase cu el în excursie și apoi le anunțase prietenilor săi proiectata lor căsătorie, o făcuse numai fiindcă avea deplină încredere în ei. Iar dumneaei îi împuie capul cu bîrfeli, numai ca să-l înstrăineze de prietenii lui. Kazu își dădu seama pentru prima dată că, deși are un suflet atît de nobil, soțul ei e lipsit cu totul de discernămînt.

Într-o revistă apăru un articol satiric despre Noguci, pretinzînd că intrarea lui în partidul radical nu fusese în ultimă instanță decît un șiret-

lic ieftin, prin care încercase să-şi facă reclamă, întocmai ca şi acum căsătoria cu proprietăreasa restaurantului.

Kazu se minună de inventivitatea cu care oamenii, în ticăloşia lor, erau în stare să facă legături între două lucruri atît de deosebite. Dar Noguci fu de părere că asemenea infamii nu merită decît să fie ignorate. Rămase, cel puţin în aparenţă, calm şi nepăsător.

Pentru Kazu, căsnicia nu aduse schimbări prea mari în viaţa de toate zilele. În dormitorul de la Seţugo-an avea acum o fotografie din călătoria lor de nuntă. În timpul liber, cînd nu existau oaspeţi de care să aibă grijă, se ducea uneori s-o privească: fotografia îi înfăţişa pe treptele unui templu din sudul insulei Benten. Luaseră cu ei un fotograf de la hotel ca să-i fotografieze.

De-atunci nu trecuse decît o lună, şi totuşi cei doi din fotografie parcă pozaseră cîndva demult, pentru nişte privitori de mai tîrziu. Kazu îşi amintea cu cochetărie de clipa aceea. Cînd îşi dădu seama de mica ei vanitate, simţi o înţepătură în inimă. Dar cu cît se ferea mai mult să se gîndească, cu atît amintirea îi devenea mai limpede.

Trecuseră atunci în pas de plimbare pe lîngă altarul Yaotomi, şi deodată înaintea ochilor li se desfăşură o panoramă măreaţă, în plin soare, care fusese ascunsă pînă atunci de un şir de copaci. Kazu, încă amărîtă de atitudinea lui intransigentă faţă de darul pe care voise să-l ofere la templu, se lumină deodată de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă.

— Vai, ce priveliște minunată ! Uită-te ! Nu-i grozav ?

— Aici ne fotografiem, hotărîse Noguci îndată. Fotograful se cățără într-o poziție precară pe rădăcinile unui pin și-și pregăti aparatul. Perechea stătea pe trepte privind spre mare, către insula Oșima. Apa golfului lucea calmă în soare, între peninsula Nișiura spre apus și muntele Kobo de la Miya către răsărit. În zare se topeau contururile peninsulelor Atumi și Cita, închizînd marea la orizont ca un lac — impresie întărită și de plasele pescarilor care ieșeau pretutindeni din apă. Pe cer nu era nici urmă de nor — amiaza se întindea în fața lor într-o nemișcare deplină, ca un crîmpei de eternitate...

Fotograful era tipicar și îi ținu nemișcați o groază de vreme. Kazu observă că soțul ei stătea țeapăn, atent toată vremea la aparat. În toți anii carierei lui politice, cînd îl asaltaseră mereu fotografii, nu fusese în stare să se dezbare de rigiditatea lui înnăscută.

Ca o mică răzbunare pentru mustrarea pe care-o înghițise adineauri, Kazu scoase pudriera, își cercetă grăbită obrazul, apoi întoarse oglinjoara pe nesimțite spre el. Reflexul luminii puternice îl orbi o clipă și trăsăturile lui se destinseră din încordare. În acea clipă, fotograful atent declanșase.

Dar nu asta era fotografia de pe măsuța ei din dormitor. Noguci ceruse negativele și distrusese tot ce nu-i plăcea, așa că fotografia înfățișa o pereche între două vîrste, stînd nemișcată în lumina crudă de vară timpurie, Kazu în spatele soțului ei, acoperită pe jumătate de umărul lui.

Deşi era atît de femeie, Kazu n-ar fi ştiut să definească fericirea. Căsătoria nu-i ceruse jertfe prea mari : nu fusese nevoită să se mute într-o casă nouă, n-avea de suportat nici soacră, nici vreo cumnată. Şi totuşi nu deborda de fericire. Firește, simţea o mulţumire plină de mîndrie de cîte ori ieşea în lume cu Noguci — ca soţ şi soţie. Dar dacă cerceta mai adînc mulţumirea aceasta, ajungea mereu la gîndul destul de lugubru pe care-l avusese la nuntă : în timp ce schimbaseră cupele cu *saké*, Kazu stătuse pe locul ei cu capul plecat şi ochii plini de lacrimi, spunîndu-şi : „Aşa, care va să zică, am să fiu îngropată în cripta familiei Noguci. Iată că mi-am găsit în fine un adăpost de veci." Grădina cea frumoasă de la Seţugo-an se şterse din gîndurile ei, şi în schimb apăru piatra funerară a unei vechi şi distinse familii. Nu e de mirare că, îndată după călătoria de nuntă, prima ei dorinţă a fost să treacă pe la locul de veci al familiei soţului ei. Noguci, care avea o aversiune pentru cimitire, amîna mereu vizita la cimitir, sub diferite pretexte, pînă cînd într-o bună zi, în perioada ploilor, soţia lui reuşi să-l urnească din loc.

Porniră pe-o vreme mohorîtă spre cimitirul Aoyama. Ploaia cernea intermitent — o ploaie mărunţă, fină, care împrospăta verdele tînăr al copacilor. Se luară după grădinarul încărcat cu crengi de anason, tămîie şi o găleată de apă. Mergeau amîndoi sub umbrela deschisă.

— Oare pot să-şi doarmă morţii somnul de veci în atîta zgomot de maşini ?

— Locul nostru de veci e din fericire departe de stradă, o liniști Noguci.

Cavoul nu era chiar atît de mare și pompos cum și-l închipuise ea, dar piatra funerară cu blazonul gravat pe ea era dovada unei familii vechi și nobile, și asta o mîngîie. Sub lespezi odihneau deci generații întregi ale unei familii vestite, cu descendenți fără pată. Kazu îngenunche înaintea mormîntului, sub umbrela pe care i-o ținea soțul ei, și rămase multă vreme cufundată în rugăciune.

Tămîia fumega gros sub ploaia mărunță, iar fumul se încolăcea în aer, greu, se agăța în părul ei și-i pătrundea în nări. Mirosul de tămîie îi dădea o senzație de ameteală plăcută. Ce familie faimoasă și neprihănită! Ea însăși nu avusese prilejul să cunoască pe vreun membru în viață al familiei lui, nici măcar la nuntă, dar își închipuia că toți cei ce muriseră fuseseră plini de noblețe, după cum puritatea sîngelui lor era neîntinată, neatinsă de stricăciune. Familia aceasta nu cunoscuse nici chinurile mizeriei, nici slugărnicia, minciuna ori umilințele... Petreceri la hanul din sat; bețivi ce-și întind mîinile după o copilă nevinovată; fuga de-acasă, spaima cu care urcase în trenul de noapte; ulicioare strîmte de mahala; mîngîieri vîndute, șiretlicuri născocite ca să se apere; îmbrățișări umilitoare ale unor bărbați indiferenți; intimitatea plină de grosolănie; dorința de răzbunare împotriva unui dușman necunoscut... asemenea întîmplări nu existau pentru familia aceasta, ai cărei membri poate cinaseră în restaurante elegante în timp ce Kazu, o fetișcană săracă, spăla rufele stăpînei ei.

Dar acum aparținea și ea acestei familii și într-o bună zi va fi îngropată în locul de veci de aici. Ce mîngîiere! Ce festă jucase lumii, pătrunzînd în familia aceasta, de care nu se va mai despărți în veci! Cînd va ajunge în sfîrșit aici, liniștea ei va fi deplină și farsa jucată societății va fi desăvîrșită. Căci lumea nu se lăsase pînă acum înșelată nici de succesele ei, nici de banii și de generozitatea ei. Cu șiretlicuri și-a început drumul în viață și pînă la urmă avea să înșele chiar veșnicia! Acesta va fi buchetul de flori pe care-l va arunca ea în nasul lumii!

În cele din urmă își desfăcu mîinile împreunate ca pentru rugăciune. Cercetă pe rînd numele morților înscrișii pe-o latură a pietrei funerare.

— Sadako Noguci, august 1946. Cine e?

— Prima mea soție. Credeam că știi, adăugă Noguci, serios; i se părea ciudat că-l întrebase.

Dar și mai ciudată a fost următoarea ei remarcă.

— Aha, soția ta e și ea îngropată aici. La asta nu m-am gîndit.

Vocea ei era senină, limpede — aceeași voce înaltă și energică cu care poruncea slugilor de la Sețugo-an. În tonul ei nu era nici urmă de gelozie. Noguci nu-și putu stăpîni un surîs amar.

— Dar pentru cine-ai venit să te rogi, la urma urmei? Că doar n-ai cunoscut pe nici unul din ei.

— Bineînțeles că pentru toți strămoșii tăi, explică ea zîmbind netulburată.

De la cimitir făcură un drum prin oraș după cumpărături. Spre mirarea soțului ei, Kazu fu toată ziua voioasă, ba chiar exuberantă.

Din după-amiaza aceea, o senzație de liniște și siguranță puse stăpînire pe ea, paralizîndu-i energia. Pe zi ce trecea devenea tot mai neglijentă în munca la restaurant. Era vară și oaspeți puțini. Deodată, își dădu seama că îmbătrînește.

Începură să facă adesea călătorii, ca să scape de căldurile din oraș. De fiecare dată, Kazu era plină de entuziasm și de o exaltare exagerată, cu care nu reușea decît să-și contrarieze soțul, înstrăinîndu-l. Pînă la urmă se simți singură și părăsită. Desigur făcea o greșeală încercînd să aducă înflăcărare în existența calmă la care soțul ei ținea atîta.

În unele privințe izbutise cîte ceva: Noguci purta acum numai cămăși albe, imaculate. În schimb refuza categoric să-și cumpere un costum nou. Pretindea că ar rîde toată lumea de el dacă ar apare deodată după căsătorie în haine noi, cu pensia lui modestă. Kazu nu voia să priceapă ce-ar fi rău dacă-i cumpăra soțului ei un costum nou. El îi ținea predici:

— Trăiești cu iluzia că oamenii se bucură cînd le dai bani. Dar te înșeli amarnic. Nu înțelegi că ei se-ndoiesc de sinceritatea intențiilor tale cînd le dai, dintr-o pricină neînsemnată, sume exagerate? Munca mea în partid îmi cere să duc o viață modestă și cumpătată, dacă vreau să mă bucur de încrederea oamenilor. Încearcă, te rog, să scapi de fasoanele acestea de parvenită!

Kazu își respecta soțul din tot sufletul, dar nu era în stare să facă deosebirea între ideea lui despre politică și politica pe care o cunoștea ea în urma relațiilor avute datorită restaurantului. Conservatorii care veneau pe la Sețugo-an sădiseră în

ea credința că a face politică înseamnă a ști să te prefaci. Te faci că vrei să te uiți puțin afară, cînd de fapt vrei s-o ștergi. Sau : ajungi la o înțelegere cu cineva punîndu-i cuțitul în piept, în timp că te încălzești la soba lui. Sau : rîzi cînd în fond crapi de ciudă. Sau : pari indignat cînd de fapt nu-ți pasă. Sau : taci o veșnicie la locul tău, jucîndu-te cu praful din fundul buzunarelor. Într-un cuvînt : să te porți ca o gheișă. Politica avea ceva neliniștitor și tainic și semăna leit cu aventurile amoroase. Pe cînd ideilor lui Noguci le lipsea cu totul gustul aventurii.

Deși în ultima vreme își cam neglija îndatoririle la Sețugo-an, Kazu nu se închidea în casă să-i gătească soțului ei sau să-l aștepte în fiecare zi. Așa ceva nu-i stătea în fire. În schimb, se pomenea des că nu prea știe ce să facă cu timpul ei. Într-o bună zi își dădu seama că clienții care aveau legături cu partidul conservator vin tot mai rar pe la restaurant. Unul îi spuse de-a dreptul :

— Te-aș sfătui să-ți convingi soțul să-i lase pe radicali și să se întoarcă la ai noștri. L-am primi cu brațele deschise pe ilustrul nostru om de stat. În plus, am veni și noi mai des pe-aici. Nu crezi că l-ai putea convinge, dacă ți-ai pune în cap ?

Kazu ascultă în tăcere, mușcîndu-și buzele, propunerea aceasta umilitoare pentru Noguci. Se gîndi cu amărăciune că e numai vina ei dacă un fost ministru e tratat astfel, ca un hangiu, și hotărî să șteargă rușinea apărîndu-l. Așa că se întoarse către oaspetele ei influent și-i spuse răspicat :

— Asemenea vorbe nu vreau să mai aud în casa mea ! Am să vă rog să nu mai veniți pe-aici.

Kazu nu avusese niciodată eşecuri în viaţa ei de afaceri — pricinuite de motive sentimentale sau de mîndrie. Acum devenea tot mai vulnerabilă. Nu numai că era din ce în ce mai sensibilă, dar parcă i se dezvoltase orgoliul sub influenţa soţului ei.

Într-o zi de toamnă tîrzie, pe cînd îşi petrecea ca de obicei sfîrşitul săptămînii cu soţul ei, Kazu sări deodată de la locul ei şi îl chemă la fereastră :

— Ia te uită ! Un cocor !

Noguci nu-i dădu importanţă, dar cum ea nu-l lăsa în pace, se ridică în cele din urmă în silă şi privi pe fereastră. Nu văzu nici un cocor.

— Prostii, zise el. Auzi, să zboare cocori prin Tokio !

— Dar l-am văzut cu ochii mei ! Zău că l-am văzut !... Avea o creastă roşie... Era cît pe ce să se aşeze pe acoperişul vecinului, dar a zburat mai departe.

— Nu eşti deloc serioasă.

Începură să se certe, şi Kazu nu mai putu recunoaşte că doar glumise, că a vrut să-l păcălească. Avea şi ea partea ei de vină, că prea îşi jucase gluma cu seriozitate.

Din întîmplarea aceasta se alese cu o învăţătură. Îşi dădu seama de o trăsătură a firii ei: nu era în stare să trăiască fără să se entuziasmeze mereu pentru cîte ceva. Dar toate încercările ei de a aduce puţină variaţie în viaţa lor conjugală se loveau de rezistenţa înverşunată a soţului ei. Totuşi, dragostea pe care i-o purta rămase neschimbată.

Cîteodată devenea și el mai comunicativ, și atunci îi povestea în felul lui greoi, lipsit de haz, cîte-un roman pe care-l citise sau îi ținea discursuri despre nedreptățile sociale.

OASPEȚI DE SEAMĂ

ÎN ORICE CAZ, era limpede că Noguci privea căsătoria lor ca ultimul lui refugiu în viață. Cît despre Kazu — am mai spus-o și înainte — avea certitudinea că își găsise în fine locul de veci. Numai că în mormînt nu se poate trăi.

În timpul săptămînii, Kazu primea zilnic raportul amănunțit al feciorului ei în casă asupra tuturor faptelor soțului ei și se minuna mereu cît de lipsită de evenimente e viața lui.

Cu toată vîrsta lui, Noguci studia încă mult.

— Domnul a lucrat ieri de la trei după-amiaza pînă seara înainte de culcare în bibliotecă. Și cina a luat-o tot acolo.

— Dacă o ține tot așa și nu face deloc mișcare, are să se-mbolnăvească. Lasă că vorbesc eu sîmbătă cu domnul.

Kazu avea prejudecăți adînci în legătură cu viața intelectualilor. Pentru ea, studiul era numai o leneveală primejdioasă, care-i pîndea tocmai pe bărbații cei mai capabili. Spusese ea față de feciorul în casă că va sta de vorbă cu stăpînul, dar știa prea bine că Noguci nu era bărbatul care să asculte de sfaturile ei. Și asta, în fond, îi plăcea la el.

Între timp, la Setuga-an se petrecu o întîmplare neplăcută : o spargere.

Hoțul stătuse probabil ascuns sub copacii din grădină și așteptase să adoarmă toți ai casei, căci era noapte cu lună plină și putea fi ușor văzut. Copacii înalți de pe dîmbul din grădină ofereau un ascunziș ideal. Acolo ajunsese pesemne în timp ce slujitorii erau ocupați toți cu servirea oaspeților și lăsaseră poarta nepăzită. Apoi așteptase cîteva ceasuri, desigur fără să îndrăznească să-și aprindă țigara, ca să nu se trădeze. Nu rămase în urma lui decît un rest de gumă de mestecat — hoțul era deci tînăr.

Încercase întîi să intre la Kazu, căci fereastra glisantă din dormitorul ei o găsiră apoi ușor ridicată. Dar pînă la urmă renunțase la acest plan, și Kazu nici nu se trezise măcar. Caseta cu bani o ținea în noptiera din dormitor. Dar probabil că tîlharul nu bănuia că odaia aceea mică era chiar dormitorul stăpînei restaurantului.

Intrase pe urmă în camera celor cinci slujnice. Dar acolo călcă îndată pe ceva moale și, auzind țipătul fetei, o luă la goană fără să fi furat ceva.

Poliția se înființă în toiul nopții și făcu atîta zarvă, încît Kazu nu-și mai găsi somnul pînă dimineață.

În grădină, în timp ce-și făcea plimbarea obișnuită sub razele soarelui care luminau rădăcinile unui copac, zări ceva alb, care lucea ca o dantură falsă.

O neliniștea încă gîndul că hoțul stătuse la pîndă în fața odăii ei, în timp ce ea dormea și n-avea habar de nimic. Își închipui cum se petrecuseră lucrurile și simți în același timp ușurare,

teamă și o ușoară nemulțumire. Aerul rece de toamnă pătrundea pe sub mînecile chimonoului pînă pe piept. Avu o bănuială: dacă hoțul i-a atins trupul adormit și și-a schimbat apoi gîndul? Nu, asta în nici un caz! Fusese întuneric, și-apoi el nu ridicase fereastra decît de-o palmă, deci n-avea cum să fi ajuns la ea.

Și cum se plimba așa prin grădină, simțind vîntul rece de toamnă, avu presimțirea că trupul i se va ofili curînd. Kazu nu suporta căldura, așa că se așeza adesea dezgolită pînă la piept, ba chiar cu coapsele goale, în fața ventilatorului, chiar dacă erau de față slujnicele. Nu se ferea niciodată, știind că avea un trup frumos. Dar peste un an? La gîndul acesta se cutremură. După căsătorie, carnea parcă i se moleșise.

Kazu plecă ochii în pămînt și văzu deodată între rădăcinile copacului cîțiva bulgărași albi, ca niște dinți pierduți. Se aplecă să vadă mai bine: erau cocoloașe de gumă de mestecat. Nimeni în casa ei nu mesteca gumă, iar copiii din vecini n-aveau cum să ajungă în grădină.

„Trebuie să fi fost a hoțului", îi trecu ei prin cap.

Dar n-o supăra atît murdăria pe care-o lăsase în grădină, cît o preocupa ideea că cineva stătuse aici singur ceasuri întregi. I se făcu milă de singurătatea lui. Parcă îi vedea dinții tineri și puternici mestecînd cu nerăbdare, rupînd guma în bucăți. Mestecase ceasurile, mestecase lumea asta, vîscoasă ca o gumă, care nu-i făcea loc, își mestecase poate și spaima.

Și toate astea sub lumina lunii ce se strecura printre frunzele copacilor bătrîni.

În fantezia ei fără frîu, hoțul care o luase la sănătoasa fără să fure nimic se transformă într-un prieten drag, necunoscut. Și chiar dacă în realitate tînărul ce stătuse ascuns în grădină sub razele lunii fusese murdar, îl vedea acum ca o ființă căreia mai-mai că-i crescuseră aripi.

„De ce nu m-a trezit? Dacă trăiește în lipsuri, îi dădeam eu bani, cîți voia. O vorbă măcar să-mi fi spus!" Pentru Kazu, tînărul era acum cineva cunoscut, de parcă ar fi făcut parte din cercul prietenilor apropiați. Ce senzație cu totul nouă pentru soția lui Yuken Noguci!

Renunță să-l mai cheme pe grădinar și hotărî să nu pomenească nimănui de guma de mestecat, care ar fi putut servi drept probă împotriva hoțului. Săpă cu unghia o gropiță între rădăcini și îndesă guma în ea, acoperind-o bine cu mușchi.

Pe Noguci nu-l sună îndată. Voia să aștepte pînă se va trezi și să-i spună pe urmă ce s-a întîmplat. Îi povesti incidentul pe scurt, apoi adăugă:

— Nici nu-ți poți închipui ce politicoși au fost polițiștii! Înainte nu și-ar fi dat atîta silință pentru o simplă spargere la mine. Numai datorită numelui tău s-au purtat așa.

Nu prea credea nici ea ce spunea, dar își dorea să fie astfel. În realitate, era mai mult decît discutabil cu cine s-ar fi purtat polițiștii mai politicos: cu stăpîna unui local protejat de conservatori, sau cu soția unui consilier al radicalilor?

Noguci o ascultă calm și detașat, ca un ambasador căruia un secretar tînăr îi raportează că a fost implicat într-un accident de circulație.

— Așa-i dacă nu încui ușile, au fost primele lui cuvinte.

Kazu, care sperase că soțul ei se va bucura că nu s-a întîmplat nimic grav, se simți decepționată. După părerea lui, incidentul o privea numai pe ea. Din punctul lui de vedere, poate că era o atitudine corectă și imparțială, dar pentru ea era doar dovada unei rezerve de neiertat. Kazu era pe de o parte jignită în orgoliul ei profesional pentru reprosul de a fi lăsat ușile neîncuiate — tocmai ea, care conducea restaurantul de atîția ani de zile fără ajutorul nimănui ; iar pe de altă parte, se temea că soțul ei și-ar putea da seama de emoția ciudată ce pusese stăpînire pe ea după noaptea trecută. Dar în clipa următoare dădu toată vina pe telefon : Noguci, care era plăcut în conversația directă, lua adesea înadins parcă un ton oficial, impersonal, la telefon.

Nu e bine pentru soți să-și vorbească astfel, numai la telefon, gîndi Kazu. Dar, la urma urmei, era doar vina ei că duceau o asemenea viață. Așa că îl lăsă să vorbească, fără să mai dea atenție reprosurilor lui. Își cerceta unghiile. Avusese întotdeauna unghii sănătoase, trandafirii, cu semilună albă la rădăcină. Descoperi la degetul mijlociu și la arătător două „noițe" mici, ca niște norișori albi. „Semn că am să primesc multe chimonouri noi", își zise ea. Dar avea grămezi întregi de chimonouri, așa că era un gînd zadarnic, fără nici un rost. Totul i se părea atît de dezolant ! Ca și cum i s-ar fi topit deodată toată carnea de pe ea.

Ținea încă în mînă receptorul, dar cu privirea se plimba prin odaie : prin ușile deschise intra

soarele de dimineață în încăperile în care slujnicele trebăluiau de zor. Împletitura rogojinilor noi lucea în soare, iar peste pragul sculptat dintre două camere dănțuia vioi un pămătuf de praf. Pretutindeni în odăi și pe coridoare se vedeau șoldurile voinice și tari ale slujnicelor, mișcîndu-se întruna în lumina dimineții.

— Ia spune, mă mai asculți ? se auzi, aspră, vocea soțului.

— Sigur că da.

— Am și eu ceva să-ți comunic. Tocmai aflu că deseară avem oaspeți importanți. Va trebui să-i primești.

— La restaurant ?

— Nu, acasă. Comandă un meniu și adu-l acasă. Trebuie să-i primești neapărat.

— Dar... și Kazu începu să-i înșire o serie de clienți de seamă pe care-i aștepta în seara aceea, dîndu-i să înțeleagă că nu putea lipsi în nici un caz de la restaurant.

— Cînd îți spun că trebuie să vii acasă, înțelege că trebuie să vii.

— Dar cine sînt musafirii tăi cei importanți ?

— Asta nu pot să-ți spun la telefon.

Auzindu-l că mai face și pe misteriosul, Kazu se făcu foc :

— Cum adică, nu poți să-mi spui ? Propriei tale neveste nu poți să-i spui cine-ți vine în casă ! Asta-i culmea !

Vocea lui răspunse cu răceală :

— Așadar, ne-am înțeles. La cinci ai să fii acasă cu meniul. Nu admit nici o împotrivire.

Și Noguci puse receptorul în furcă.

Kazu se închise furioasă în odaia ei, așteptînd să-i treacă supărarea. Își spuse pe urmă că, de fapt, soțul ei nu încălcase pînă atunci niciodată înțelegerea lor de a se vedea numai la sfîrșitul săptămînii. Însemna că, de data asta, avea într-adevăr niște oaspeți foarte importanți.

Întinse mîna să ridice fereastra glisantă, aceeași pe care în noaptea trecută polițiștii căutaseră amprentele hoțului. Crizantemele mici, galbene de sub fereastră erau călcate în picioare — de hoț, sau poate de polițiști. Cîteva flori zăceau strivite pe pămîntul moale, de parcă ar fi fost încrustate. Aveau contururi precise, curate, ca de broderie. Numai ici și colo cîte-o floare se îndreptase la loc.

O cuprinse o toropeală de plumb. Se întinse sub fereastră, pe *tatami*, cu privirea încețoșată de furie și oboseală. Se uită pe fereastra întredeschisă la cerul dimineții, care se întindea afară, limpede și vast. Lacrimile din ochi desenau vălurele pe cer.

Nu-i mai trebuia nici un chimono nou. Acum și-ar fi dorit cu totul altceva... Cu gîndul acesta adormi.

Spre seară se duse într-adevăr „acasă", lăsînd vorbă la restaurant că are febră și că nu poate să-i primească pe clienți. Luă cu sine o slujnică încărcată cu o mulțime de cutii în care se afla meniul: ca *hors d'oeuvre* scoici roșii, nuci de ginko „frunză-de-pin", bulbi dulci de crin fierți și homari legați în fir; apoi o supă albă de fasole cu flori de rapiță; pește crud tăiat felii subțiri, prigorii, ciuperci și raci de rîu, o budincă

de ouă, castane, ghimber ; și pe deasupra multe și felurite fripturi cu garnituri de legume fierte.

Își găsi soțul neașteptat de bine dispus, și îi explică îndată cu lux de amănunte tot ce nu-i putuse spune la telefon.

Aștepta pe secretarul general și pe șeful biroului executiv al partidului radical. Veneau la el cu o propunere precisă, pe care din păcate era silit s-o refuze. Iată de ce voia să le facă, în chip de scuză, o primire deosebită. Kazu înțelese pentru prima dată, din prudența pe care el o arătase la telefon, că ea însăși se află într-o poziție delicată din cauza activității politice a soțului ei.

Seara se înființară și oaspeții. Secretarul general Kimura și șeful biroului executiv Kurosawa erau chipuri arhicunoscute din caricaturile politice care apăreau în ziare ; în plus Kazu îi întîlnise și la nuntă. Kimura arăta ca un preot blînd și neputincios, iar Kurosawa avea aerul unui miner.

Kazu era într-atît de obișnuită să aibă de-a face numai cu conservatori, încît rămase surprinsă că și radicalii o salută cu aceeași curtenie și că îi intră în casă numai după ceremonialul de rigoare. Purtarea lor i se părea de-a dreptul ipocrită, ca o înșelăciune intenționată. Mai ales aerul blînd și zîmbitor al lui Kimura o deruta. Ceva în înfățișarea lui și în felul de-a vorbi îi sugera un arbore bătrîn în plin soare, care lasă ca o boare de vînt să împrăștie, ici și colo, cîteva frunzulițe în jurul lui. Musafirii îi arătau lui Noguci respectul ce se cuvenea unui coleg mai vîrstnic. Refuzară întîi locul de onoare la masă, dar pînă la urmă Kimura îl acceptă.

Kazu nu putu să nu vadă pielea lor uscată ca pergamentul. De multă vreme nu mai avuseseră puterea în mînă, şi pielea lor le trăda vîrsta şi renunţarea. În surîsul lor blînd şi în salutul politicos se citeau urmele ascezei impuse. Gesturile de profesor bătrîn ale lui Kimura şi simplitatea exagerată a lui Kurosawa veneau din aceeaşi obişnuinţă a renunţării.

Kimura îi lăudă plin de curtoazie mîncărurile, ceea ce ei i se păru lipsit de tact. Noguci părea nervos ; i se citea pe faţă stinghereala pentru laudele aduse unor bucate la care soţia sa nu contribuise cu nimic. Cît despre Kurosawa, mesteca în tăcere, cu o poftă vizibilă.

— Nu mai sînt bun de nimic, se scuză Noguci. E o iluzie să credeţi că aş fi un candidat cu şanse de succes. Lumea m-a uitat demult.

Băuse şi i se cam urcase *sakė*-ul la cap, fiindcă repeta mereu aceleaşi proteste, cu o falsă modestie evidentă. Jenaţi, Kimura şi Kurosawa făceau feţe lungi.

Kazu le umplea mereu ceştile cu *sakė*, după cum dorise soţul ei. Abia într-un tîrziu îi trecu prin cap că poate numai prezenţa ei îl determina să-şi repete întruna declaraţiile. Se mustră în gînd pentru lipsa ei de tact. Doar îşi dăduse seama încă de la prima lor întîlnire de timiditatea încăpăţînată şi demodată a lui Noguci. Probabil că pentru el, a arăta ambiţii politice în prezenţa soţiei era ca şi cum şi-ar fi etalat în public sentimentele cele mai intime.

Aşa că se retrase discret şi se duse în odaia ei. Îşi chemă slujnica şi-i dădu cîteva porunci. Pe urmă nu mai găsi nimic de făcut. De plictiseală,

începu să facă ordine prin sertare. Într-un sertăraș din odaia ei păstra cîteva lucrușoare ale soțului ei: trei cutiuțe cu butoni de manșetă vechi.

Ca să-și treacă timpul, îi răsturnă pe toți pe o măsuță și începu să-i cerceteze pe rînd. Era printre ei o pereche de butoni cu blazonul unei case regale europene, alta era împodobită cu pietre prețioase; mai erau și niște butoni de aur în formă de crizantemă — probabil un dar de la o familie princiară japoneză. O altă pereche avea sculptat în fildeș pe zeul Șiva. Toți butonii din această colecție rară erau fără îndoială primiți în dar.

Îi asemui cu scoicile pe care le adunase pe țărm și le adusese acasă în chip de amintire. Încheieturile mîinilor lui Noguci, pe care ar trebui să le împodobească butonii aceștia, erau îmbătrînite, veștede și uscătive, cu pete cafenii pe piele, pe cînd scoicile ei păstrau reflexele apusurilor de soare de odinioară. Kazu ciocni butonii unii de alții, așa cum fac copiii cu bilele de sticlă, ascultîndu-le clinchetul. Apoi chibzui cum le-ar putea întrebuința ca figuri de șah. Alese perechea cu blazonul regal ca regi, iar ca regine așează butonii în formă de crizantemă. Dar aranjamentul acesta n-o mulțumea, așa că hotărî să facă regi din crizanteme.

Precis că are să accepte propunerea lor, își zise ea, gîndindu-se la Noguci. Se baza pur și simplu pe intuiție. Deodată o cuprinse un val de bucurie: zidul dintre ea și preocupările politice ale soțului ei, dintre ea și biblioteca lui plină cu cărți, avea să se dărîme în curînd. Va veni și ziua cînd viața lor va căpăta din nou un sens!

Sigur că are să accepte ! Acum era absolut convinsă. Dinspre coridor auzi rîsul ciudat al soţului ei, care se amesteca cu hohotele celorlalţi. Se ridică şi, dînd uşa puţin în lături, se uită într-acolo. Dinspre capătul coridorului, în care pătrundea lumina din odaia de primire, se auzea rîsul acela uscat, aproape ca o tuse, care ajungea în valuri pînă la ea.

Oaspeţii mai rămaseră cam un ceas. Kazu avu grijă să cheme o maşină pentru ei. Noguci îşi luă rămas bun de la oaspeţi în prag, în timp ce ea îi petrecu pînă în stradă. Se pornise un vînt destul de puternic. De după norii care goneau pe cer, ieşea o lună mică şi luminoasă, scînteind tainic.

Sub felinarul slab de la poartă, faţa lui Kimura, mică şi pămîntie, părea de o rigiditate ciudată. Numai în jurul gurii devenea flexibilă : cînd vorbea cu vocea lui joasă, porţiunea din jurul gurii şi mustăţile parcă pluteau împreună în jurul cuvintelor.

Kazu îl apucă deodată de umăr şi-l trase cu un gest brusc spre perete, şoptindu-i :

— Orice veţi fi auzit despre restaurantul meu, să ştiţi că în mine puteţi avea încredere.

— Da, firește, stimată doamnă.

— Spuneţi-mi, a primit soţul meu candidatura ?

— O, dar sînteţi mai bine informată decît credeam. Încă nu ne-a dat răspunsul, dar ne-a promis că în cîteva zile ne va înştiinţa.

Cu un gest de fetişcană, Kazu îşi apăsă mîinile împreunate pe piept, de parcă s-ar fi înfăşurat strîns într-un prosop de baie. Gîndurile tulburi

care îi umblaseră toată vremea prin cap se strînseră deodată într-un plan precis.

— Vă rog, convingeți-l pe soțul meu să primească ! Cît despre partea financiară — iertați-mă că pomenesc de asta — lăsați totul în seama mea. Vă promit că partidul nu va avea nici un fel de cheltuieli.

Kimura încercă să protesteze, dar Kazu se pricepea de minune să astupe gura interlocutorilor ei.

— În orice caz, soțul meu să nu afle nimic ! Rămîne doar între noi. Numai cu condiția asta iau toate cheltuielile asupra mea.

Vorbise extrem de repede și acum schimbă deodată tonul ; strigă oaspeților cuvintele obișnuite de rămas bun, cu o voce limpede și înaltă, ca s-o audă Noguci de la intrare, adăugînd :

— Vai, dar se poate să nu aveți pe nimeni care să vă poarte servieta ? Va trebui s-o duceți pe genunchi. Vai de mine !

Numai ultimele cuvinte ajunseră la urechea soțului ei, care o dojeni pe urmă că vorbește ce nu trebuie.

ADEVĂRATA „VIAȚĂ NOUĂ"

VIAȚA LUI NOGUCI începu să se schimbe. În fiecare luni venea un bărbat, Soici Yamazaki, și timp de două ceasuri îi vorbea despre probleme de administrație a orașului. Iar Noguci îl asculta ca un școlar conștiincios și-și lua cu sîrg notițe cu un stilou pe care-l avea de douăzeci de

ani. Apoi învăța și recapitula lecția toată săptămîna, dar în afară de asta nu mai făcea nimic.

Yamazaki era protejatul secretarului general al partidului și fusese însărcinat să se ocupe de Noguci, fiind un talentat strateg în alegeri. El însuși nu rîvnea la funcții — era un politician dezamăgit pînă-n adîncul sufletului, pe care nu-l mai interesa nici o ideologie. Yamazaki devenise din cap pînă-n picioare un om practic, ceea ce se citea și pe obrazul lui îndrăzneț și rumen.

De cînd venea Yamazaki pe la ei, își făcuse și Kazu obiceiul să rămînă lunea acasă. Își prelungea pur și simplu sfîrșitul de săptămînă cu încă o zi. De la prima întîlnire recunoscuse în Yamazaki un prieten posibil — fără nici un alt gînd ascuns. Era un bărbat de o vitalitate debordantă și avea multă căldură sufletească. Într-un fel semăna cu Ghenki Nagayama, și oricum, era primul om de felul acesta pe care-l întîlnea în partidul radical.

Ciudat, căldura lui sufletească izvora din dezamăgire și disperare, pe cînd la conservatorii pe care-i cunoștea Kazu nu era decît o expresie a optimismului lor nezdruncinat. Recunoscu instinctiv că trăsătura aceasta de caracter e indispensabilă pentru un politician veritabil. Se împrieteni repede cu Yamazaki.

Ghenki Nagayama o sună în curînd la telefon, la Sețugo-an, anunțînd-o că soțul ei are de gînd să candideze la alegeri. Ghenki pufni în rîs :

— Ce idee trăsnită ! Bărbatul dumitale s-a țicnit de-a binelea !

Kazu pricepu îndată că acum candidatura lui Noguci era definitivă. O jignea faptul că știrea

ajunsese la urechile vechiului și obrazniculului rival politic înainte ca ea, propria lui soție, să afle ceva. Se prefăcu însă a nu înțelege, dar își jucă intenționat rolul cu stîngăcie. Făcu pe naiva, deși în fond era bucuroasă și mîndră de hotărîrea soțului ei. Și pînă la urmă, căznindu-se să se prefacă, uită de decepția provocată de indiferența lui Noguci față de ea.

— Despre ce ticneală vorbești ? Dacă vrei cumva să spui că mă înșală, să știi că nu ascult bîrfeli.

Dar Nagayama nici nu dădu atenție jocului ei. Îi explică situația pe scurt, limpede și răspicat, într-un stil cu care Kazu nu era obișnuită la el — semn că își schimbase atitudinea față de ea.

— Oricum, hotărîrea lui e prostească. Asta înseamnă odată pentru totdeauna sfîrșitul carierei lui politice. Și dumneata ce intenții ai ? Ca soție, ar trebui să te faci luntre și punte și să-l convingi să renunțe. Mă-nțelegi ? Te sfătuiesc ca un prieten vechi ce-ți sînt.

După care Ghenki încheie discuția.

Într-una din zilele următoare veni în vizită la Noguci președintele partidului radical, Kusakari. Și secretarul general îi făcu vizite în cîteva rînduri. Kazu primea de fiecare dată raportul feciorului în casă despre toți musafirii : care cît a stat, cînd plecat, ce-a vrut de la Noguci și ce i-a răspuns soțul ei.

Trei zile după telefonul lui Ghenki, apăru în ziar știrea despre candidatura lui Noguci.

În seara aceleiași zile, soțul ei o chemă acasă de la Sețugo-an. Cît era de caracteristic pentru Noguci ! Cînd se văzu singur cu ea în odaia de pri-

mire, o înștiință de hotărîrea lui de a candida, de parcă i-ar fi dezvăluit un secret strașnic. Era convins că ea nu citește ziare, după cum era sigur că nu suferă cîinii, ceea ce iar nu era adevărat. Noguci mai credea că soția lui se dă în vînt după fasole bătută, pe cînd în realitate Kazu n-o putea suferi. Tot așa se legăna în iluzia că n-o interesează deloc politica.

Kazu îi ascultă discursul solemn și ceremonios cu un aer de parcă auzea totul pentru prima oară, apoi răspunse, curajoasă, nesocotind sfaturile lui Ghenki :

— Acum, odată ce ți-ai luat răspunderea, sper că ai să te angajezi cu trup și suflet.

De la convorbirea cu Ghenki, Kazu devenise prizoniera propriei ei fantezii. Îi revenise deodată forța, ca și vitalitatea, alungînd orice urmă de resemnare din viața ei. Era gata de luptă și de fapte mari.

Într-o zi de iarnă neobișnuit de blîndă, se duse la un concert de pian, la care se producea fiica unui client de-al ei, într-o sală de pe Ghinza. Sala era la etajul cinci și Kazu privea pe fereastră la acoperișurile peste care se lăsa amurgul. Priveliștea neobișnuită, văzută de sus, o încîntă. Ici și colo se aprindeau reclame colorate. Departe, pe un șantier, se ridicau spre cerul încă albastru schele și macarale înclinate. Cu luminițele lui mici care dansau încolo și-ncoace, șantierul părea un port misterios apărut deodată în mijlocul orașului. Două baloane, unul alb și unul roșu, care fuseseră ancorate pe acoperiș, se înălțară legănîndu-se, trăgînd în urma lor reclame luminoase.

Kazu cercetă clădirile de peste drum : două fete în paltoane roșii urcau pe scăricica de incendiu a unui bloc. O femeie cu pruncul în spinare strîngea rufe pe balconul de lemn ascuns după reclama unui magazin. Trei bucătari cu bonete albe ieșiră pe terasa de pe acoperiș să fumeze cîte-o țigară. Birourile blocului nou de peste drum păreau goale ; dar deodată se văzură trecînd niște picioare de fată tînără, în șosete roșii, peste covorul verde. Toate mișcările oamenilor de dincolo erau neobișnuit de tăcute. Chiar și fumul se ridica mut și drept ca lumînarea în aerul nemișcat.

„Am să-mi fac drum pînă-n inimile lor, ale tuturor", își spuse Kazu, îmbătată de visuri. „Ce minunat ar fi ! Am să-i conving pe toți să-l voteze pe Yuken Noguci !... Vai, de-aș ajunge numai la toți oamenii ăștia ! Știu că fiecare își are treburile lui : o poveste de dragoste, grija banilor, mîncarea pentru mîine, o întîlnire... Iată ce-i preocupă. Dar peste toate problemele lor, trebuie să reușesc cumva să le imprim în minte numele lui Yuken Noguci. Sînt în stare să fac orice pentru asta. Ce-mi pasă de poziția mea socială ? Ce-mi pasă de legi ? Nici unul din ilustrii mei clienți nu s-a sinchisit de legi, și tocmai de aceea a reușit !"

Simțea că plesnește în chimonoul ei strîns de *obi*. În ochi îi apăru o expresie plină de extaz. Avea senzația că trupul îi crește și se umflă mereu, tot mai mare în seara întunecoasă, pînă ce cuprinde orașul întreg într-o îmbrățișare.

În dormitorul lui Noguci apăruse de la căsătorie un pat mare dublu, pus pe vechiul covor per-

san. În patul acesta Kazu, obișnuită să doarmă pe jos, se simțea înghesuită și apăsată de pereți și de tavanul pe care-l vedea mult prea aproape.

Soțul ei adormea de obicei cum punea capul pe pernă, iar ea mai aprindea după aceea lampa de pe noptieră. Nu ca să citească vreo carte sau revistă, ci pur și simplu ca să se uite nemișcată la cîte-un lucru din odaie pînă o apuca somnul. Se uita, de pildă, la cele patru mînere în formă de semilună ale ușii glisante. Pe fiecare era gravată cîte una din cele patru flori domnești : orhideea era foarte aproape de pat, o avea mereu în fața ochilor de care fugea somnul : o floare de metal întunecată, negricioasă, în penumbra odăii.

Peste noapte stingeau soba cu gaz și căldura se retrăgea ca un reflux din odaie. Într-o astfel de noapte își va fi luat Noguci hotărîrea, fără ca soția lui să bănuiască ceva.

Nimic nu se schimbase în purtarea lui față de ea. Își păstrase tot timpul calmul lui obișnuit, atît înainte de numire, în zilele pline de nehotărîre, cît și mai tîrziu, după ce primise candidatura. Trebuie să fi fost și el între timp chinuit de îndoieli, nervos, trebuie să fi revenit de cîteva ori asupra hotărîrii — dar soția lui nu a aflat nimic din toate acestea.

Totul se petrecea ca de obicei : tusea lui înainte de culcare, jumătățile de mîngîieri și îmbrățișarea stîngace urmată de resemnare, după care se ghemuia în jumătatea lui de pat ca o larvă în cocon și adormea. Patul lui era ca o platformă de gară pustie bătută de vînturi. Totuși, adormea înaintea ei.

Kazu, dimpotrivă, împrăştia dogoare în jumătatea ei de pat. Nu simţurile, ci fantezia ardea în ea. Uneori întindea mîna să şi-o răcorească pe orhideea rece de metal, şi atunci mîngîia cu degetele relieful fin al florii, ca pe-un obraz mic, împietrit şi răutăcios.

„Da, aşa e... Mîine e luni", îşi spuse ea. „Am să vorbesc cu Yamazaki. Şi pe urmă începem munca."

Marţi la trei după-amiaza se întîlni pe ascuns cu Yamazaki în ceainăria de la Şiseido, pe Ghinza. Mai tîrziu Yamazaki avea să noteze întîlnirea în cartea lui de amintiri despre alegeri : „Mergeam des pe la Noguci şi fusesem plăcut impresionat de vioiciunea şi francheţea soţiei lui. Dar cînd am întîlnit-o întîia oară fără soţul ei, departe de casă, femeia aceasta atît de energică şi de vitală mi-a făcut impresia unui om îngrozitor de singur. Nici acum nu înţeleg cum putea să pară atît de părăsită, cînd avea capul plin de planuri şi strategii pentru alegeri. Apoi, în timpul conversaţiei — n-am vorbit de data aceea decît despre alegeri — a devenit, spre surprinderea mea, vorbăreaţă şi entuziastă ca de obicei."

Kazu îşi notase toate problemele într-un carneţel. Întrebările ei erau precise şi rapide, ca nişte săgeţi. Pînă la alegeri mai aveau şase luni, sau chiar zece, depinzînd de data la care actualul guvernator avea să declare postul vacant. Pînă atunci Kazu avea de gînd să organizeze un fel de campanie pre-electorală, deşi asemenea practici erau interzise de lege. Se-nţelege că nici Noguci nu trebuia să afle nimic. Pusese deoparte o sumă

de bani, iar dacă nu ajungeau, era hotărîtă să ipotecheze restaurantul. De la Yamazaki aştepta să audă propuneri concrete — cum şi-ar putea organiza lupta fără să intre în conflict cu legile.

Yamazaki îi dădu instrucţiuni precise :

— În primul rînd, va trebui să tipăriţi cărţi de vizită. Cît mai mari, cu numele soţului dumneavoastră.

— Bine, am să le comand, acceptă ea îndată. Trecem chiar azi pe la tipografie, în drum spre casă ?

— Nu ştiu dacă vă daţi seama exact ce înseamnă alegerea unui guvernator în Tokio. Să presupunem că aţi vrea să lipiţi cîte două afişe pe fiecare stîlp de telegraf. În Tokio sînt cam 150 000—160 000 de stîlpi ; asta face vreo 300 000 de afişe, a trei yeni fiecare, să zicem deci 900 000 de yeni. Plus lipitul, cam un yen de afiş. În total vor fi un milion şi 200 000 de yeni. Cu suma asta mai că s-ar putea finanţa o alegere întreagă, în provincie.

Yamazaki avea mereu cifre exacte la îndemînă, cu care-şi impresiona totdeauna interlocutorii.

Kazu, aşezată la masă în faţa lui, vorbea tare despre lupta ei pre-electorală şi despre posibilităţile de a ocoli legile, fără să se sinchisească cîtuşi de puţin de lumea din ceainărie. Yamazaki privi îngrijorat în jur. Presimţind primejdia, îi puse de la început o condiţie : în ce-l priveşte, va respecta dorinţa ei de a tăcea faţă de Noguci, în schimb va trebui şi ea să-i promită că nu va face nici un pas fără să se consulte în prealabil cu el. Kazu se declară de acord.

— Ce bucuroasă sînt că pot vorbi atît de sincer cu dumneavoastră ! exclamă ea veselă ducîndu-şi mîna la piept. Orice-ar zice lumea, soţul meu n-are habar de sufletul japonezilor. Citeşte cărţi străine, se încuie toată ziua în bibliotecă şi de fapt e un domn foarte distins. Dar nu ştie nici măcar ce-i în sufletul propriei lui servitoare. Aşa e cu dumneavoastră, intelectualii, înţelegeţi totul cu capul. În schimb, eu sînt în stare să citesc în inimile oamenilor de rînd şi să-i cuceresc. Pe vremuri am fost şi vînzătoare ambulantă de peşte. Asta pe cînd îmi mergea rău. Dumneavoastră, domnule Yamazaki, precis n-aţi umblat niciodată din poartă-n poartă vînzînd chiftele din peşte.

Yamazaki zîmbi încurcat.

— Argumentele logice, spuse el, au un cîmp de acţiune limitat, ăsta e lucru ştiut. Or, ca să cîştigăm voturile a cinci milioane de alegători, va trebui într-adevăr să apelăm la sentimentele lor. Iar dumneavoastră, doamnă, ne puteţi fi de mare folos.

— Sper că nu-mi faceţi complimente gratuite, domnule Yamazaki ! replică ea cu cochetărie în voce, săltîndu-şi mîneca largă peste încheietura mîinii. Dar schimbă îndată tonul : Despre linia partidului şi toate celelalte, putem vorbi mai tîrziu. Important e în momentul de faţă să avem bani şi instinct politic. Astea-s armele mele. Oi fi eu o biată femeie simplă, dar am destul entuziasm cît să trag după mine cinci milioane de oameni, şi încă-mi mai rămîne ceva pe deasupra.

— Vă înţeleg foarte bine, doamnă, şi sper că veţi pune în joc tot entuziasmul dumneavoastră.

Pe Kazu o cucerise purtarea lui Yamazaki. Aerul lui protector față de femeia mai tînără decît el, amestecat cu un grăunte de timiditate, îi plăcea.

— Vă stau oricînd la dispoziție. O femeie ca mine trebuie exploatată cît mai mult, mai spuse Kazu în chip de încheiere.

Yamazaki își bău cafeaua și mîncă o bucată mare de tortă, fără să lase o firimitură pe farfurie. Kazu îl privea: bărbatul acesta corect, cu cravata legată cu grijă, care-și apleca fața peste bucata de tortă, îi inspira încredere.

Kazu ținu neapărat să-i spună povestea vieții ei. Aproape o oră încheiată îi depănă toate necazurile și greutățile prin care trecuse. Sinceritatea aceasta avea să-i fie de folos mai tîrziu, căci Yamazaki îi ținu partea pînă la sfîrșit, cu o prietenie credincioasă, pe care poate altfel nu i-ar fi arătat-o.

Față de bărbații pentru care nu avea o afecțiune deosebită, Kazu se purta cu o sinceritate dezarmantă. Își dădea chiar silința să elimine orice iluzii cu privire la persoana ei, deși lumea în general, nu-și prea făcea iluzii despre ea. Trupul ei frumos și plin răspîndea o căldură aproape vulgară și în toată făptura ei nu era urmă de slăbiciune. Peste toată eleganța și luxul cu care se înconjura, femeia aceasta păstra aerul originii ei țărănești. Parcă plutea în jurul ei mirosul pămîntului negru. Iar firea ei vioaie și vorbăreață se potrivea de minune cu obrazul rotund și formele ei pline.

Yamazaki era un ascultător excelent. Tot timpul cît îi povesti, Kazu simți că vorbele ei nu trec prin el ca prin sită, ci parcă se imprimă în fața

lui cărnoasă și surîzătoare. Îl rugă să fie sincer cu ea.

Proaspăt căsătorită, Kazu tînjea după o fărîmă de sinceritate.

Noguci habar n-avea de toate acestea și rămase neinformat pînă la sfîrșit ; căci nu încerca niciodată să afle un lucru ce se petrecea în afara cîmpului său de percepție imediată. Mulțumită indiferenței lui aristocratice — o atitudine de mare senior sau de înalt funcționar — Kazu putu să-i ascundă activitatea ei, fără a face eforturi deosebite.

În plus, își petrecea cinci zile din săptămînă la Sețugo-an, unde de multă vreme nu se mai ocupa numai de restaurant. Ieșea în oraș tot mai des ca să se întîlnească cu Yamazaki. Ba îl mai trezea uneori și noaptea cu cîte-un telefon, cînd i se năzărea vreo idee nouă.

Cît despre Noguci, el asculta cuminte, săptămînă de săptămînă, prelegerile lui Yamazaki — și-atîta tot. Fusese stabilit că problemele politice, financiare, precum și alegerea personalului pentru campania electorală cădeau în sarcina lui Yamazaki, care astfel era în măsură să-i dea candidatului sfaturi în toate domeniile. Noguci se ținea strict de lege și pînă la deschiderea campaniei avea de gînd să nu întreprindă nimic.

Funcționarii partidului radical erau informați de întîlnirile lui Yamazaki cu Kazu și-i dădură chiar indicația s-o lase să facă ce poftește, cîtă vreme nu sare peste cal. Partidul nu avusese niciodată un susținător cu atîtea legături și bani și entuziasm, care pe deasupra mai era și femeie. În

ce-l privea pe Noguci, dacă-i ajungea din întîmplare la ureche cîte-un zvon despre activităţi pre-electorale, îşi închipuia pur şi simplu că sînt finanţate de partid. Jumătate din viaţă trăise din banii statului şi rămăsese cu convingerea că „fondurile publice" sînt nişte resurse inepuizabile.

Cărţile de vizită fură tipărite curînd. Kazu începu să le împartă prin tutungerii şi pe la chelneriţele din restaurant.

Într-o zi, puse şoferul să oprească în faţa unei băcănii cunoscute. Intră, însoţită de Yamazaki, şi cumpără rulade cu marmeladă, de trei mii de yeni. Mult prea multe ca să le poată căra singură. Yamazaki, încărcat cu pachete, o văzu deodată cum scoate din poşetă una din cărţile ei de vizită uriaşe şi i-o întinde proprietăresei băcăniei cu cuvintele :

— Dacă îmi permiteţi, e cartea de vizită a soţului meu. Sper să nu ne uitaţi.

Yamazaki rămase îngrozit. În maşină o dojeni :

— Mă uimiţi, doamnă. Oare n-aţi ştiut că proprietarul băcăniei e înscris în partidul conservator, ba e chiar deputat în consiliul municipal ?

— Vai de mine ! N-am ştiut... Ei, nu-i nimic. Aşa măcar intimidăm adversarul.

— Şi ruladele astea cu marmeladă la ce vă trebuie ?

— Le ducem la un orfelinat în cartierul Koto.

— Păi, orfanii tot n-au drept de vot.

— Nu, dar au adulţii sentimentali din jurul lor.

Yamazaki renunță s-o mai contrazică. O conduse la orfelinat, unde trebui să asiste din nou la scena împărțirii cărților de vizită.

Kazu deveni o prezență nelipsită la toate festivitățile din oraș ; la concursuri de frumusețe, la ședințe publice, pe scurt oriunde se strîngea lume, se afla și ea. Făcea pretutindeni donații de bani, împărțea cărți de vizită, cînta cîntece de cîte ori era rugată. Apăru chiar în șort de bucătărie la o adunare a gospodinelor și cuceri inimile femeilor simple, prea naive ca să vadă în asta șiretenie politică.

Kazu critica partidul radical că prea se adresează numai intelectualilor. Cînd auzi că în Koto și Santama, cartiere mărginașe, radicalii nu prea se bucură de popularitate, se născu în ea convingerea că simpatia oamenilor de acolo nu putea fi cîștigată decît de ea însăși. Îl întrebă de cîteva ori pe Yamazaki dacă n-are vreo legătură în Santama.

Într-o zi — venise primăvara — Yamazaki îi comunică :

— Am auzit că la Ome, în cartierul Santama, s-a așezat piatra de temelie pentru un monument în memoria soldaților căzuți în război. Are să se țină o serbare mare în parc, cu muzică populară și dansuri. Profesoara de dansuri populare, care din întîmplare e de origine din provincia dumneavoastră, ar vrea să vă invite.

— Se potrivește de minune ! Ce ziceți, să merg iar în șort de bucătărie ?

— Știu și eu — iar șort și cîntece populare ? Am să mă interesez dacă e indicat.

Tot ce făcea Kazu — participarea la întruniri şi festivităţi, donaţiile generoase şi toate celelalte — o făcea din calcul, după cum şi blîndeţea şi generozitatea ei faţă de toată lumea aveau un singur scop : să-i asigure lui Noguci voturi la alegere. Era unicul ei ţel. Nu-şi imagina că entuziasmul şi sinceritatea ei vor trezi la unii oameni o îndoiosare sinceră şi, cînd îşi dădea seama de reacţia lor naivă, îi găsea ridicoli. Dar pe de altă parte, era de ajuns să îndrăznească cineva s-o critice că nu e sinceră şi acţionează numai din interes, că se supăra foc. Cum putea lumea s-o bănuiască de intenţii necinstite ! În această privinţă, sufletul ei era surprinzător de complicat.

Oricum, nu bănuise un lucru : anume că prin tactica destul de simplă, cu care încerca să exploateze sentimentele oamenilor, va reuşi să-şi cîştige ataşamentul lor. Tot ce făcea din calcul era interpretat drept sinceritate, un fel de şiretenie ţărănească înnăscută. Oricare i-ar fi fost intenţiile, prin dăruirea şi entuziasmul cu care le urmărea îşi cucerea publicul. Şiretlicurile ei evidente, lipsa de scrupule, repetarea nerușinată a aceloraşi trucuri — tocmai aceste slăbiciuni adormeau bănuielile oamenilor simpli. Cu cît încerca mai evident să-i exploateze, cu atît îi cucerea mai repede. E drept că se bîrfea pe seama ei. Totuşi, îşi cîştigase pretutindeni simpatii. Cînd apăruse în sorţ de gospodină la adunarea femeilor din cartierul Koto, se socotise o doamnă distinsă apărînd costumată înadins în mijlocul poporului de rînd. Numai că femeile pricepură just : şorţul i se potrivea mai bine decît orice toaletă !

Într-o după-amiază însorită, către sfîrşitul primăverii, Kazu şi Yamazaki făcură un drum pînă la Ome. Două ceasuri le trebuiră pînă acolo, cu maşina.

— Ce zici, le fac o donaţie de 100 000 de yeni pentru monumentul soldaţilor căzuţi? îl întrebă ea pe drum, arătîndu-i un pachetel învelit în hîrtie de orez, pe care-l ţinea în poală.

— Oare nu e prea mult?

— Cică monumentul nu e numai pentru cei din Ome, ci pentru tot cartierul Santama. Eu zic că e prea puţin, în nici un caz prea mult.

— Mă rog, sînt banii dumitale, aşa că faci cu ei ce crezi.

— Ce înseamnă dezinteresul ăsta? În ultimă instanţă, banii mei sînt şi ai partidului, nu?

În faţa unei asemenea loialităţi, ce-i mai rămînea lui Yamazaki decît să-şi scoată pălăria? Cu toate acestea, în ultima vreme îşi permitea şi cîte-o observaţie mai puţin respectuoasă, ba chiar ironică, la adresa ei.

— În faţa monumentului soldatului necunoscut, ai să verşi iar şiroaie de lacrimi, nu-i aşa?

— Sigur că da. Şi au să-mi vină de la sine. Nimic nu-i impresionează pe oameni mai mult decît naturaleţea.

Cu cît se apropiau de Ome, cu atît se înmulţeau spaţiile verzi de-a lungul străzii. Ici-colo, cîte-un crîng de ulmi se profila graţios pe cerul albastru. Ramurile arătau ca nişte plase de pescari întinse peste cer.

Kazu, care de multă vreme nu mai ieşise din oraş, era încîntată. Mereu îi oferea sandvişuri tovarăşului ei de drum şi îmbuca ea însăşi cu poftă.

Nu se gîndi nici o clipă la soţul ei ; nu se simţea singură fără el, poate şi pentru că, în ultimă instanţă, pentru el făcea drumul la Ome. Se simţea la fel de legată de el ca şi cum ar fi fost de faţă. Numai că legătura lor sufletească, în care credea cu încăpăţînare, nu mai exista acum decît în fantezia ei...

Ome era un oraş liniştit, tradiţional, pe care războiul îl ocolise. Kazu îşi lăsă maşina în faţa primăriei şi, înconjurată de reporterii gazetelor locale, mobilizaţi de Yamazaki, se îndreptă spre biroul primarului ca să-i înmîneze donaţia pentru monument. După mica ceremonie urma să viziteze locul monumentului în parc, în tovărăşia locţiitorului primarului şi a profesoarei de dansuri populare. Urcară toţi în maşină şi părăsiră centrul, pornind pe străzi lăturalnice. În fine trecură de un viaduct, ajungînd pe o şosea care urca dealul din vecinătatea oraşului.

Kazu admira verdele proaspăt al copacilor de-a lungul şoselei. Îşi făcuse obiceiul să laude frumuseţea peisajului faţă de localnici — tot o strategie de-a ei. Era de părere că un politician e dator să descopere frumuseţi în fiecare district electoral. Ba mai mult, trebuie chiar să ai ochi de politician ca să descoperi adevărata frumuseţe a naturii. Politicianul ştie că orice peisaj e în stare să dea roade şi nu aşteaptă decît să fie exploatat.

Aşa că se arătă nespus de încîntată în faţa priveliştii din vîrful dealului. Pe locul monumentului lăcrimă puţin, apoi zîmbi femeilor din ansamblul de cîntece populare, care se strînseseră în jurul unei mici tribune ridicate alături. Cînd ajunse însă sus, la pavilionul de vară graţios, de unde

se desfășura în fața ochilor un peisaj într-adevăr impresionant, Kazu uită de toate grijile. Spre sud-est se zărea în depărtare albia lată, în mare parte secată, a rîului Tama, întretăiată din loc în loc de păduri întunecate. Tot acest tablou măreț era încadrat de trunchiurile roșietice ale pinilor din parc. Dincolo de oraș, străIucea în văile munților frunzișul proaspăt, galben ca șofranul. Soarele de după-amiază era încă puternic, și totuși în văi cobora pîcla. În lumina aceea difuză ieșeau ca niște smocuri coroanele copacilor, încîlcite asemenea părului unei femei care abia s-a trezit din somn. Printre trunchiurile copacilor sclipeau din cînd în cînd autobuze roșii.

— Ce priveliște! exclamă Kazu. E încîntător!

— Așa e, aprobă locțiitorul primarului. De nicăieri nu se vede Tokio atît de frumos ca de aici, dinspre parcul Nagayama.

Cu harta pe care-o ținea sul în mînă, dădu la o parte un lampion de hîrtie agățat pe-o frînghie între pavilion și pini, pentru serbare.

— Priviți numai spre răsărit: departe de tot e baza aeriană Tacikawa. Se vede destul de frumos de-aici.

Kazu își întoarse privirea într-acolo: în zare, unde se pierdeau meandrele rîului, sclipea ceva luminos, ca un oraș din cristale de sare, din care se ridicau niște punctulețe albe: avioanele. Pluteau deasupra pămîntului în zbor razant, apoi dispăreau îndărătul unui munte, spre sud. Văzută de aici, baza aeriană părea un cimitir pustiu, alb ca un munte de sare. Deasupra se-ntindea cerul vast, și norii care în zare erau pufoși ca vata,

apoi mai sus își pierdeau contururile, pînă ce se topeau în înaltul cerului în ceturi delicate. Sus pe boltă se strîngea din nou un pîlc de nori cu margini zdrențuite, sclipitoare, și cu rotunjimi sculptate din lumini și umbre. Erau niște nori ciudați, ireali, ca o uriașă proiecție pe cer.

O clipă dăinui în lumina de după-amiază tîrzie o priveliște rară : un peisaj limpede, desăvîrșit pînă în ultimul amănunt. În față, peste pădurea de cedri, trecu apoi umbra întunecată a unui nor — dar priveliștea din zare rămînea neschimbată în lumina ei, ca încremenită.

Tabloul n-avea, firește, nimic omenesc în el — era o pictură uriașă, impresionantă, lipsită de viață. Natura de aici n-avea nici o asemănare cu grădina de la Sețugo-an, acel mic univers de o aleasă frumusețe, potrivit de mînă omenească, pe care aproape că-l puteai ține în palmă. Cu toate acestea, contemplarea priveliștii i se păru lui Kazu o acțiune politică. A privi, a sintetiza, a domina — iată sarcinile politicianului.

Kazu nu avea înclinații spre analiză, dar simți că frumusețea care plutise cîteva clipe în fața ochilor ei își bătea joc de toate visele ei politice, de zbuciumul și de lacrimile ei, și parcă voia să-i spună că, în fond, era incapabilă să realizeze ceva.

Un răpăit de tobe o smulse brusc din reverie. Din microfon țîșni un cîntec popular, cu care se amestecară vocile din corul strîns în jurul tribunei. Abia acum observă Kazu lampioanele țipătoare, atîrnate pe sfori pînă-n vîrful arțarilor. Frunzele proaspete, mici, erau roșii în vîrf.

— Hai să mergem la ei, să intrăm în joc, îi strigă ea lui Yamazaki, şi-l trase de mînă.

— Ce surpriză, stimată doamnă! Mă uimiţi, ţinu să remarce locţiitorul primarului.

Kazu nu mai avea ochi pentru peisaj. Se lăsă condusă de profesoară la grupul de dansatori şi intră cu Yamazaki în cercul lor.

Femeile şi fetele din oraş purtau toate peste chimono jachetele lor scurte, *happi*. Cîntau „Tăietorii de lemne din Mitake".

Kazu intră imediat în ritmul jocului — mîinile şi picioarele i se mişcau uimitor de precis.

— Vai ce neîndemînatic eşti! rîse ea de Yamazaki, care se încurca mereu în paşii de dans, mişcîndu-se greoi şi stîngaci în costumul lui de croială europeană.

Rîzînd, îl bătu pe umăr ca să-l încurajeze.

— Uite, am să-ţi arăt eu, n-ai decît să te iei după mine.

— Vai, doamnă, dar sînteţi un talent, o lăudă profesoara de dans. Dumneavoastră nu mai aveţi nevoie de nici o îndrumare.

Locţiitorul primarului rămase pe dinafară şi privea jocul cam neajutorat.

Cei doi nou-veniţi îmbrăcaţi orăşeneşte — singurii fără *happi* — ajunseră în curînd în centrul atenţiei. Kazu se simţea stăpînită de o ameţeală plăcută, mişcîndu-se între atîtea trupuri de femei, care se legănau în ritmul dansului în lumina de seară, încălzite şi asudate. Se lăsă cu totul în voia dansului: nu mai era nici o deosebire, nici o barieră între ea şi mulţimea de oameni necunoscuţi, în al căror oraş venise pentru prima oară. Răpăiala tobelor de pe scenă şi vocea stridentă

din microfon o îmbătau și-o făceau să se simtă una cu dansatorii și să-și amestece sudoarea cu a lor.

După primul dans se duse glonț la locțiitorul primarului :

— Sînt atît de fericită ! Aș vrea să vă cînt „Sado Okesa". Aveți un microfon pe scenă, nu-i așa ?

Împrejur vedea tot fețe simple de femei între două vîrste, chipuri de gospodine vrednice, mulțumite că puseseră ceva bani deoparte la viața lor. Sub pudra năclăită de sudoare ieșea la iveală pielea tăbăcită de soare și de munca la cîmp. Ochii lor mici și vioi, zîmbetele în care luceau dinții îmbrăcați în aur, șuvițele de păr căzute în neorînduială — totul o făcea pe Kazu să se simtă în apele ei.

Locțiitorul primarului o conduse prin mulțime pînă la scenă. Treptele erau cam greu de urcat, dar asemenea mici inconveniente mai curînd o încurajau. Însoțitorul ei strigă prin microfon :

— Atențiune, toată lumea !... Avem plăcerea să primim azi în mijlocul nostru pe soția cunoscutului om politic Yuken Noguci, reprezentant al partidului radical. Dînsa a venit de la Tokio înadins pentru serbarea noastră. Și acum, am s-o rog să ne cînte „Sado Okesa".

Kazu se apropie de microfon și făcu o mică introducere.

— Sînt soția lui Yuken Noguci. Mi-a făcut atîta plăcere serbarea dumneavoastră, încît aș dori să aduc și eu o modestă contribuție. Aș vrea să vă cînt un cîntec. Vă poftesc la dans !

Cînd începu să bată din palme, dînd ritmul tobosarilor, prin mulțime trecu un freamăt. Dar cum răsună cîntecul, se făcu liniște. Oamenii se porniră să danseze.

— *„Spre Sado, spre Sado se leagănă ierburile — Cît de frumos e țărmul ! Vărs lacrimi de dor amintindu-mi de Sado De țărmul dragostelor mele..."*

Kazu rămase pînă la apusul soarelui, cîntînd și dansînd. Între timp urcaseră lîngă ea cîțiva coriști, ca s-o învețe un cîntec de-al lor din Santama.

Cînd se-ntunecă, se aprinseră lampioanele atîrnate prin ramuri. O rugară să cînte pentru a treia oară „Sado Okesa", și Kazu urcă din nou pe scenă. Cînd termină, răsunară din toate părțile aplauze entuziaste — un lucru neobișnuit la astfel de serbări.

Yamazaki, emoționat, se apropie de ea și-i șopti :

— Ai un succes nemaipomenit ! Femeile din ansamblul de cîntece nu mai vor să te lase să pleci. Ai cucerit Santama !

— Crezi c-am reușit ?

Kazu își plimbă privirile peste munții din zare, în timp ce-și ștergea cu batista sudoarea de pe frunte.

— Trebuie să fii frîntă de oboseală.

— Nu, încă nu !

În timp ce cînta, zărise pe un deal, dincolo de oraș, un punct luminos care-i atrăsese atenția : era o luminiță care se tot aprindea și dispărea

iar. Părea tot mai aproape, cu cît creştea întunericul. Totuşi, era prea slabă ca să i se desluşească flacăra. Kazu îşi aminti că în locul acela nu văzuse case. Uitîndu-se mai atentă, observă o dîră de fum care se ridica spre culmea dealului.

— Ce-o fi acolo ? îl întrebă ea pe un tînăr toboşar, care-şi dezgolise umerii şi se ştergea de sudoare.

Băiatul nu ştia, aşa că se întoarse către cel de lîngă el :

— Hei, ce foc să fie ăla de colo ?

— Ăla ? E coşul de la crematoriu, îi lămuri al doilea toboşar, un flăcău îndrăzneţ, rotund la faţă.

Şi Kazu se gîndi iarăşi la mormîntul familiei Noguci.

CEARTA

PE ZI CE TRECEA, la restaurantul Seţugo-an oaspeţii se răreau. Întîi încetă să vină Ghenki Nagayama. Ultima dată se certase rău cu Kazu. Ghenki începuse zîmbind :

— Aud că te amesteci serios în treabă.

— Care treabă ? Ce vrei să spui ?

— Lumea bîrfeşte că adevăratul duşman e altundeva.

— Ai început să vorbeşti în cimilituri în ultima vreme...

— Vreau să spun doar că n-o faci numai din dragoste pentru bărbatul dumitale.

— Aha ! Şi eu care credeam că o femeie care iubeşte e în stare şi de crimă.

— O crimă, treacă-meargă, dar ce faci dumneata e mai rău decît atît. Ai început să vinzi adversarului şiretlicurile noastre.

— Cînd am vîndut eu secrete de-ale voastre ?

— N-am spus secrete, ci şiretlicuri pe care le vinzi acum radicalilor. E vorba de trucuri pe care numai noi le ştiam.

— Nu-s bune la nimic trucurile pe care le-am învăţat de la alde voi.

— La firea dumitale, e inutil să-ţi interzică omul ceva. N-ai decît să faci cum crezi. Dar să ştii că n-o să închidem ochii la ilegalităţile comise de partidul radical. Şi, bagă de seamă : tovarăşii dumitale au avut noroc pînă acum cu sărăcia lor, că altfel de mult înfundau puşcăria.

— Mii de mulţumiri pentru amabilitate. Dar să nu uiţi nici dumneata : dacă voi fi cumva arestată, am o mulţime de lucruri de povestit la procuratură.

Ghenki se întunecă la faţă şi tăcu. Ar fi fost o laşitate din partea lui să plece îndată, aşa că se apucă să povestească iar glume fără perdea. Dar în seara aceea părăsi adunarea mult mai devreme decît în alte dăţi. În timp ce Kazu îi petrecea la ieşire, Ghenki o luă brusc pe după umăr şi-o strînse brutal, ciupind-o. Gestul acesta grosolan pecetlui ruptura dintre ei.

În ziua următoare se înfiinţă la restaurant Yamazaki, chemat de Kazu. O găsi în camera ei, îmbrăcată sumar, sub mîinile masezei. Rămase încurcat văzînd-o astfel dezgolită. Dar o cunoscuse destul de bine între timp ca să ştie că, în

purtarea ei, nu era vorba de cochetărie, ci doar de lipsă de jenă în fața bărbaților care n-o interesau pe plan erotic. În timp ce se lăsa masată, i se dezgoli și mai sus coapsa albă, și Yamazaki rămase uluit că o femeie trecută de cincizeci de ani să aibă pielea atît de netedă și de catifelată.

Kazu nu-și acoperi coapsa.

— Ei, pentru ce m-ai chemat? începu bărbatul. Lămurește-mă iute, pînă nu intru la idei.

— Nimic deosebit. Te-am chemat, de fapt, numai ca să te liniștesc.

Se ridică în coate cu o mișcare plină de precauție, de parcă s-ar fi aflat pe un vapor care se leagănă.

— Vreau să spun că nu trebuie să vă faceți griji cu toții în ce mă privește, că orice-aș face de acum înainte, n-am să înfund pușcăria.

— Și de ce nu, mă rog? Tocmai de asta se teme președintele comitetului.

— I-am amenințat nițel și acum n-au să se mai atingă de mine.

Fără să aștepte răspunsul lui, Kazu se întoarse pe o parte, întinzînd brațul masezei.

— Vorbeam deunăzi de banchetul pe care-l vom da pentru sindicaliști. Iau cheltuielile asupra mea, dar prețul de intrare îl fixez eu.

— Ți-am fi recunoscători. Numai să nu uiți că oamenii ăștia trăiesc destul de modest și nu prea au bani.

— Ei, trei sute de yeni or putea plăti și ei.

— Trei sute? se mira el de prețul neașteptat de mic.

— Da, trei sute. O să mai avem nevoie de ajutorul lor și aș fi preferat, de fapt, să-i pot

ospăta pe gratis. Dar s-ar simți prea îndatorați, și asta iar nu e bine. Cît despre mîncare și băutură, te asigur că vor fi excelente.

În cursul discuției Kazu mai află o poveste pe care, după părerea lui Yamazaki, ar fi trebuit s-o știe demult. Îi spuse că cu cîteva luni înainte de sfîrșitul războiului, Noguci adresase împăratului o petiție, în care cerea începerea tratativelor de pace. Kazu rămase încîntată de dovada aceasta de clarviziune politică din partea soțului ei și-i reproșă lui Yamazaki că îi ascunsese amănuntul pînă acum. Apoi îi propuse să tipărească o broșură despre viața soțului ei, în care să fie amintită intervenția din război. Yamazaki se codea să publice ceva fără știrea lui Noguci, care nu și-ar fi dat niciodată consimțămîntul pentru o astfel de acțiune. În plus, îndărătnicia cu care Kazu forța lucrurile în ultima vreme, fără să-i spună soțului ei nimic, întrecea orice măsură.

Kazu argumentă fără să șovăie :

— Pe soțul meu în nici un caz să nu-l întrebi. Un material mai bun ca ăsta nu mai găsim noi. Și-apoi, nu-i vrem decît binele. Ar fi o prostie de neiertat din partea noastră să nu folosim niște date atît de prețioase.

Pînă la urmă, Yamazaki se lăsă convins. Ba mai mult, își dădu consimțămîntul la un plan cu totul aiurit, pe care Kazu îl plăsmuise într-una din nopțile ei nedormite. Avea de gînd să tipărească cinci sute de mii de calendare cu fotografia soțului ei, la cinci yeni bucata, într-un format cît mai original. Unele aveau să le împartă prin sindicate, altele prin consiliile profesorilor care

urmau să le răspîndească printre elevi, și fiecare școlar va avea pînă la urmă un calendar pe perete... Kazu își depăna visele cu atîta înflăcărare, încît uită cum trecea timpul.

Pretutindeni aveau să atîrne calendarele ei : pe panourile întreprinderilor, lîngă mașinile de cusut ale croitoreselor și chiar în odăile copiilor. Numele lui Noguci va fi pronunțat la cină în familii : „Cine e de fapt bărbatul de pe calendar ?“ „Yuken Noguci ! Nu-l cunoști ?“... Firește, Noguci va trebui să le zîmbească din fotografie. Dar de unde să facă rost de o poză în care zîmbește ? Trebuie să privească neapărat cu un zîmbet distins și înțelept peste mulțimile sărăcăcioase, în timp ce spre el vor urca mirosurile de mîncare. În tot locul vor atîrna calendare : lîngă colivia păsării, sub pendula veche, alături de televizor, în bucătărie, pe masa unde se notează listele de cumpărături, lîngă bufet unde doarme pisica. Zîmbetul lui Noguci avea să plutească asupra tuturor acestor lucruri. Părul lui argintiu și surîsul demn vor lăsa în inimile tuturor oamenilor impresia că el e nenea cel simpatic care le aducea cîndva dulciuri și-i mîngîia pe cap de cîte ori venea în vizită. Surîsul lui avea să recheme amintiri din vremurile de altădată, cînd oamenii mai credeau în dreptate. Numele lui — ca un vapor ce mai iese o dată în larg — avea să evoce un viitor în care se vor prăbuși toate zidurile mizere, înnegrite de funingine.

— Închipuie-ți, trăncăni Kazu mai departe, că o mîță se ridică și se-ntinde și mîngîie cu coada fața lui Noguci de pe calendar. Iar stăpînul, cînd o ia în brațe, vede chipul lui zîmbitor — ei bine,

zîmbetul acela i se va părea mai convingător și mai blînd ca niciodată.

Înainte de plecare îi mai șopti la ureche :

— În ce privește fondurile, să nu-ți faci griji. Am ipotecat restaurantul și începînd de mîine avem la dispoziție douăzeci și cinci de milioane.

Sindicatul și partidul radical acumulaseră, ce-i drept, experiență la alegeri de proporții mai mici, la care fusese vorba de cîteva zeci de mii de voturi. Dar la o campanie în care erau în joc cinci milioane de voturi nu participaseră niciodată. Nu erau nici măcar în stare să elaboreze un plan general de acțiune. Cel puțin asta era părerea lui Yamazaki, și auzindu-l Kazu căpătă o și mai mare încredere în propriile ei capacități. Acum era convinsă că alegerile sînt o sarcină pe care cerul i-o trimisese ei personal.

Se aruncase într-o luptă în care toate acțiunile loveau de fapt în gol, căci dușmanul era deocamdată invizibil. Ba avea impresia că nu e destul de activă, ba i se părea că ar fi nevoie de mai mult calm, dar în ambele cazuri n-avea nici un reper după care să se orienteze. De un singur lucru nu se temea deloc : că ar putea să strice prin prea multă acțiune. În această privință îl întrecea chiar și pe Yamazaki, maestrul strateg al partidului. Cu timpul, ajunse și el să-i admire metodele pline de ingeniozitate.

Într-o zi mohorîtă, în care plouase fără-ntrerupere, Kazu se întoarse spre seară la restaurant. O întîmpină la intrarea din spate una din sluj-

nicele ei de încredere, cu o față plouată și speriată :

— A venit domnul.

— Unde e ?

— Vă așteaptă în odaia dumneavoastră.

— De ce l-ai dus la mine ?

— Domnul a venit pe nepusă masă și s-a dus drept în odaia dumneavoastră.

Kazu rămase țintuită locului. Era prima oară cînd Noguci venea la restaurant fără s-o anunțe. Dar mai rău o neliniștea gîndul că în odaia de alături zăceau munți de calendare și broșuri gata tipărite. Începu să-i bată inima, gata să-i spargă pieptul. Nu găsea putere să-și scoată pelerina de ploaie. Rămăsese înțepenită în hol, cu fața împietrită de spaimă. Portarul cel bătrîn uită să mai închidă umbrela pe care i-o ținuse afară : se zgîia și el speriat la stăpîna lui.

Prin cap îi fulgerau tot felul de gînduri. De obicei era gata să iasă din orice situație, reacționa cu iuțeala unei rîndunici trecînd în zbor pe o străduță îngustă pe sub streșinile joase. De data asta însă instinctul îi spunea că tăcerea va fi cea mai bună cale de dezvinovățire. Era limpede că făcuse totul cu cele mai bune intenții, și în fond n-avea de ce să se simtă vinovată. Totuși, de nimic în lume nu se temea atît de mult ca de soțul ei.

În timp ce-și scotea cu mișcări încete pelerina, își plimbă privirea peste cărarea îngustă care ducea de la poartă pînă la intrarea din spate. Ploaia răpăia fără încetare pe pietre. Petalele roșii ale florilor rodiului erau mai toate căzute. Primăvara fusese neobișnuit de caldă și pomișorul înflorise

mai devreme ca de obicei. Privelistea florilor roșii împrăștiate în ploaie prin grădină o mai liniști puțin.

În pragul odăii îngenunche supusă și-l salută pe Noguci cu o plecăciune ceremonioasă. Soțul ei purta chimono. Cum ședea pe rogojină în fața ei, o împinse cu genunchiul, de parcă ar fi vrut s-o dea afară din odaie. Se răsti la ea:

— Mergem acasă, imediat! Ai să vii cu mine!

Ieși pe coridor și Kazu zări în mîna lui o broșură și un calendar împăturit. Cînd îl văzu trecînd înaintea ei pe coridorul boltit, își aminti de seara cînd se cunoscuseră. O podidi un amestec ciudat de amărăciune și nostalgie. Tot ce făcuse între timp din imbold propriu i se păru deodată o înlănțuire de împrejurări nefericite. Mergea plîngînd în urma lui. Slujnicele, obișnuite cu lacrimile stăpînei, nu luară seama la ei.

Noguci mergea cu buzele strînse. Kazu plînse tot timpul în mașină, dar el nu-i adresă nici un cuvînt.

Acasă o conduse în bibliotecă tot fără să scoată o vorbă, și încuie ușa pe dinăuntru. Nici măcar nu părea furios. Stătea doar, rece și inaccesibil în fața ei, ca un perete de stîncă pe care n-ai cum să te cațeri.

— Știi de ce-am venit la Sețugo-an?

Kazu clătină din cap plîngînd, cu un soi de alintare care nu-i plăcu nici ei. În clipa următoare, soțul ei o plesni peste obraz. Femeia se prăbuși pe covor, plîngînd și mai tare.

— Ai înțeles acum? strigă el gîfîind. Azi am primit un telefon de la editură. M-au poftit să plătesc calendarele. Mi-au spus că sînt coman-

date de soţia mea şi, după cîteva întrebări, am aflat ce ţi-ai permis să faci. Am plecat îndată la Seţugo-an. Şi ce-am găsit acolo? Nu numai calendare... Ce-i asta? O nerușinare fără pereche!

Noguci o plesni cu broşura peste cap, de cîteva ori.

Se mai certaseră ei, dar nu se purtase încă niciodată în felul acesta cu ea. Între două izbituri reuşi să-l vadă: gîfîia, dar pe faţă nu i se citea pic de mînie. Cînd văzu furia aceea rece, Kazu se cutremură.

— Ai tîrît în noroi numele soţului tău! La ce altceva puteam să mă aştept din partea ta? Ai reuşit să-mi mînjeşti cariera cu noroi! Ruşine să-ţi fie! Da, ruşine! Îţi face poate plăcere să-ţi baţi joc de mine în faţa lumii!

Începu s-o izbească, fără să se sinchisească unde-o atinge. Ea se zvîrcolea pe jos ţipînd, dar loviturile lui erau prea neputincioase, şi trupul ei plin şi moale nici nu simţea durerea. În cele din urmă Noguci se aşeză la masa de scris şi o privi de-acolo cum zace pe covor.

Accesul lui de furie, loviturile şi cuvintele erau cu totul demodate, parcă venite din timpurile vechi, expresie a unui mod de viaţă desuet. Dar ieşirea lui avea stil şi, în fundul sufletului, Kazu avea o slăbiciune pentru bărbaţii cu accese de furie patetice. În ameţeala ei durerea fizică se amesteca cu un soi de satisfacţie. Cu mintea înceţoşată, lăsă să se închege un gînd: Noguci face parte din bărbaţii care, odată ce şi-au descărcat furia şi au dat un verdict, cad din nou în surzenia lor dinainte. Tot rumegînd ideea aceasta, în ea se trezi

indulgența față de soțul ei, dar mai cu seamă față de sine însăși.

Ceea ce n-o împiedică să scîncească mai departe ca un animal rănit, cerșind iertare și dezvinovățindu-se în fel și chip. Din cînd în cînd amuțea și rămînea ca leșinată pe covor, apoi iar începea să se tînguie, cu voce mai tare. Noguci n-avea de gînd să cedeze. Îi spuse că nu-i dă drumul din odaie pînă nu mărturisește totul, căci era limpede că făcuse o groază de cheltuieli. Kazu îngăima ca în transă :

— Pentru tine... Numai pentru tine mi-am cheltuit toate economiile... totul numai pentru tine !...

Bărbatul o asculta indiferent. Era limpede că n-avea de gînd să se lase înduioșat de dezvinovățirile ei. Scoase o carte din raft și începu să citească.

Urmă o tăcere parcă fără sfîrșit. Odaia zăcea în întuneric, numai pe masa de scris cădea conul de lumină al lămpii. De afară se auzea răpăitul monoton al ploii, iar înăuntru doar foșnetul paginilor întoarse și respirația gîfîită a femeii tulburau liniștea. Trupul ei, lungit pe podea cu chimonoul desfăcut, contrazicea pacea nocturnă a bibliotecii. Kazu știa că de sub poalele chimonoului ies, abia ghicite în penumbra odăii, coapsele ei vii și calde, care se ridică și coboară imperceptibil la fiecare respirație. Știa și pînă unde sînt dezgolite, căci porțiunea aceea devenise insensibilă în frigul din bibliotecă. Se gîndi cu tristețe că n-avea nici un rost să și le expună mai departe la frig, de vreme ce bărbatul nu le dădea nici o atenție. Aproape că simțea fizic răceala lui, care i se prelingea în trup prin coapsele dezgolite.

În cele din urmă își potrivi chimonoul, se așeză corect pe călcîie și făcu o plecăciune adîncă, atingînd cu fruntea covorul. Declară că vrea să-i mărturisească totul. Și într-adevăr nu omise nimic, îi spuse și de ipotecarea restaurantului.

Noguci răspunse pe un ton neașteptat de blînd :

— Ce-a fost a fost, tot nu mai putem schimba nimic. Dar mîine ai să închizi restaurantul și de-acum încolo nu mai ieși din casă. Ai înțeles ?

— Să închid restaurantul ?

— Chiar așa am spus. Dacă nu mă asculți, nu-mi rămîne altceva de făcut decît să înaintez divorțul.

Amenințarea aceasta era mai teribilă decît orice bătaie. Înaintea ochilor ei se deschise un gol imens, întunecat.

„Dacă mă părăsește, am să-mi pierd mormîntul", fu singurul ei gînd. Or, pentru mormîntul ei, era gata să plătească orice i se cerea.

O PIEDICĂ ÎN DRAGOSTE

DUPĂ CEARTĂ, Kazu ajunse la concluzia că nu-i mai rămîne altceva de făcut decît să vîndă restaurantul. De cîteva ori se iscaseră diferite zvonuri cu privire la Setugo-an, ceea ce nu putea folosi decît propagandei adversarilor. Dar Noguci refuza să vadă în local altceva decît o bază de acțiune pentru activitățile politice nedorite ale soției sale. Se făcuse foc auzind de ipoteca pe care Kazu o instituise fără știrea lui, ca să finanțeze

campania pre-electorală. Dar așa cum stăteau lucrurile acum, cea mai bună soluție i se părea să smulgă răul din rădăcini, vînzînd restaurantul. Cu banii dobîndiți avea să-și finanțeze campania. Erau bani dobîndiți cinstit și pe față. În cursul certei, își dăduse seama pentru prima oară cît de lipsit de mijloace financiare era partidul lui.

De vînzare avea să se ocupe el însuși. Kazu era foarte legată de restaurant și o durea nespus de mult să se despartă de local. Dar dacă era pusă să aleagă între frumoasa grădină de la Sețugo-an și micul mormînt acoperit de mușchi al familiei Noguci, îl prefera pe cel din urmă.

Diferitele probleme legate de vînzare îi serviră totuși în repetate rînduri drept pretext ca să scape de-acasă și să mai treacă pe la restaurant. Odată ajunsă acolo, nu mișca însă nici un deget ca să pună în mișcare lichidarea. Nici măcar față de slujnicele de la restaurant, care începuseră să se întrebe de ce localul rămînea închis, nu pomeni de vînzare. În schimb îl chema zilnic pe Yamazaki la ea și țeseau împreună intrigi. Cum îi venea o idee nouă, lăsa totul baltă și chema șoferul s-o ducă la Sețugo-an. Astfel, în ciuda lecției pe care i-o dăduse Noguci, viața ei nu se schimbă prea mult. Atîta doar că acum restaurantul era închis.

Noguci însărcinase pe un avocat, un vechi cunoscut de-al lui, să se ocupe de vînzare. Nu trecu mult și se găsi primul interesat serios : Ghenzo Fugikawa, șeful concernului Fugikawa. Tratativele între avocații celor doi înaintau repede. Mai rămăsese o singură problemă deschisă : prețul. Cumpărătorul nu era de acord cu suta de milioane

cerută de Noguci. Oferta lui era deocamdată de optzeci — și nimic mai mult.

Într-o zi, pe cînd Kazu se afla la Seţugo-an, slujnica o anunţă că era căutată la telefon de Ghenki Nagayama. Dar cum n-avea nici un chef să reînnoiască prietenia cu el, întîi refuză să răspundă. Din întîmplare era și Yamazaki de față și, bătînd-o ușurel pe genunchi, o sfătui să se ducă totuși la telefon. Îi promisese ea ce-i drept lui Yamazaki că-l va asculta în toate privinţele, dar de data asta o supăra că se amestecă. Cu o mișcare bruscă își trase genunchiul, și bărbatul rămase din nou uluit de agilitatea felină a trupului ei plin, destul de durduliu. Întoarse ţîfnoasă capul spre grădina udă de ploaie, peste care pluteau văluri de aburi verzui.

— De ce te superi? Te-am îndemnat să te duci, fiindcă știu că e mai bine să vorbești cu el.

Kazu nu răspunse. Se gîndea la buzele cărnoase ale lui Ghenki. În el se aduna parcă toată murdăria în care-și petrecuse jumătate din viaţă. Omul acesta gras, ahtiat după putere, îi amintea de atîtea lucruri la care o femeie nu se gîndește decît cu dezgust. E drept că, personal, nu avusese de-a face cu el, și faptul că o tratase ca pe o soră stătuse la baza prieteniei lor și îi insuflase încredere. Totuși, oricît ar fi strigat la ea Noguci, tot n-o umilea în demnitatea ei de om, pe cînd Ghenki era de ajuns s-o privească cu zîmbetul lui unsuros, ca să se simtă jignită pînă-n adîncul sufletului. În fond, ceea ce o dezgusta mai mult în clipa aceasta era propria ei reacţie: cînd auzise că o cheamă, simţise un soi de ușurare.

Se ridică şi se duse la telefonul din dormitor, unde ceruse fetei să-i facă legătura. Se aplecă peste receptor şi răspunse. Auzi întîi vocea secretarei, apoi pe a lui Ghenki :

— Ei, ce mai faci ? Tot mai eşti supărată pe mine... Înjură-mă cît vrei, că eu tot prieten îţi rămîn, ca şi pînă acum. Ce-am auzit, ai închis restaurantul ?... Dar o ceaşcă de ceai şi o mînă de orez tot mai poţi să-mi serveşti, nu-i aşa ? În numele prieteniei noastre...

— Dacă aş face o excepţie, s-ar chema că restaurantul nu mai e închis.

— Aşa ? Poate că ai de gînd să deschizi un azil pentru muncitori ?

— Tocmai. Am chef să văd feţe mai tinere în jurul meu.

— Ce vorbeşti ? Credeam că bărbatul dumitale nu-i mult mai tînăr decît mine !

— Îmi ajunge să tot aud observaţiile dumitale răutăcioase. Mai bine mi-ai spune ce treabă ai cu mine.

— Nici una. Mi-a trecut aşa prin cap să luăm masa împreună, de pildă.

Kazu se scuză că nu poate să accepte invitaţia pentru moment, la care Ghenki răspunse că în cazul acesta va trebui să-i comunice totul la telefon. Şi îi făcu, aşa ca din întîmplare, următoarea dezvăluire neaşteptată şi însemnată :

— Încăpăţînarea bărbatului dumitale ne-a dat gata ! I-am trimis printr-un intermediar o propunere. Precis că ai aflat şi dumneata. Sîntem de acord să ne retragem candidatul din luptă, dacă odată ce ajunge la putere numeşte pe-un om al nostru ca vice-guvernator. O propunere mai avan-

tajoasă nici nu-şi poate dori ! Dar dumnealui, ca de obicei, nici n-a vrut s-audă ! Cînd doar e limpede ca lumina zilei că n-are decît de profitat din acest aranjament ; dacă acceptă, alegerea lui e ca şi garantată. Te-aş sfătui să-l convingi să primească. Dacă se împotriveşte, s-ar putea să aibă dificultăţi cu vînzarea restaurantului. Te previn numai în interesul dumitale !

La punctul acesta al discuţiei, Kazu i-o tăie brusc şi puse receptorul în furcă. Se duse aproape alergînd la Yamazaki. Bărbatul ghici după paşii ei pe coridor că e furioasă. Fără să-şi tragă răsuflarea, închise după ea uşa glisantă şi, rămînînd în picioare, se răsti la el :

— Frumos din partea dumitale ! Soţului meu i se face o propunere nemaipomenit de importantă şi mie nu mi se spune un cuvinţel !

Rămăsese pe loc, cu sprîncenele ridicate şi colţurile buzelor în jos. *Obi*-ul pe care-l strînsese sub talie părea tăiat în lemn de ţeapăn ce era, mai ales că prinsese şireturile ţărăneşte, la mijloc, în loc să le lege într-o parte.

— Nu vrei mai bine să te aşezi ? propuse Yamazaki, şi începu să-i explice cu răbdare toată situaţia.

Kazu şedea pe călcîie, cu capul întors într-o parte, ca un copil ţîfnos. Yamazaki spuse că ar fi supărat-o zadarnic dacă-i spunea de propunerea conservatorilor. Or, ea trebuia să-şi păstreze mintea limpede pentru campanie. Noguci refuzase pînă şi să asculte propunerea, oricît de ispititoare ar fi fost. Iar dacă exista vreo şansă să-şi schimbe vreodată gîndul, era în orice caz mult mai înţelept ca sfatul să vină din partea conducerii par-

tidului şi nu de la soţia lui. El, Yamazaki, era grozav de bucuros de telefonul lui Ghenki : asta dovedeşte că acţiunile ei sînt pe cale să devină primejdioase pentru adversar.

Conservatorii propuseseră şi ei un candidat, pe Ghen Tobita, dar numai după multe discuţii şi tergiversări. Nici ei înşişi nu credeau în şansele lui — dovadă telefonul. De aceea întîrzia actualul guvernator să declare postul vacant, deşi trebuia s-o fi făcut demult. Era cu totul improbabil în momentul de faţă ca Tobita să cîştige alegerile. Păcat că Noguci nu voia să exploateze situaţia... Tocmai ea, Kazu, trebuia neapărat să-şi păstreze tot sîngele rece. Reacţia lui Ghenki Nagayama dovedea că strădaniile ei dădeau roade.

Yamazaki îi explica totul cu multă precauţie. În timp ce-l asculta, faţa ei se lumină deodată ca o grădină sub soarele de dimineaţă. Lui Yamazaki i se păru de-a dreptul frumoasă. Parcă zîmbetul ar fi stat de la început ascuns sub masca supărării. Faţa ei căpătă brusc o prospeţime şi o seninătate din care pierise fără urmă toată furia de adineaori.

— Ce vorbeşti ! Păi ocazia asta merită să fie udată ! Deseară bem un pahar împreună !

Se sculă, deschise uşile glisante şi trecu cu paşi legănaţi în sala de oaspeţi. În capătul încăperii se afla un paravan splendid pictat de Kaghei Tatebayaşi în stilul lui Kôrin[1] : o punte îngustă de lemn, arcuită peste un pîrîiaş argintiu, pe malurile căruia creşteau în pîlcuri stînjenei. Kazu des-

[1] Ogata Kôrin (1658—1716) — pictor din Kioto, a cărui manieră a fost imitată pînă în sec. XX.

chise și ușile spre grădină și, de la locul lui, Yamazaki zări un colțișor verde.

Sețugo-an, închis și părăsit, era parcă mai frumos decît în zilele cînd gemea de oaspeți. Mobilele lăcuite și paravanul pictat se detașau încîntător în sala pustie, întunecoasă și rece. Yamazaki văzu silueta femeii în ușă: era atît de plină de energie, încît parcă adunase în trupul ei toată vitalitatea care umpluse cîndva încăperile înțesate de oaspeți.

Kazu ieși pe prispă să privească grădina. Își încleștă degetele picioarelor în șosete albe de marginea pragului și rămase așa, ținîndu-și cu greu echilibrul, ca un papagal cocoțat pe stinghie.

Se uita la vîrfurile albe ale șosetelor, care contrastau cu podeaua întunecată și cu verdele de afară. Degetele ei arătau ca niște vietăți mici și viclene, care stau la pîndă. Se destinse puțin și privi la despărțitura între degetul mare și celelalte [1]. Încordarea cu care-și ținea echilibrul îi cuprinse tot trupul. Simțea o furnicare plăcută, ca în fața unei primejdii. Numai puțin să fi slăbit încordarea, și ar fi căzut peste iarbă și peste pietrele ude.

Yamazaki trecu în sala de ospețe și o văzu din spate, legănîndu-se nesigură înainte și-napoi.

— Ți-e rău?

Femeia se întoarse spre el cu un rîs care-i dezgoli toți dinții.

— Da de unde! Încă n-am ajuns la vîrsta apoplexiei! Mă legănam... Hai să mergem să bem ceva.

---

[1] Șosetele japoneze *(tabi)* au degetul mare separat.

În seara aceea trecură pe la cîteva baruri și cabarete. Deși băuse cam mult, Yamazaki observă totuși că tovarășa lui împărțea pretutindeni cărțile ei de vizită uriașe — pînă și la chelneri și slujnicele din restaurante.

Noguci respinse categoric compromisul, pe care partidul conservator i-l mai propuse de cîteva ori prin diverși intermediari. Cîteva zile mai tîrziu, concernul Fugikawa îl anunță pe avocatul lui că nu mai cumpără restaurantul. Avocatul stărui să afle adevăratele motive ale refuzului, și colegul de breaslă îl lămuri că se renunțase la presiunea primului ministru Saeki. Primul ministru îi pusese în vedere că în momentul alegerilor o asemenea sumă de bani ar fi o armă în mîna adversarului politic.

Noguci se făcu foc și pară. Dar Yamazaki, care nu-și pierdea niciodată sîngele rece, fu de părere că a sosit momentul să-și provoace pe față dușmanul. Îi sugeră așadar să vorbească direct cu primul ministru și aranjă audiența.

Noguci se prezentă în cabinetul primului ministru, care era mult mai tînăr decît el. În stilul lui afectat și ceremonios, îi făcu lui Saeki reproșuri că se amestecă în mod nedemn în afacerile lui personale.

Primul ministru surîse binevoitor și-l asigură că n-are nici un amestec în toată chestiunea.

— Și, dealtfel, povestea asta mi se pare, la drept vorbind, cam trasă de păr. Bunul simț ar trebui să vă spună, domnule Noguci, că un prim ministru nu-și poate permite să dea telefoane ca un samsar de rînd. Mai curînd, aș crede că Fugi-

kawa s-a folosit de numele meu ca pretext, cînd în realitate e vorba, pur şi simplu, de faptul că nu mai vrea să cumpere.

Primul ministru îl tratã ca pe un bătrînel neajutorat, ba îl mai şi ajută să se aşeze şi să se ridice de pe scaun, jignindu-l adînc în mîndria lui de vechi diplomat. Delicateţea adevărată e ca mătasea — or politeţea lui Saeki era din fire sintetice !

„Ce-şi închipuie că-şi poate permite cu mine tinerelul ăsta obraznic !", gîndi Noguci înciudat.

Cînd se întoarse din audienţă, Kazu văzu că e prost dispus şi încercă să-l mîngîie, tratîndu-l cu o atenţie delicată şi discretă.

Nu mai rămînea nici o speranţă că va putea vinde restaurantul. Kazu îşi stăpîni cu greu bucuria, făgăduind în sinea ei să compenseze mica ei trădare în iubire printr-o neclintită loialitate politică.

ADEVĂRATA CAMPANIE ELECTORALĂ

LA SFÎRŞITUL lui iulie, postul de guvernator al oraşului Tokio deveni liber. Îndată se anunţară alegeri. Campania electorală avea să dureze oficial cincisprezece zile, pînă la zece august. Era o vară deosebit de călduroasă.

Kazu instituí o a doua ipotecă, de treizeci de milioane, asupra restaurantului, şi se aruncă iar în luptă. Partidul închirie un birou electoral într-un bloc din centrul oraşului, la etajul întîi.

În ziua mult aşteptată a anunţării alegerilor, zi în care Noguci avea să-şi ţină primul discurs public, se iscă între soţi o mică neînţelegere.

În vederea acestei zile Kazu cumpărase, prevăzătoare, stofă pentru un costum — cea mai bună stofă englezească — şi încercase să-l ducă pe Noguci la croitor ca să-i ia măsurile. Dar el nici nu voise să audă de aşa ceva. Ţinea morţiş să se arate la toate conferinţele într-un costum de in îngălbenit de vreme, pe care şi-l făcuse cîndva, cu mulţi ani în urmă.

— Mă prezint la alegeri ca Yuken Noguci şi nu ca un cuier de haine. Nu-l îmbrac şi pace !

Nu era greu de ghicit că îndărătul încăpăţînării lui copilăroase se ascundea numai teama lasă ca nu cumva ascultătorii lui, văzîndu-l în haine noi, să-i scoată vorbe că îl înţoleşte nevasta. Pînă şi Yamazaki observase :

— Se împotriveşte ca un copil, numai ca să nu-i porţi de grijă, doamna mea. Nu te necăji. Ia măsurile după costumul cel vechi, şi gata.

Şi ea îi urmase sfatul.

Kazu nu era o femeie evlavioasă şi de obicei nu se bizuia în ceasurile grele pe ajutorul cerului, dar în dimineaţa cu pricina se sculă cu noaptea-n cap, la ora patru, să aprindă lumînări pe altarul familiei. Se rugă pînă şi de sufletul fostei neveste a lui Noguci, s-o convingă să-l ajute în alegeri.

Un ţînţar rătăcit din grădină bîzîia în jurul mîinilor ei împreunate pentru rugăciune. Kazu vorbea cu moarta fără urmă de evlavie :

„Ascultă-mă, noi femeile ar trebui să ne unim forţele şi să-l ajutăm să cîştige, cu orice preţ !"

I se păru că între ea şi fosta soţie a lui Noguci se înfiripa o prietenie şi o înţelegere minunată, cum nu mai cunoscuse în toată viaţa ei.

„Ce bună eşti!" exclamă ea printre lacrimi. „Vai, cît eşti de bună! Ce păcat că nu mai trăieşti! Ce prietene bune am fi fost!"

Ţînţarul o înţepase pe pielea parfumată, dar ea îşi spuse că-i ajută soţului dacă suportă mîncărimea, aşa că îşi continuă neabătută discuţia cu fosta soţie a lui Noguci.

Între timp răsărise soarele. Grădina se arăta în toată splendoarea în lumina dimineţii de vară. Pe iarba de sub copaci se desena în contururi precise, întunecate, umbra frunzişului. Kazu se uită peste umăr la pietrele albe care străluceau în soare: în lumina dimineţii păreau un cocor cu aripile desfăcute. Cîndva îi spusese soţului ei în glumă că zboară un cocor peste grădină, şi iată că nici nu minţise prea tare. Era un semn bun. Dar de data asta nu-i va spune nimic lui Noguci, de teamă să n-o certe iar.

Soţul ei se trezi curînd. Îşi luară gustarea de dimineaţă împreună, în tăcere, ca de obicei.

— N-ai vrea să-ţi dau un ou crud? îl întrebă ea.

— Nu mă duc la o serbare sportivă, refuză el scurt.

Era foarte mîndru de calmul lui flegmatic, pe care-l dobîndise pesemne în anii petrecuţi în Anglia. Dar, spre deosebire de englezi, îi lipseau ironia şi umorul lor sec. Şi de data asta, vrînd să arate că-şi păstrează calmul, se purtă înadins mai ursuz ca de obicei.

Cînd sosi Yamazaki cu întreg comitetul electoral, Kazu aduse costumul cel nou ; în rever avea înfipt un trandafir alb.

— Ce-i cu ăsta ? Nu-l îmbrac, protestă Noguci după ce aruncă o privire în cutie.

Kazu, care-şi propusese să nu-şi piardă cumpătul, izbucni totuşi în lacrimi. Îl imploră să-l îmbrace de dragul ei. Dar el se încăpăţînă mai departe, aşa că Yamazaki fu nevoit să intervină, ca să-l îmbuneze. În cele din urmă, după multe tergiversări şi proteste, Noguci îmbrăcă în silă costumul nou. Numai trandafirul de pe rever îl refuză categoric.

În sfîrşit, era gata de plecare. Toată lumea îl însoţi pînă la poartă. Kazu se uita încîntată la cămaşa lui albă şi la costumul nou ; întinse mîna ca pentru a-i potrivi gulerul, deşi stătea impecabil. În clipa aceea, Noguci o apucă scurt de încheietura mîinii şi şopti înfundat :

— Încetează odată cu prostiile astea ! E de prost gust.

Ceilalţi nu observaseră nimic şi chiar ochiul cel mai atent ar fi luat mişcarea lui drept un gest de tandreţe reţinută. Dar degetele lui osoase scoaseră cu o mişcare agilă din palma femeii pietricelele de cremene, pe care le ţinuse strîns ascunse : voia să le frece la plecarea lui, ca să-i aducă noroc.

Kazu ştia că soţul ei nu putea suferi superstiţiile, şi totuşi nu se putea stăpîni. Iar acum era prinsă asupra faptului.

În maşină, Noguci dădu pietricelele, fără să spună ceva, lui Yamazaki, care le vîrî în buzu-

narul de la haină și trebui să le care, spre necazul lui, toată ziua.

Noguci se prezentă la prefectură, unde după îndeplinirea formalităților de rigoare căpătă o banderolă cu numele lui. Apoi plecă direct la întîlnirea cu alegătorii, în fața intrării Yaesu de la gara mare din Tokio. Era ora nouă.

Cămășile albe ale oamenilor adunați în stradă străluceau sub soarele neîndurător. Mulți își țineau evantaiele deasupra capului, ca să-și facă puțină umbră. Noguci coborî din mașină și fu întîmpinat cu respect de funcționari ai sindicatelor și ai grupurilor simpatizante ; îl așteptaseră cu toții adunați în jurul unui camion, pe a cărui platformă fusese montat microfonul.

Noguci se urcă în camion și își începu discursul cu o voce ștearsă, fără pic de căldură :

— Sînt Yuken Noguci, candidatul partidului radical pentru postul de guvernator al orașului Tokio.

Apoi urmă o enumerare lungă a țelurilor sale politice idealiste, depănată pe același ton inexpresiv. În mijlocul unei fraze se strică microfonul, dar el nu-și dădu seama și continuă netulburat discursul, pe același ton șters. În clipa aceea în colțul opus al pieței începu să vorbească adversarul său, Ghen Tobita. Vocea lui, amplificată de microfon, se auzea atît de limpede pînă la camionul lui Noguci, încît chiar și ascultătorii din primele rînduri nu-l auzeau decît pe Tobita, care tuna și fulgera împotriva lui Noguci și a partidului radical-reformator. Văzînd că nu reușesc să repare microfonul pe loc, oamenii lui Noguci hotărîră să

se întoarcă deocamdată la cartierul lor general, iar de acolo să plece mai departe la Koto. Începutul nu era tocmai promițător.

Primul discurs al lui Noguci îi dezamăgi pe susținătorii lui mai tineri. La cartierul general, Yamazaki îl auzi pe unul comentînd :

— De ce nu-i în stare să pună mai mult suflet în vorbăria lui ?

Iar altul remarcă :

— N-am nimic împotrivă dacă vrea să desființeze cursele de cai și concursurile de biciclete. Dar să-și înceapă tocmai primul discurs pe tema asta !

În schimb, cuvîntările ținute de Kazu erau pline de căldură. Oriunde apărea, era aclamată de spectatori, care o urmăreau atenți și amuzați. După-amiaza ținu un discurs în fața gării Șibuya, sub un soare necruțător. Avea la picioare o găleată cu gheață și-și ștergea mereu fața cu o batistă în care învelise cîteva bucățele de gheață. Vorbea cu voce tare, aproape de microfon, încît abia se înțelegea ce spune. Cu toate acestea, ascultătorii erau cuceriți de temperamentul ei. Se distrau ca la o licitație... Kazu pomeni de petiția pe care Noguci o înmînase împăratului în timpul războiului, argumentînd :

— Vă vorbesc în calitate de soție a lui Yuken Noguci. Deși sînt căsătorită cu el, nu mi-a spus niciodată nimic despre petiția aceasta. Nici măcar mie, propria lui soție !... Oare nu credeți că e o dovadă de modestie ? Oare nu dovedește că nu se laudă niciodată cu propriile lui merite ?... Trebuie să recunosc că am rămas uluită cînd am auzit de petiția lui. Doamnelor și domnilor, iertați-mă că

pomenesc aici de întîmplarea aceasta. Dar trebuie s-o spun : dacă noi, în ziua de astăzi, trăim o viaţă liniştită şi paşnică, aceasta i-o datorăm într-o oarecare măsură şi lui Yuken Noguci ! Iată de ce am fost atît de impresionată cînd am aflat despre intervenţia lui ! Noguci n-a încetat pînă-n ziua de astăzi să lupte pentru pace...

Un tînăr din mulţime o întrerupse :

— Ia nu te mai făli atît cu bătrînul dumitale !

Dar Kazu i-o întoarse prompt :

— Ba uite că mă făles̆c. Am de ce să fiu mîndră de el ! Eu, soţia lui, vă garantez că n-o să vă pară rău dacă-l votaţi !

Cu asemenea răspunsuri avea întotdeauna succes. În rest vorbi mult şi se cam repetă. Totuşi, nu se sinchisi deloc de semnele pe care i le făceau disperaţi organizatorii campaniei. Unul dintre ei, nemaiştiind cum s-o oprească, îi luă pur şi simplu microfonul din faţă. Kazu îşi ştersese în timpul discursului toată pudra de pe obraz, cu batista ei plină de bucăţele de gheaţă. Avea tenul alb şi sănătos al japonezelor din nord. Dar în clipa cînd bărbatul îi smulse microfonul, se făcu roşie ca para şi faţa i se schimonosi de furie. Asemenea faţă nu văzuseră încă decît Yamazaki şi personalul de la Seţugo-an. Bătînd din picioare, strigă :

— De ce-mi iei microfonul ? Vrei să-l nimiceşti pe Noguci ?

Tînărul, zăpăcit şi speriat, îl puse la loc şi Kazu mai vorbi încă zece minute.

Accesul ei de furie oferise publicului un spectacol unic : faţa înfierbîntată de căldură, pe care străluceau picături de apă stoarsă din batistă, se

schimbase atît de neașteptat, încît oamenii încremeniră : în clipa aceea parcă o văzuseră goală.

După această primă zi a campaniei electorale, i se aduse la cunoștință să nu mai țină cuvîntări lungi. Organizatorii erau nemulțumiți și-i transmiseră lui Yamazaki că va trebui să-și mărginească discursurile la cîte-o pagină scrisă, adică un minut. În plus, să-și mai țină în frîu emoțiile, că altfel abate atenția maselor de la planurile de reformă ale partidului, ba chiar de la democrație.

Președintele partidului Kusakari, secretarul general Kimura și șeful biroului executiv Kurosawa țineră și ei cuvîntări electorale în diverse cartiere din oraș, la indicația lui Yamazaki. Noguci însuși vorbi pretutindeni : înainte de masă în piețele mai importante, după-amiaza la adunări, și seara la festivități publice și prin localuri. Le vorbi și muncitorilor zilieri, și vînzătorilor tineri din piața de pește. Camionul lui era în permanență urmărit de o mașină a partidului advers, uneori în văzul tuturor, alteori mai discret. Dar și pe Ghen Tobita îl însoțea o mașină a partidului radical.

Kazu alerga în toate părțile cu mașina ei, mereu cu o găleată de gheață la picioare. Avea însă grijă să-și aleagă locurile unde socotea că nu-l va întîlni pe Noguci.

În dimineața celei de-a treia zile de campanie, camionul ei cu microfon se instală în mijlocul străzii care ducea spre dealul Kagurazawa. Întîi luară cuvîntul, ca de obicei, cîțiva oameni din partid, apoi veni lîngă microfon Kazu. Dar

cînd să-şi înceapă discursul ei de un minut, zări deodată printre cele cîteva zeci de ascultători adunaţi în stradă faţa unui bărbat între două vîrste, care o umplu de groază.

Soarele de vară dogorea necruţător peste strada în pantă. În public nu se vedea nici un funcţionar : numai bătrîni, gospodine care se întorceau de la cumpărături, nişte copii şi cîţiva studenţi. Camionul trăsese în umbră, dar capetele ascultătorilor erau în plin soare. Cîţiva şi le acoperiseră cu batista. Partidul radical-reformator atrăgea pretutindeni un public simplu, de oameni cumsecade, care înconjurau camionul în cămăşi de vară albe şi curate, şi zîmbeau deschis sub pălăriile lor de pai ieftine. Fetele aveau chipurile nefardate, bronzate de munca la cîmp. Asemenea public era pe placul soţiei lui Noguci.

Bărbatul care-i atrăsese atenţia stătea cam la mijloc, într-o cămaşă jegoasă, ponosită, cu gulerul desfăcut. În buzunarul din faţă avea înfipte două stilouri. Strîngea la piept cu amîndouă mîinile o servietă jerpelită, iar între degete ţinea o ţigară aprinsă. Sub soarele care ardea peste părul cărunt, tăiat scurt, şi-i bătea drept în ochi, faţa era schimonosită ca de un zîmbet strîmb. Kazu nu-l recunoscuse îndată, fiindcă nu-l văzuse încă tuns atît de scurt. Obrazul lui cu trăsături foarte regulate era îmbătrînit şi scofîlcit. Se vedea că fusese cîndva un bărbat chipeş, dar acum avea ceva respingător în trăsături.

La prima ei frază, în care se prezenta ca soţie a lui Noguci, bărbatul îşi ridică privirea spre ea cu un fel de rînjet. După scurta ei cuvîntare, unul dintre organizatori mulţumi publicului pen-

tru atenție și oamenii se împrăștiară. Camionul era gata de plecare, cînd Kazu zări mîna bărbatului aceluia foarte aproape, ridicată să-i bată în fereastră.

— Scumpa mea doamnă ! Mai așteaptă puțin, scumpa mea doamnă, rînji el de afară, dezgolindu-și dinții îngălbeniți de tutun.

Kazu coborî îndată. Își simțea inima bătîndu-i tare sub batista pe care-o vîrîse în deschizătura chimonoului, căci era tare cald. Răspunse înadins cu voce ridicată :

— Ia te uită pe cine întîlnesc ! Nu ne-am văzut de atîția ani de zile ! M-ai văzut acum într-un rol neobișnuit, nu-i așa ?

De numele lui își aducea prea bine aminte — Toțuka îl chema — dar se feri să-l pomenească. Își miji ochii, de parcă ar fi orbit-o soarele, ca să-și ascundă neliniștea. Jos, la poalele dealului, treceau trenuri. Cele cîteva petece de nori păreau că se topesc pe cer de atîta arșiță.

— Ce vrei de la mine ? se răsti ea cu voce înfundată.

— Aș vrea să stăm nițel de vorbă, răspunse bărbatul.

Kazu strigă cu o veselie forțată către oamenii din camion :

— Am întîlnit un vechi cunoscut și aș vrea să stau puțin de vorbă cu el. Ce-ar fi să facem o mică pauză ?

Și se îndreptă cu pași repezi spre o dugheană mică de peste drum, care vindea înghețată. Perdeaua de la intrare, din șiruri de mărgele albe și albastre, făcea o impresie veselă, dar înăuntru

nu erau, înșirate în întuneric, decît cîteva scaune vechi. Kazu comandă îndată cu voce tare :

— Douăzeci de înghețate pentru oamenii din camion. Și două pentru noi. Dar pe urmă. Întîi camionul, vă rog.

Se așezară în dugheana întunecoasă, la o măsuță plină de pete lipicioase de înghețată lăsate de clienții dinainte. Pe perete atîrna un calendar, și Kazu se temu o clipă că e cel cu fotografia soțului ei. Dar nu, era poza unei actrițe în costum de baie galben, jucîndu-se cu un colac de salvare albastru.

— Ce vrei de la mine ? îl întrebă din nou, de-a dreptul, încercînd să scape cît mai repede de neliniștea care-o stăpînea.

— Ia-o mai încet !... Știi că faci treabă bună, pe căldurile astea !... Nici n-a fost rău discursul tău. Știam că ai să ajungi odată cineva !

— Spune-mi mai bine ce vrei de la mine. Bani?

Nu-l mai văzuse de vreo treizeci de ani, totuși se răstea la el și îl privea tot timpul bănuitoare, urmărindu-i fiecare mișcare. Din fundul prăvăliei se auzea scîrțîitul aparatului de făcut înghețată.

— Ești rea cu mine. Uite : în ultima vreme m-am îndeletnicit și eu cu scrisul...

Totuka își plimbă degetele răsfirate peste servieta ponosită, căutînd încuietoarea. O găsi pînă la urmă și deschise servieta cu o mișcare nervoasă. Era plină vîrf de coli mototolite. Cu capul aplecat peste ea, începu să scotocească. Lumina reflectată de podeaua lucioasă cădea pe genele lui lungi. Femeia își aminti cît de mîndru fusese în tinerețe de genele lui. Acum erau cenușii, dar

ochii încă mai păstrau vechea expresie melancolică.

— Aha, am găsit-o !

Şi Toţuka scoase din geantă o broşură subţire şi o aruncă cu un gest neglijent pe masă. Pe copertă sta scris : *Viaţa doamnei Yuken Noguci, scrisă de un pescar iubeţ.*

Kazu o luă cu o mînă, tremurînd, şi se apucă s-o frunzărească. Fiecare capitol avea cîte un titlu provocător. În partea care descria viaţa ei de fată tînără în Tokio şi anii cînd trăise cu Toţuka, bărbatul (pomenit dealtfel cu numele lui adevărat) apărea ca un băiat nevinovat şi naiv, sedus de femeia desfrînată şi lipsită de scrupule. „Cînd avea de ales între dragoste şi interes, femeia aceasta uita întotdeauna de dragoste şi se dedica numai intereselor ei josnice", scria în broşură. Urmau anii cînd aventurile ei amoroase se ţinuseră lanţ. Totul era descris pînă la ultimul detaliu, cu o mulţime de amănunte picante. Kazu era înfăţişată ca o lipitoare care-şi oferise trupul tuturor bărbaţilor şi-i exploatase numai pentru ţelurile ei — spre a ajunge în cele din urmă la actuala ei poziţie. Cînd văzu şi ultimul capitol, îşi dădu seama ce se urmărea prin această defăimare : Noguci avea să apară ca un model de virtute, atras însă în capcana unei femei primejdioase, lipsite de scrupule, care încerca acum să ajungă soţie de guvernator.

— Ce minciuni nerusinate ! scrîşni ea printre dinţi.

Nu mai găsea putere nici să plîngă.

— Mă rog. Dar asta n-o ştim decît noi doi.

Din nou îi apăruse pe buze rînjetul acela care-i dezgolea dinţii murdari. Semăna atît de mult cu ticălosul din melodramele clasice, încît femeii i se păru că nici nu-l poate lua în serios. Îşi redobîndi treptat stăpînirea de sine. Îl privi în ochi. Văzîndu-l cum pleacă genele, îşi spuse că şi lui îi era frică.

Li se aduseră îngheţatele.

— Mănîncă, îi porunci ea cu glas tăios.

Toţuka ţinea o mînă pavăză în jurul îngheţatei, în timp ce cu cealaltă o strivea cu linguriţa în pahar. Se chircise tot deasupra îngheţatei. Unghiile lui netăiate erau negre de murdărie.

— Cît ceri pe broşura asta ?

— Cum ?

Toţuka ridică brusc capul de deasupra paharului, făcînd nişte ochi de căţeluş nevinovat. Apoi scoase din buzunar o bucăţică de hîrtie şi începu să socotească pe-ndelete. Tipărise trei mii de broşuri, fiecare costase trei sute de yeni — cu totul făcea nouă sute de mii. Rotunji suma la un milion.

— Bine. Vino mîine la zece, la mine acasă. Dar dacă lipseşte un singur exemplar, nu capeţi o leţcaie. Mi le aduci pe toate trei mii şi-ţi plătesc.

În dimineaţa următoare, Kazu ridică banii de la bancă şi-l aşteptă pe Toţuka cu suma pregătită. I-i dădu după cum se înţeleseseră şi căpătă în schimb cele trei mii de broşuri, pe care le împachetă cu grijă şi le duse în cămară, cu gînd să le ardă cînd se va mai linişti puţin. În dimineaţa aceea nu ţinu nici o cuvîntare, sub pretext

că nu se simte bine. Nici față de Yamazaki nu scoase un cuvînt despre cele întîmplate.

Nu trecură decît cîteva zile și, cu toate promisiunile lui Toțuka, broșura începu să circule, împărțită gratis, în tot orașul. Apăruseră vreo cîteva sute de mii de exemplare. Yamazaki îi aduse și ei unul, comentînd :

— Dușmanul a început să ne bombardeze orbește.

De cum văzu coperta, Kazu se schimbă brusc la față. Se trădase, așa că fu silită să-i mărturisească totul.

— Păcat de bani, fu de părere Yamazaki. Un milion înseamnă pentru noi în clipa de față o grămadă de bani. De ce nu mi-ai spus nimic ? Era evident că o asemenea canalie e în stare de orice, fie că-l plătești, fie că nu. Dar în povestea asta, conservatorii sînt aceia care trag sforile !

Kazu îl văzu o clipă în fața ochilor pe Ghenki Nagayama, dar nu spuse nimic. Yamazaki urmă :

— Mă supără numai faptul că broșurile astea nenorocite au să ajungă fără doar și poate în mîinile gospodinelor de prin cartierele mărginașe. E limpede unde țintesc : vor să apeleze la sentimentele morale ale păturii de mijloc, asta e. Mi-e ferie... Dar încolo — nu e un motiv să ne pierteamă că o să ne coste ceva voturi pe la peridem capul.

Reacția lui Noguci a fost exemplară : citise și el broșura, firește, dar n-a pomenit un cuvînt despre ea. Tăcerea lui bărbătească și demnă a însemnat pentru Kazu, care era adînc umilită, ca o corabie salvatoare apărută deodată în calea naufragiatului.

Yamazaki nu mai avea timp să se întîlnească cu Noguci sau cu Kazu. Iar Noguci, ca actorul care de emoție uită cele învățate și se bîlbîie pe scenă, începu să neglijeze, în febrilitatea campaniei, sfaturile primite de la el. Yamazaki îl îndemnase, de pildă, să nu se enerveze niciodată ; dar Noguci își ieși din fire de cîteva ori, în public. O dată, la o cuvîntare ținută în Kiciciogi, adversarii tocmiseră vreo douăzeci de huligani să facă scandal. Indignat de întrebările provocatoare cu care-l întrerupeau mereu, Noguci se răsti la ei :

— Voi, tinerii ăștia cu casul la gură, tot nu pricepeți nimic !

La care, unul răspunsese urlînd :

— Așa-i, boșorogule !

Consilierii săi se luară de cap văzîndu-și candidatul cum calcă-n strachini de cîte ori se lansează în discuție. Într-o cuvîntare pomeni de trei ori de „actuala constituție imperială", de pildă. Surprinzător era doar faptul că asemenea gafe rămîneau aproape neobservate, iar discursurile lui prozaice și seci se bucurau chiar de oarecare popularitate printre ascultătorii pedanți, mai vîrstnici. Cînd auzi de succesele lui, Yamazaki își dădu seama că preferința proverbială a japonezilor pentru oratorii lipsiți de strălucire nu era deloc de domeniul trecutului, cum crezuse.

În mai toate cartierele avură de întîmpinat greutăți mai mult sau mai puțin serioase. Yamazaki răgușì tot dînd indicații prin telefon, de la caz la caz. I se raporta, de pildă :

— În districtul A din cartierul Sughinami se pun la cale mituiri. E vorba de sume serioase de bani.

— Trimiteți băieții să strîngă dovezi și să anunțe poliția.

Sau :

— În cartierul Bunkyo au fost rupte toate afișele lui Noguci. Dușmanii au lipit în loc afișe cu Tobita.

— În ordine. Le lipiți pe ale noastre deasupra.

Sau iarăși :

— Azi-noapte au apărut în Santama niște afișe ciudate, vreo trei mii : o caricatură cu un monstru scîrbos, și lîngă el o femeie grasă. Probabil că vor să-i reprezinte pe soții Noguci.

— Anunță îndată poliția !

În ce-l privea pe el, Yamazaki n-avea nici o încredere în poliție, care era influențată de partidul conservator. Dar tinerii lui colaboratori erau încă plini de zel și încredere. Iar polițiștii se vedeau siliți să le mai și mulțumească, măcar de formă, pentru neregulile semnalate. Astfel încurajați, radicalii ajunseseră oaspeți permanenți pe la posturile de poliție.

În timpul campaniei, Noguci făcea gargară de două ori pe zi, dimineața la plecare și seara înainte de culcare, ca să-i mai treacă răgușeala.

Seara, după baie, se lăsă pe mîinile maserului și abia după plecarea aceluia, ajungea să se destindă puțin. Atunci se așeza pe marginea patului în pijama, cu un prosop în jurul gîtului, și făcea gargară. Kazu îi ținea o căldărușă de aramă, să scuipe în ea. Un ritual sumbru, tăcut, care nu se potrivea deloc cu agitația de peste zi. Dar ea se simțea ușurată și senină de cîte ori ajungea să-i țină căldărușa de aramă — în sfîrșit, mai trecuse o zi !

Fiindcă nu putea suferi plasele de ţînţari agăţate deasupra patului, atîrnase o pînză albă de in peste tot dormitorul. Pînza oprea însă şi aerul să circule, aşa că în zadar rămîneau uşile spre grădină larg deschise. Lampa de pe noptieră lumina pînza nemişcată şi-i scotea în relief falduri rigide. Kazu se simţea ca într-un sanctuar alb, ermetic închis, o vestală îngenuncheată în faţa soţului ei, ţinînd în mîinile ridicate căldăruşa de aramă.

În clipele de linişte auzea cîteodată ţîrîitul greierilor ascunşi prin frunziş în întuneric. Ţîrîitul lor împungea ca un ac fin liniştea nopţii şi se sfîrşea într-un tril înghiţit de beznă. Nopţile erau liniştite în această parte a oraşului. Uneori se oprea cîte o maşină undeva departe, şi se auzeau glasuri de beţivi. Dar îndată ce pornea din nou motorul şi maşina se îndepărta, totul recădea în tăcere.

Îi plăcea să stea seara îngenuncheată înaintea soţului ei. Era la fel de sfîrşită de oboseală ca şi el, dar gîndul că îl slujea ca o preoteasă înaintea altarului o făcea să uite de oboseală. Era un gest evident de supunere şi umilinţă în faţa lui. N-o supărau cîtuşi de puţin nici stropii de apă care-i săreau în obraz în timp ce Noguci făcea gargară.

Avea şi ea dureri cumplite de şale, dar în faţa soţului ei nu se lăsase niciodată masată. Din fericire coardele ei vocale erau atît de robuste, încît nu răguşea nici după numeroasele ei discuţii.

Îşi ridică ochii spre el. Noguci şedea pe marginea patului, în pijama, ţinînd în mîna dreaptă

paharul și sprijindu-se în stînga, în timp ce-și lăsase pe spate capul, clătindu-și gîtul. Din cînd în cînd sucea capul de la stînga spre dreapta, ca să-și clătească bine de tot gîtlejul, și atunci lumina lămpii adîncea ridurile de pe gîtul lui uscățiv. Bolboroseala apei se înteța un timp, apoi urma o pauză chinuită — și asta de cîteva ori în șir.

Pe Kazu toată scena pur și simplu o înduioșa. Urmărindu-i fiecare mișcare, avea iluzia că ia parte la strădaniile zadarnice ale bătrînului ei soț. Bolboroseala apei gargarisite îi dovedea că e lîngă ea, că trăiește. Și atunci ea însăși simțea că are un rost, și că în viață nu mai era loc pentru plictiseală.

În fine termină și Noguci cu a treia gargară : se aplecă peste căldărușă și scuipă apa cu un plescăit înfundat. Vasul din mîinile femeii se îngreuiase. Bărbatul scoase un oftat, cu fața ușor înroșită de efort.

Apoi făcu un gest pe care nu-l făcuse în nici una din zilele trecute. Întinzînd soției sale paharul, o întrebă :

— Ce zici, nu vrei să-ți clătești și tu gîtul ?

Ei nu-i venea să-și creadă urechilor. De vreme ce oficial nu lua parte la campanie, n-avea de ce s-o doară gîtul, deci n-avea de ce să facă gargară. Faptul că el îi oferea acum paharul nu era un simplu gest grijuliu, ci însemna că știa de activitatea ei și o aprobă tacit. La gîndul acesta, o năpădi o bucurie intensă. Uitîndu-se în ochii lui care o priveau fără zîmbet, primi supusă paharul din mîna soțului ei.

În prima săptămînă a campaniei electorale, presa, radioul şi televiziunea îi acordau lui Noguci cele mai mari şanse de victorie. În a doua săptămînă, poziţia lui în cartierele mărginaşe nu mai era atît de sigură. Tocmai pe acele cartiere se bazase la început partidul radical, dar de cînd cu broşura despre Kazu, lucrurile se schimbaseră. În plus, fiind prea siguri de succes, oamenii lui Noguci cam neglijaseră propaganda în cartierele periferice. Kazu, cu tenacitatea ei înnăscută, credea că nici acum nu e prea tîrziu. Porni deci cu camionul prin cartierele de la marginea oraşului şi ţinu pretutindeni cuvîntări. În districtele cu vile străzile erau goale, căci cei mai mulţi se aflau în concediu. Oricum, printre bogaţi n-avea partidul prea mulţi simpatizanţi. Kazu porni mai departe spre Setagaya şi viaductul căii ferate, unde locuitorii erau în cea mai mare parte muncitori.

Camionul se opri în umbra unui părculeţ în care se afla un bazin pentru copii. Dinspre bazin se auzeau plescăitul apei şi ţipetele copiilor. Curînd, în piaţeta dintre intrarea în părculeţ şi viaductul căii ferate se strînseră cîţiva curioşi, aşteptînd s-o audă vorbind. Atmosfera era oarecum altfel decît în centrul oraşului, dar nu părea nici ca la ţară. Feţele oamenilor parcă aveau ceva neprietenos. Niste flăcăi cu aer de feciori în casă şedeau pe biciclete, sprijiniţi pe-un picior, şi aşteptau cu un soi de zîmbet batjocoritor în colţul buzelor. Ba mai mult, lui Kazu i se păru că oamenii şuşoteau între ei. Fără-ndoială că bîrfeau în timp ce o fixau cu privirile lor.

— Ce să fac ? Am impresia că oamenii ăştia vorbesc despre mine, se adresă ea neliniştită unuia dintre organizatori.

Omul, care îşi dădea seama că se simţea urmărită pretutindeni ca de un blestem de broşura aceea nenorocită, încercă totuşi s-o liniştească :

— Da de unde, asta-i numai închipuire. Daţi-i drumul cu curaj. E semn bun că s-au strîns atîţia să vă asculte.

Kazu înaintă pînă la microfon, unde făcu o mică plecăciune, ca de obicei :

— Daţi-mi voie să mă prezint — sînt soţia lui Yuken Noguci, candidatul partidului radical-reformator.

În clipa următoare auzi chicoteli înfundate. Cu faţa crispată îşi continuă cuvîntarea automat, ca în vis. Depăşi cu mult timpul pe care şi-l fixase, şi de data aceasta n-o mai întrerupse nici unul din oameni. Dar cu cît vorbea mai mult, cu atît cuvintele ei sunau mai gol, de parcă ar fi împrăştiat nisip peste capetele ascultătorilor.

Totul venea numai de la temerile ei. Căci oricîtă însufleţire ar fi pus în vorbe, Kazu vedea doar efectul pe care îşi închipuia că-l produce în rîndul oamenilor. Sigur că pentru ei ea era întocmai cea descrisă în broşură : femeia de la ţară care-şi vînduse trupul numai ca să parvină. I se păru că un bărbat din public o dezbrăca cu privirea. Precis că-şi zicea cam aşa : „Ce-mi pasă mie de reforme ? Femeia asta care i-a sedus pe atîţia cu şiretlicurile ei neruşinate... Cică nu-şi uită ambiţiile în nici o situaţie — nici măcar în pat... O fi destul de lipsită de temperament..."

Un grup de şcolăriţe se uitau la ea cu nişte ochi de parcă ar fi văzut un monstru. Kazu îşi simţea obrajii arzîndu-i de ruşine. Urechile îi ţiuiau şi parcă auzea din toate părţile şoapte : „Dormitor... întîlniri pe ascuns... amoruri... desfrînată..." Vocabularul mincinos al broşurii circula printre ascultători, în timp ce din gura ei ieşeau cuvinte ca „reforma administrativă a prefecturii" şi „politica activă împotriva şomajului", care cădeau apoi la pămînt ca un stol de lăcuste muribunde. Batjocura pe care o citea pe buzele oamenilor avea culoarea cărnii crude, a cărnii roşii expuse la soare. Toţi oamenii aceştia — bătrînul rezemat în toiag, şi gospodina îngîmfată, şi fata cu rochie decoltată de plajă — toţi muşcau în carnea ei şi o priveau cu ochi sătui, satisfăcuţi.

Deşi stătea în umbră, Kazu suferea cumplit de căldură. Nici nu mai încerca să se răcorească cu batista muiată în gheaţă, ca în alte dăţi, ci vorbea mecanic înainte, lac de sudoare. Simţea cum ochii oamenilor o dezbrăcau încet, încet, pînă rămînea goală în văzul tuturor. Privirile lor înfipte în deschizătura chimonoului, în gîtul ei alb, lunecîndu-i peste sîni, tot mai jos... Gheare nevăzute o rupeau în bucăţi.

Chinul cumplit pe care-l îndura stînd mai departe, singură şi nemişcată, pe platforma camionului îi provocă pînă la urmă o stare ciudată de exaltare. Se simţi ca o martiră. Vedea în faţa ei viaductul căii ferate — din cerul dureros de albastru coborî la un semnal o barieră cu dungi albe şi negre, apoi trecu un tren de periferie hurducînd, în uruitul roţilor, un lung şir de va-

goane. La ferestrele trenului atîrnau ciorchini de feţe, şi toate feţele priveau ţintă la ea, la Kazu.

Ridică ochii spre cer, ca o martiră pe rug. Peste acoperişurile scunde se adunau nori pîntecoşi, grei de lumină, ridicîndu-se apoi maiestuoşi în înaltul cerului.

Îşi sfîrşi cuvîntarea. Camionul o duse, aproape leşinată, la locul unde avea să-şi ţină discursul următor.

În acelaşi timp începură alegerile de deputaţi din cartiere. Partidul conservator avea dreptul să-şi instaleze trei mii de microfoane permanente în oraş, cîte unul pentru fiecare candidat. Prin aceste microfoane, plasate la intersecţiile cele mai importante din Tokio, începu să se reverse un puhoi de acuzaţii împotriva lui Noguci. Radicalii, în schimb, care nu aveau decît cel mult patru sute de candidaţi, dispuneau doar de acelaşi număr de microfoane.

Totodată, în fondurile conservatorilor începură să curgă sume imense de bani. Resursele lor păreau inepuizabile, pe cînd banii aruncaţi în joc de Kazu erau pe sfîrşite. Şi, ca un făcut, toate planurile radicalilor de a găsi surse noi de bani dădură greş tocmai în momentul hotărîtor.

Pe la 8 august deveni limpede că toate speranţele lor aveau să se prăbuşească. Nici un ziar nu mai miza pe victoria lui Noguci.

În ajunul alegerilor ziua era mohorîtă, de parcă se întorsese perioada ploilor. Era o zăpuşeală groaznică şi ploua fără-ncetare.

Yamazaki petrecuse toată noaptea cu cartea de telefoane în faţă, alcătuind o listă de cinci-

zeci de mii de oameni cărora voia să le trimită telegrame în numele președintelui partidului, Kusakari : „Noguci în primejdie, rugăm ajutați-ne". În dimineața zilei de 9 le prezentă la uniunea muncitorilor din agențiile de presă, cu rugămintea de a le expedia în grabă și de a nu accepta alte telegrame în bloc. Președintele uniunii se declară de acord.

Pînă după-amiază, conservatorii aflaseră de această mișcare și hotărîră să pornească și ei o acțiune similară. La oficiul central al poștelor fură refuzați. Dar fracțiunea lui Tobita luă îndată legătura cu ministrul poștelor. Acesta interveni (ceea ce pentru poștă echivala cu un ordin ministerial) și în aceeași seară fură expediate o sută de mii de telegrame ale partidului conservator, de două ori mai multe decît ale radicalilor.

La ora 4 după-amiază, Yamazaki fu chemat la telefon, în casa lui Noguci. Cu greu își făcu drum prin mulțimea de reporteri de pe la ziare, televiziune și radio care umpleau casa pînă la refuz. O voce nervoasă îl anunță de la cartierul general al partidului.

— S-a întîmplat ceva îngrozitor ! Ni s-a telefonat că în șase cartiere s-au pus în circulație mii de foi volante cu știri ca „Yuken Noguci grav bolnav" sau „Yuken Noguci pe patul de moarte". Vînzătorii ambulanți strigă cît îi ține gura și împart gratuit „foaia specială".

Yamazaki le spuse îndată reporterilor care se aflau de față ce ticăloșie se pusese la cale. Kazu, care ascultase din ușă, scoase un țipăt și fugi în odaia ei. Yamazaki se luă după ea.

O găsi tîrîntită pe podea, plîngînd în hohote. Odaia, întunecată de ploaia de-afară, făcea o impresie dezolantă.

Yamazaki o mîngîie pe umăr, încercînd s-o liniştească. Dar, cu o mişcare bruscă, ea sări în picioare. Cu faţa schimonosită de furie şi de lacrimi, îl apucă de rever şi începu să-l zgîlţîie:

— Găseşte-mi criminalul! Prinde-l îndată, pe loc! Ticălosul! Şi chiar acum, în ultimul moment!... Dacă pierdem alegerile, mă omor! Am pus totul la bătaie! Dacă pierdem acum... m-a omorît, canalia! Du-te! Fugi şi arestează-l! Repede!

Mai spuse de cîteva ori „repede", cu vocea tot mai slabă, apoi căzu la pămînt fără cunoştinţă. Yamazaki o lăsă în grija unei servitoare de încredere şi se întoarse la telefon prin coridorul înţesat de lume.

Seara, către orele 9, se făcu linişte în casă. Echipa de la televiziune şi oamenii de la radio făcură, din prevedere, cîteva înregistrări pentru programul din ziua următoare, în eventualitatea că Noguci avea să fie ales.

Toată scena avea aerul unei repetiţii de teatru. Era ireală, fantomatică. Noguci răspundea liniştit la întrebări şi prezenta planuri de administrare a prefecturii. Niciodată tonul lui sec şi searbăd nu fusese mai potrivit cu situaţia ca acum.

— Dar unde e soţia guvernatorului? întrebă reporterul, tocmai în momentul în care Kazu îşi făcu apariţia în salon, îmbrăcată într-un chimono nespus de frumos, proaspăt pudrată, surîzătoare — într-un cuvînt o apariţie fără cusur.

După ce îi conduse pe reporteri pînă la poartă, se întoarse spre Yamazaki și-i spuse peste umăr, aproape în șoaptă (era prima dată cînd bărbatul o auzea vorbind pe tonul acesta) :

— Știi, domnule Yamazaki, după toate cîte s-au întîmplat, simt că vom pierde. Nici nu știu dacă îmi pot permite să spun așa ceva...

Yamazaki se răsuci spre ea. Nu știa ce să spună. Dar, fără să-i mai aștepte răspunsul, fața ei se însenină brusc ca de-o lumină interioară — bărbatul de-abia o deslușea în întunericul din coridor — și cu o voce de somnambulă adăugă :

— Și totuși are să fie bine. Nu-i așa ?... Cîștigăm !

ZIUA ALEGERILOR

DUPĂ PLOAIA din ajun, ziua de 10 august se anunța senină și însorită. Kazu se sculă cu noaptea-n cap și începu să împodobească cu flori fereastra nișei din salon. Alese cinci crini de mărimi diferite, pe care-i aranjă cu răbdare, după toate regulile artei, într-un bol cu apă proaspătă. Dar chiar și acest mic efort o obosi.

Cînd termină, rămase uitîndu-se lung în oglinda limpede și nemișcată a apei, care o liniști. Petale cărnoase, ca sculptate, pluteau pe apă, trandafirii ca cerul dimineții, iar imaginea lor oglindită căpăta nuanțe roșii-violete. Uitîndu-se la florile potrivite de mîna ei în vas, Kazu avu sen-

zația că-și vede în ele viitorul. Oare nu era soarta ei închisă în ordinea enigmatică a florilor?

Își pusese la bătaie în campania electorală toată averea și toată energia. Făcuse tot ce era omenește posibil și îndurase toate umilințele imaginabile. Toată lumea era martoră că se luptase cu curaj. Încă niciodată în viață nu se angajase cu atîta înflăcărare și tenacitate pentru ceva și niciodată cu atîta dăruire. Singurul ei sprijin fusese mereu convingerea neclintită că era în stare să obțină tot ce-și propunea. Credința aceasta, pe care de fapt o avusese nelămurit întotdeauna, devenise de cîteva luni un principiu limpede în conștiința ei, fără de care acum n-ar mai putea să trăiască.

Se uită atentă la crinii din vas — apa i se păru simbolul maselor de oameni care aveau să umple azi centrele de vot. Petalele erau Noguci însuși. Cozile florilor atîrnau pînă la fundul vasului transparent, și la capătul fiecăreia se formaseră bule mici de aer. Apa are o singură menire, gîndi ea: să susțină florile și să le oglindească frumusețea — atît și nimic mai mult.

Deodată săgetă peste flori umbra unei păsări care zburase prin fața ferestrei deschise. De pe o creangă întinsă spre geam se desprinse o frunză uscată, care pluti o clipă prin aer, apoi căzu printre crini. Apa tremură ușor, abia tulburată. Dar frunza chircită, îngălbenită, plutind printre flori, arăta ca o omidă încolăcită, dezgustătoare.

Dacă n-ar fi făcut încercarea necugetată de a ghici în flori, ar fi îndepărtat acum pur și simplu frunza uscată. Dar așa, se sperie, regretînd amarnic jocul ei nesăbuit.

Se trînti într-un scaun şi rămase pierdută în gînduri, jucîndu-se cu evantaiul. Cele dintîi raze de soare căzură pe televizorul din faţa ei, pe al cărui ecran albăstrui şi gol aveau să apară în curînd primele imagini de la alegeri.

Kazu îşi luă baia de dimineaţă după soţul ei. Se fardă cu multă grijă şi îmbrăcă un chimono de gală, făcut înadins pentru ziua cea mare. În timpul campaniei nu mai avusese vreme şi nici chef să se ocupe de înfăţişarea ei. Dar acum chimonoul cel nou şi elegant îi produse o bucurie intensă. Pe mătasea gri-argintie erau imprimaţi cormorani negri, înconjuraţi de flăcări de un roşu aprins. Se încinse cu un *obi* de brocart verde pal, pe care erau brodate în fir de argint secera lunii şi norii. Pe *obi* îşi prinse o broşă cu diamante.

Ştia că toaleta ei de gală îl va supăra pe Noguci. Dar simţea nevoia să se gătească în mod deosebit pentru drumul la centrul de votare — voia să fie mulţumită de sine însăşi. După atîta trudă, praf şi sudoare, îi era dor de puţin lux şi eleganţă.

Trecu în salon să-l ajute pe soţul ei la îmbrăcat. Cînd îl văzu, avu o tresărire de bucurie: alesese între cele trei costume proaspăt călcate tocmai pe cel pe care i-l făcuse ea cadou în prima zi a campaniei.

Ca de obicei, Noguci nu catadicsi nici măcar să-i zîmbească, dar ea se simţi fericită că n-o ceartă pentru felul cum se îmbrăcase.

Pe drum, în maşină, şezură alături în tăcere. Kazu se uita pe geam la vitrinele în plin soare pe lîngă care treceau. Acum, după atîtea emoţii, parcă nu-i mai păsa nici de înfrîngere. Poate că

niciodată cei doi soți, amîndoi atît de voluntari și de încăpățînați, n-au fost atît de aproape unul de celălalt ca în drumul spre centrul de votare.

Kazu coborî din mașină, trecu printre șirurile de reporteri și fotografi care o însoțiră pînă la localul amenajat într-o școală, apoi aruncă biletul împăturit în urnă, după soțul ei. Era fericită.

Numărătoarea voturilor urma să se facă a doua zi. Pronosticurile ziarelor de dimineață erau împărțite neașteptat de echilibrat. O parte a presei miza pe victoria lui Tobita, alta pe a lui Noguci, iar cîteva ziare evitau să răspundă direct la întrebare, prevăzînd o diferență minimă, ca la concursurile sportive unde numai după fotografia liniei de sosire se poate stabili învingătorul.

Kazu tremura de emoție încă de dimineață. Dacă va cîștiga soțul ei, simțea că are să-i plesnească inima de bucurie. Iar dacă va pierde, se va prăbuși lumea întreagă pentru ea.

La ora 8 dimineața începu numărătoarea. La 11 se dădură primele rezultate provizorii. Soții Noguci ședeau în salon, în fața televizorului. Primele știri veniră din Santama, deci de la periferie.

Kazu își simțea bătăile inimii în gît și bolborosea mereu, ca în delir :

— Uite, asta-i Santama, e chiar Santama.

Se gîndea la serbarea de pe deal, vedea lampioanele colorate și munții întunecați din jur, care părură atît de aproape în întuneric. Auzea aplauzele entuziaste al căror ecou se răsfrîngea din peretele muntelui, vedea fețele arse de soare ale țărăncilor, fețele acelea surîzătoare, cu ochii mici, vioi, licărind de curiozitate. Își înfipse unghiile

în fotoliu. Fiori fierbinți și reci îi treceau pe rînd prin șira spinării. În cele din urmă nu se mai putu stăpîni și-i spuse soțului ei :

— Semn bun că începe cu Santama. Acolo sînt sigură că ai cîștigat.

El nu răspunse nimic.

Pe ecran apăru tabela cu rezultatele și vocea crainicului anunță :

— Yuken Noguci : 257 802 voturi. Ghen Tobita : 277 081 voturi.

Kazu se făcu palidă la față. Dar voința ei disperată de a nu capitula îi încinse inima ca într-un cerc de fier.

La ora 2 după-amiaza, victoria lui Ghen Tobita era asigurată. Obținuse 1,6 milioane de voturi — deci oricum îl întrecuse pe Noguci cu 200 000 de voturi. Partidul conservator cîștigase și în Osaka, iar crainicul comentă :

— Conservatorii au reușit să-și consolideze poziția în ambele departamente strategic importante ale orașului : în est ca și în vest.

Kazu se minuna ea însăși că rămîne atît de calmă, în ciuda rezultatului catastrofal. Era convinsă că hotărîtori fuseseră banii și intrigile politice ale adversarilor. Își amintea cum aflase, cu cîteva zile înainte de alegeri, de banii care se scurgeau spre partidul conservator. Banii aceia fuseseră aruncați fără scrupule în luptă, ca să orbească mulțimea. Bogăția conservatorilor strălucise ca soarele — un soare nelegiuit, blestemat, care hrănise ierburile veninoase, pînă ce se încolăciră peste toate cartierele orașului, întinzîndu-și lăstarele sinistre pînă la cer.

Fără să verse o lacrimă, Kazu își auzi soțul spunînd că ar fi bine să meargă împreună la biroul partidului.

Yamazaki îi căută în ziua aceea pretutindeni pe soții Noguci. Cînd ajunse la biroul partidului, cei doi tocmai plecaseră. El însuși era ocupat pînă peste cap cu rezolvarea ultimelor probleme administrative de după alegeri. Abia acum deveni conștient de proporțiile dezastrului. Certitudinea înfrîngerii îl lovi din plin.

Rezultatul nu era tocmai neașteptat, îl prevăzuse doar în ajunul alegerilor. Dar tot mai sperase într-un noroc, o șansă la zece mii, căci procentajul ridicat al alegătorilor nehotărîți dintr-un oraș mare ca Tokio putea oricînd să modifice imprevizibil rezultatul.

Toată vremea oscilase între pesimism și o încredere instinctivă în noroc. Acum se lăsă copleșit de amărăciune și deprimare.

În atîția ani de cînd lucra în acest domeniu, se obișnuise cu înfrîngerile pe care partidul radical le suporta pretutindeni în țară. Toată viața lui mizase pe cîte-un partid care-i adusese pînă la urmă numai dezamăgiri, doar fiindcă acel partid reprezenta convingerile lui din tinerețe.

Yamazaki era un politician capabil și tenace, care nu se lăsa doborît de înfrîngeri. Își descoperise chiar un soi de plăcere în asta. Nu-l surprindeau nici metodele ilegale, nici triumful banilor în campaniile electorale, pe care le socotea absolut normale, ca pietrele din drum.

În fond era atît de blazat, încît avea nevoie de febrilitatea și agitația campaniilor, de dogoa-

rea aceea în stare să ardă tot — de la lemnul cel mai scump pînă la ultima bucăţică de hîrtie. Căuta pur şi simplu emoţiile puternice — bucuria, furia, plăcerea, disperarea — care apar totdeauna acolo unde oamenii urmăresc interese egoiste. Or, asemenea oameni mişunau în viaţa politică. Lui Yamazaki îi plăcea să contemple forţele imprevizibile care provoacă ieşirile cele mai violente. Îl atrăgea lupta înverşunată pe care o întîlnea pretutindeni în politică, indiferent de metodele şi şiretlicurile ce se ascundeau în spatele ei.

Încerca să compenseze golul din el prin emoţia colectivă a celor de care îl legau interese comune. Îi plăcea să-şi regăsească sentimentele proprii în simţirea celor mulţi.

În ultimă instanţă, era ceva artificial, nefiresc în emoţia nebuloasă cu care Yamazaki îşi gusta înfrîngerea. Tot aşa cum îşi gusta propriile dezamăgiri, aproape că savura patosul luptei pierdute, cu deziluzia lui cu tot.

Seara, în taxiul care-l ducea spre locuinţa lui Noguci, se gîndi la rolul pe care va trebui să-l joace faţă de acesta. Avea să fie pentru soţii Noguci un prieten plin de înţelegere şi compasiune — mai mult nu-i stătea în putere să facă pentru ei.

Încă de la poartă simţi în tot trupul atmosfera încărcată proprie caselor unde s-a întîmplat o nenorocire. În stradă se înşirau maşini ale reporterilor, iar în faţa casei era un du-te-vino neîncetat. Pretutindeni numai feţe sumbre, ca de înmormîntare. Oamenii care ieşeau din casă aveau să-şi părăsească după cîteva zeci de paşi masca

împietrită, să-şi scuture de pe umeri povara nevăzută şi chiar să pufnească în rîs, în semn că s-au întors din nou la viaţă.

Casa gemea de lume. Vizitatorii stăteau pînă şi pe coridoare. Yamazaki aruncă o privire în salon şi-l salută din cap pe Noguci, care şedea în fundul odăii, înconjurat de reporteri. De pe coridor se auzeau sughiţuri de plîns înăbuşit. O găsi pe Kazu printre femei de la diverse grupuri şi asociaţii care o ajutaseră în campania electorală. Se îmbrăţişau una pe alta, plîngînd.

De cîte ori era chemată în salon, Kazu îşi ştergea repede lacrimile şi se ducea. Dar abia întoarsă, izbucnea din nou în plîns. Nici nu mai avea destulă pudră ca să acopere mereu urmele lacrimilor de pe obraji. Yamazaki o luă pe după umeri şi o conduse în biblioteca lui Noguci.

— Rămîi aici şi linişteşte-te, o îndemnă el.

Kazu se prăbuşi pe covor. Sprijinită într-un cot, îşi plimbă mîna cealaltă încet peste gît. Se uita la Yamazaki cu o faţă împietrită, în timp ce din ochi îi curgeau şiroaie de lacrimi. Curgeau ca apa dintr-un ulcior crăpat.

Pe la zece plecă şi ultimul reporter. În casă se instaură liniştea. Yamazaki îşi dădu seama că tocmai de liniştea aceasta se temuseră mai mult, el şi Noguci.

Beţişoarele de tămîie aprinse împotriva ţînţarilor miroseau ca la parastas. În casă nu rămăseseră decît cei mai apropiaţi colaboratori ai lui Noguci. Luară împreună o gustare, în tăcere, apoi plecară şi ei, unul cîte unul. Cînd voi şi Yamazaki să-şi ia rămas bun, soţii Noguci îl reţinură, deşi se făcuse ora unsprezece.

Trecură în odaia de alături. Noguci spuse deodată :

— Mulţumesc pentru toată truda. Acum aş vrea să mă schimb.

Nu se adresase de fapt nici lui Yamazaki, nici soţiei sale în mod special. Vru să bată din palme ca de obicei, ca să cheme servitoarea, dar Kazu îl opri ; scoase ea însăşi din coş un chimono de casă şi-l ajută să-l îmbrace. Luînd *obi*-ul îngust din mîinile ei, Noguci adăugă :

— Ai avut şi tu multe pe cap în ultima vreme. Mai cruţă-te puţin.

Şi, întorcîndu-se cu spatele spre cei doi, începu să plîngă. Era prima oară cînd Yamazaki îl vedea plîngînd. Îngenunche înaintea lui Noguci, cu palmele pe *tatami* într-o plecăciune adîncă, şi îngăimă :

— Sînt un incapabil. Nici iertare nu-mi mai pot cere.

Cînd văzu lacrimile soţului ei, Kazu se trînti pe rogojină, hohotind de plîns.

Era de neînţeles de ce îl reţinuseră pe Yamazaki, ca să fie martor tocmai la scena aceasta. E greu de presupus că aveau nevoie de un spectator, în prezenţa căruia să-şi verse tot necazul. Probabil vedeau amîndoi în el pe cel mai apropiat şi mai credincios prieten şi, fiindcă n-ar mai fi avut poate alt prilej să-i mulţumească pentru toată munca lui şi să-l asigure de încrederea lor nestrămutată, aleseseră ceasul acesta de intimitate. Dar poate că aveau nu numai încredere, ci se mai agăţau de el într-o speranţă absurdă, sau căutau un ajutor, ca să scape de tăcerea îngrozitoare care se căsca de acum înainte în faţa lor.

După izbucnirea neașteptată de adineauri, Noguci se așeză comod în chimonoul de casă și începu să-i vorbească soției sale, într-un stil teatral și plin de înfloriturі orientale. În public se purta cît se poate de sobru și neteatral. Pe cînd în viața de toate zilele, în intimitate, bărbatul acesta lua o poză de-a dreptul de erou din alte vremuri. Își închipuia că vorbește din inimă, cînd în realitate călca pe urmele poeților din vechime. Ascultîndu-l, Yamazaki își aminti fără voie de „Reîntoarcerea" lui Tao Yüan-ming [1], ori de „Patruzeci și cinci" de Po Ciu-i [2]:

„Poate-mi voi face și eu
La primăvară
La poalele muntelui Lu
O colibă din ierburi..."

Numai că ceea ce spunea Noguci era mult mai prozaic. Cu privirea ațintită asupra soției sale, începu să vorbească crispat:

— De-acum înainte voi renunța la viața politică. Niciciînd n-am să mă mai ocup de politică. Am avut anumite idealuri, care în ziua de azi se pare că nu au nici un preț, de vreme ce nu duc la victorie. Ți-am pricinuit și ție multe necazuri. Dar de-acum înainte ne vom retrage undeva, într-un colțișor liniștit, și vom trăi în cumpătare din pensia mea, ca niște oameni bătrîni ce sîntem.

---

[1] Tao Yüan-ming (365—427) — clasic al poeziei chineze.
[2] Po Ciu-i (772—846) — cunoscut poet din epoca Tang.

Kazu, care zăcea încă pe *tatami*, își plecă mai adînc capul și răspunse supusă :

— Da.

Yamazaki observă cu uimire că expresia feței ei nu se potrivea deloc cu răspunsul. Kazu avea în clipa aceea un aer autoritar. Reacțiile ei violente ascundeau întotdeauna ceva neliniștitor, căci cu vitalitatea ei nu se mărginea niciodată la momentul de față, ci trecea mereu dincolo de el. Durerea putea fi pentru ea mobilul a cine știe ce izbucnire de entuziasm ; la fel, dintr-o bucurie era în stare să cadă brusc în cea mai neagră disperare. Făptura ei ghemuită pe *tatami* exprima acum o tristețe nemărginită. Era încă zguduită de suspine și la fiecare oftat gențiana brodată pe spatele *obi*-ului ei tremura. Cu toate acestea, Yamazaki simți că sub atitudinea ei umilă creștea o împotrivire pe care abia și-o putea stăpîni.

În cele din urmă, musafirul se ridică și-și luă rămas bun. Noguci îi mai mulțumi o dată cu o politețe căutată pentru tot ajutorul, scuzîndu-se că nu-l mai conduce pînă la poartă. Era prea obosit. Așa că îl petrecu Kazu, ștergîndu-și tot drumul lacrimile de pe obraji.

Cînd dădură colțul pe coridor, Kazu îl prinse deodată de mînecă și-l ținu pe loc. Ochii ei, adineauri plini de lacrimi și tulburi de amărăciune, erau din nou limpezi și vioi. În lumina scăzută, urmele de lacrimi de pe obrajii ei abia se deslușeau. Avea cearcăne adînci în jurul ochilor și fața ei mînjită de pudră arăta ca a unui actor prost fardat. Stînd țeapănă, rămase inexpresivă tot timpul cît îi vorbi ; numai dinții care-i luceau printre buze și licărul din ochi îi aminteau

lui Yamazaki de un animal de pradă stînd încordat la pîndă. Vocea ei joasă, stăpînită, suna poruncitor :

— Ce ticăloşi ! Saeki şi Nagayama cu minciunile lor şi toţi banii lor ! Din cauza lor am pierdut ! Şi viermele ăla de Tobita !... I-aş omorî. Cum i-aş mai omorî pe toţi ! Spune-mi, domnule Yamazaki, nu avem nici o posibilitate să-l răsturnăm pe Tobita ? N-ai nici o dovadă împotriva lui ? A făcut doar o mulţime de porcării, de ilegalităţi. Nu-l ai cu nimic la mînă ?... Dumneata eşti singurul care ai putea s-o faci... Şi eşti chiar dator s-o faci !

ORHIDEE, PORTOCALE, DORMITOR

CA TOŢI OAMENII rezervaţi, interiorizaţi, Noguci punea mare preţ pe tot ce spunea, mai ales pe promisiuni. Dar şi cînd dădea o poruncă, aştepta să fie executată fără întîrziere. Tot ce i se părea lui necesar, trebuia pur şi simplu să se întîmple. Astfel, era pe deplin convins că, de vreme ce vorbise în seara înfrîngerii despre viaţa lor viitoare de modeşti pensionari, soţia lui se va pregăti sufleteşte pentru schimbare, fără nici o împotrivire. Doar îi răspunsese atunci cu un „da" hotărît.

Numai că în zilele următoare, făcînd mereu vizite de mulţumire pe la diverse persoane care îi susţinuseră în campanie, Kazu îşi dădu seama treptat de toată tristeţea şi resemnarea care zăceau

în acel „da" al ei. Fusese în fond numai consimțămîntul de a împărți mormîntul cu el, un lucru pe care și-l dorise de la început. Însemna însă să pășească de pe-acum pe poteca îngustă, năpădită de mușchi, care ducea de-a dreptul în mormînt.

Or, mai existau o mulțime de lucruri care o interesau. Mai erau, de pildă, alegerile deputaților pentru consiliul orășenesc. Kazu și Noguci fură rugați să țină cuvîntări pentru candidații partidului.

Bucuria de a fi altora de folos îi însufleți pe amîndoi. Noguci deveni chiar spiritual în discursuri, iar Kazu vorbi mult mai liniștită ca înainte. Amîndoi repurtară succese mai mari decît în propria lor campanie. La cină se lăudau chiar unul față de celălalt cît de spontan reacționaseră ascultătorii, ceea ce nu făcuseră niciodată în timpul campaniei lui Noguci.

Atît din punct de vedere financiar cît și social, pierduseră tot ce se putea pierde. În schimb, găsiseră o fericire calmă, pașnică — cel puțin așa credea Noguci în ultima vreme. Era o iluzie puțin naivă, puțin romantică, de înțeles la vîrsta lui, dar nu la vîrsta soției sale. I se întîmpla chiar să devină sentimental. Astfel într-o zi, venind de la biroul central al partidului, aduse acasă un ghiveci cu o orhidee.

Kazu, care ieși să-l întîmpine, exclamă îngrozită :

— Vai de mine ! L-ai cărat singur pînă acasă ? De ce n-ai telefonat ? Dacă florăria nu voia să-l expedieze, aș fi trimis fata să-l ia.

Îi făcuse reproşul pe un ton destul de tăios, fără să se uite măcar la floare. Noguci se posomorî imediat şi-i întinse tăcut ghiveciul. Abia atunci recunoscu ea floarea : era aceeaşi orhidee al cărei nume i-l spusese el la prima lor masă luată împreună, la restaurantul Seigiôken.

Descoperirea o întristă. Gestul lui în ziua alegerilor, cînd îmbrăcase costumul dăruit de ea, o înduioşase adînc, pe cînd orhideea adusă acum n-o bucura deloc. Vedea în ea doar gestul unui om bătrîn, care încerca s-o atragă lîngă el. Înţelese că era o încercare de a înlocui amintirea uitată a orhideii de-atunci prin floarea cea nouă cu pete sîngerii pe petale. Bătrînul ei soţ voia să ridice cu viclenie o punte între trecut şi viitorul lor, aducînd floarea de-atunci în prezent, prinzînd-o pe Kazu în plasa aluziei lui.

Femeia deveni bănuitoare. Întîi se prefăcu a nu fi observat nimic, dar seara, cînd intrară în dormitor, îl întrebă într-o doară :

— Cum se cheamă de fapt floarea asta ? Parcă mi-ai spus odată, la restaurant.

După ce tuşi puţin ca de obicei înainte de culcare, Noguci îi întoarse brusc spatele.

— Dendrobium, răspunse morocănos.

Veni şi luna septembrie.

Kazu îl sună pe Yamazaki şi-i dădu o întîlnire la restaurantul Sembikiya, pe Ghinza. Era prima lor întîlnire după alegeri.

Kazu îşi făcu drum prin înghesuiala de pe Ghinza, în chimonoul ei subţire cu buline mici. Tineri bronzaţi, întorşi din vacanţă, hoinăreau în

grupuri pe bulevard. Își aminti de emoția cu care privise cîndva de la etajul cinci, din sala de concerte, spre oamenii de pe stradă. Acum nu mai erau pentru ea decît o mulțime amorfă, cu care nu avea nici o legătură. Cu toate că ținuse atîtea zeci de cuvîntări în toate colțurile orașului, n-o mai recunoștea nimeni pe bulevard.

Oamenii aceștia au fost toți în concediu, în vreme ce eu asudam aici, pentru alegeri, îi trecu prin gînd. Nu-și putu reține senzația că între ea și ceilalți se căsca un abis. Toată truda ei fusese zadarnică, absurdă. Bărbați și femei îmbrăcați țipător hoinăreau fiecare cu treaba lui — o adunătură întîmplătoare de oameni, fără nici o legătură unul cu altul.

În fine, ajunse la restaurantul unde avea întîlnire cu Yamazaki. Se opri în fața vitrinei pline de plante tropicale cu frunze sclipitoare și fructe rare. Deodată zări o femeie între două vîrste, într-un taior alb de vară, cu pălăriuță albă, care o privea. Fața cu sprîncene subțiri, desenate cu grijă, i se păru cunoscută. Era doamna Tamaki.

Se salutară, scuzîndu-se amîndouă că nu mai dăduseră nici un semn de viață de-atîta vreme. Doamna Tamaki ținu să adauge :

— Sînt nemîngîiată că v-am pricinuit atunci atîtea neplăceri.

Kazu simți însă în cuvintele ei o antipatie adîncă.

Cele două femei se opriseră în fața unei lăzi cu portocale, și doamna Tamaki lua, în timp ce vorbea, cîte-un fruct din ladă, îl desfăcea din foița roșie și-i cerceta coaja pe-ndelete, înainte de-a o cumpăra.

— Aţi fost în concediu, în vara asta?

— Nu, răspunse Kazu cam tăios.

— Ah, eu m-am întors ieri de la Karuizawa. Sînt nişte călduri în Tokio!

— Da, aşa e, o vară tîrzie.

Abia acum pricepu doamna Tamaki de ce era Kazu înţepată.

— Ah da, la alegeri am fost, bineînţeles, în Tokio. Fireşte că l-am votat pe domnul Noguci. Ce păcat!... Mi-a părut atît de rău, de parcă m-ar fi lovit pe mine însămi.

— Sînteţi prea amabilă, îi mulţumi Kazu pentru minciuna evidentă.

După multă chibzuială, doamna Tamaki alese în cele din urmă trei portocale.

— Cum s-au scumpit toate în ultima vreme! Pînă şi portocalele! În altă ţară fructele astea ar fi aruncate la gunoi!

Şi-i ceru vînzătoarei, în văzul celeilalte, să-i împacheteze cele trei portocale.

„Unde-o fi Yamazaki?" gîndi Kazu nerăbdătoare, aruncînd o privire spre bufetul gol, unde numai ventilatoarele ocupau mesele.

— Soţului meu îi plăceau atît de mult portocalele! Uneori pun cîteva pe altarul casei, în amintirea lui. Aşa am să fac şi astăzi... Soţul meu a jucat de fapt, fără să ştie, rolul de mijlocitor între dumneavoastră şi domnul Noguci!...

— O, atunci va trebui să ofer şi eu pentru sufletul lui cîteva portocale.

— Vai, n-am vrut să spun asta!

Kazu nu-şi dădu nici ea seama ce-o împinse în clipa aceea să facă gestul insolent; acţionă pur şi simplu dintr-un impuls: cu o mişcare a

evantaiului din lemn de santal, o chemă pe vînzătoare și-i coru să împacheteze, în chip de cadou, două duzini de portocale. Doamnei Tamaki îi pieri culoarea din obraji. O urmărea pe Kazu cu ochi plini de ură, pe sub sprîncenele ridicate, în timp ce-și ștergea ușor pudra de pe obraz cu o batistuță de dantelă, împăturită.

Vînzătoarea așează cele două duzini de portocale într-o cutie mare de carton, o împachetă în hîrtie fină și o legă cu o panglică roz. Cele două femei tăceau. Kazu își făcea vînt cu evantaiul, cu mișcări încete, inspirînd cu plăcere aroma proaspătă a fructelor. Tăcerea aceasta delicioasă îi producea o mulțumire adîncă. O ura din tot sufletul pe femeia din fața ei. O ura din toate puterile. Și tăcerea ei era pentru Kazu prima satisfacție pe care o gusta după atîtea umilinți de care avusese parte în ultima vreme.

Doamna Tamaki arăta ca un răufăcător prins asupra faptului. Kazu știa prea bine ce se petrecea în mintea ei, și asta îi făcea o plăcere deosebită : văduva n-avea cum să fie sigură că portocalele erau într-adevăr pentru sufletul soțului ei. Dacă totuși Kazu le trimitea altcuiva, ar fi fost o gafă să protesteze. Pe de altă parte, era și mai penibil dacă fructele erau într-adevăr pentru altarul soțului ei. Nesiguranța o irita atît de tare, încît nu mai putu aștepta pînă ce vînzătoarea legă pachetul cu o fundă complicată.

Privirile celor două femei se întîlniră. „Parvenito !" ziceau ochii văduvei. „Mincinoaso !" răspundea privirea celeilalte. „Are să-și mănînce lacomă toate trei portocalele, de cum ajunge acasă", gîndi Kazu.

— Ei, trebuie să plec, spuse în fine doamna Tamaki. Mă bucur mult că v-am văzut. Bănuiesc că acum aveți mai mult timp liber. Ce-ar fi să-mi faceți o vizită, împreună cu soțul dumneavoastră ?

— Mulțumesc, pe curînd... Ah, să nu uit : portocalele am să vi le trimit acasă. N-aș vrea să vă încarc cu ele. Aș dori să le socotiți un dar pentru sufletul răposatului, adăugă Kazu, arătînd cu evantaiul spre cutia gata împachetată.

— Vai, dar nu se poate ! De ce ?... îngăimă cealaltă cu voce pierită, retrăgîndu-se încurcată spre ușă.

Dispăru aproape în fugă în după-amiaza însorită, ținîndu-și strîns sub braț pachetelul cu cele trei portocale. Kazu mai auzi doar tocurile ascuțite ale pantofilor albi bocănind parcă cu furie pe asfalt. Ca o vulpe albă pe fugă, gîndi Kazu în urma ei.

Îndată după plecarea văduvei, sosi și Yamazaki, nervos și grăbit ca în timpul campaniei electorale.

— Vii cam tîrziu, îl întîmpină ea, veselă.

Intrară împreună în restaurant.

Se așezară la o masă și comandară băuturi răcoritoare. Vînzătoarea de la raionul fructelor veni să întrebe pe ce adresă să trimită portocalele. Kazu ceru o carte de telefon, ca să caute adresa lui Tamaki.

— Crezi că e momentul să faci asemenea cadouri costisitoare ? observă Yamazaki din colțul lui.

— Nu vorbi așa. Îmi face bine, după ce-am strigat atîta vreme numai : „Votați-ne pe noi !"

Yamazaki nu înțelese ce vrea să spună, și rămase nedumerit, ștergîndu-se cu prosopul ud adus de chelneriță. Kazu îl întrebă într-o doară :

— Cum mai stau lucrurile la Seţugo-an ?

— Eh, asta-i poveste lungă.

— E adevărat că vor să parceleze terenul ?

— Da, cred că nu găsim altă soluție. E vorba doar de vreo patruzeci-cincizeci de milioane în plus sau în minus. Am vorbit cu o groază de intermediari. Toți ajung la aceeași concluzie : dacă vinzi tot terenul odată, ies cel mult o sută de milioane. În plus, nu-i ușor să găsești cumpărător. O grădină ca aceea, și pe deasupra clădirea superbă...

— Cu mobilier cu tot ?

— Cu. Însă, dacă împarți terenul în două parcele, una de trei sute, cealaltă de șase sute de metri pătrați, poți scoate pe el o sută patruzeci — o sută cincizeci de milioane, fără probleme. Are o așezare foarte avantajoasă.

— După cîte văd, vindem în orice caz în parcele.

— Așa e. Știu că e păcat, dar nu văd altă ieșire.

— Dumneata numești asta păcat ?

— Da, știu : localul și grădina sînt un fel de monument național... Dar, cu toate astea, adăugă Yamazaki aruncîndu-i o privire timidă, cu toate astea nu văd cum ai mai putea deschide restaurantul.

— Nu, de asta nici nu poate fi vorba... Am pus pe casă și pe teren trei ipoteci — optzeci de milioane cu totul. Și mai e o ipotecă de șapte milioane pe mobilă. Banii ăștia nu i-aș mai putea plăti, oricît de bine ar merge afacerile. Și-apoi, de patru luni e închis, iar lumea uită repede în ziua de azi. Mai e ceva — dar asta poate nici nu știi: au dispărut în absența mea vreo trei milioane de yeni din casă. Știi, un necaz nu vine niciodată singur... Oricum, restaurantul nu-l mai pot deschide. I-am promis solemn și soțului meu că-l vînd. Și, de vreme ce te-am rugat și pe dumneata să ne ajuți cu vînzarea — acum nu mai e nimic de făcut.

Asta era situația, și Kazu o înțelesese perfect. Yamazaki nu mai găsi nimic de adăugat.

— Ce pot să fac pentru dumneata? întrebă el, sorbindu-și băutura dintr-o înghițitură.

— Nu poți să faci nimic. Am vrut doar să aflu cum stau lucrurile cu vînzarea. Ce-ar fi să ne distrăm puțin, să mergem la un film?

— Soțul dumitale nu-i acasă?

— Nu, s-a dus la o întîlnire cu niște foști colegi de facultate. Se temea că dacă refuză, au să creadă că îi e penibil din cauza alegerilor. Mie mi-a dat voie să ies din casă. I-am spus că mă duc la demonstrația de balet a unei prietene. Am avut grijă să-i trimit și ei un cadou.

— A, astea erau portocalele de adineaori?

— Exact.

— La toate te gîndești, doamna mea.

Se priviră amîndoi și pufniră în rîs. Apoi vorbiră iar despre afaceri, de data asta despre dato-

riile lui Noguci, care îi dăduseră în ultima vreme multă bătaie de cap. Soţul ei avea de gînd să-şi vîndă casa, cu grădină cu tot şi cu mobilă. Găsise în schimb o căsuţă cu chirie, afară din oraş, în Koganei. Proprietatea lui nu era de dispreţuit: putea lua pe ea în jur de cincisprezece milioane. Mobila avea s-o vîndă la licitaţie, în încăperile de la Seţugo-an, care tot stăteau goale. Colecţia lui de cărţi rare, tablourile şi cele cîteva obiecte de artă le şi expediase la Seţugo-an.

— Licitaţia are să fie poimîine, nu-i aşa? se interesă Yamazaki.

— Da. Sper să nu plouă.

— De ce?

— Fiindcă avem nevoie şi de grădină, ştii şi dumneata.

Cerură un ziar să se uite la programul filmelor. Căutau un film cît mai amuzant, că doar voiau să se distreze. Pe de altă parte, Kazu nu prea se dădea în vînt după comedii. Tot căutînd, îşi aplecase obrazul peste ziar, încît aproape îl atingea pe al lui. Bărbatul privea abătut la degetul ei alb şi delicat, împodobit cu inele, cum se plimba peste rînduri. Se întreba ce poate el să însemne pentru femeia aceasta. Kazu se purta firesc numai cu bărbaţii care n-o interesau — cu ei se purta ca o prietenă veselă, naivă, capricioasă, mereu proaspătă ca o cîmpie. Pe cînd în faţa bărbatului iubit îşi pierdea toată naturaleţea. Noguci n-o văzuse niciodată aşa cum o cunoştea Yamazaki, care în schimb n-avea nici un motiv să-i fie recunoscător pentru acest privilegiu.

Pînă la urmă obosiră amîndoi tot căutînd.

— Mi-a trecut cheful de filme, mărturisi ea.

— Dar nu ne sileşte nimeni să mergem la cinema. Cred că în momentul de faţă nici n-ai nevoie de distracţie ; eşti încă destul de ocupată. Dar are să vie o vreme cînd n-o să ştii cu ce să-ţi umpli timpul. Are să fie un gol în viaţa dumitale, de-ţi va fi urît pînă şi să mişti un deget.

Aşa îi vorbi strategul campaniilor electorale.

Peste două zile, dimineaţa, începu licitaţia averii lui Noguci, la Seţugo-an. Soţul ei oferea spre vînzare tot ce poseda.

Mobilele mari fuseseră aşezate pe un covor, în grădină. Era o zi caldă şi soarele ardea ca în miezul verii. Un pat dublu trona în mijlocul gazonului şi atrăgea cu osebire privirile cumpărătorilor : patul în care dormiseră soţii Noguci pînă în noaptea trecută. Cu cuvertura lui de damast avea un aer trist şi părăsit, aşa cum stătea singur în mijlocul gazonului, la o parte de celelalte mobile. Cuvertura palid verzuie lucea prea tare în lumina crudă a toamnei timpurii. Şi totuşi, într-un fel patul se potrivea în peisaj, pe iarba neîngrijită care începuse să miroase a fîn, sub pinii şi castanii înalţi printre care se zăreau petece de cer albastru.

— Ce practic ! exclamă un cumpărător mucalit. Ar trebui să rămînă acolo în iarbă.

Spre seară, peste pat se lăsară umbrele copacilor, iar în jur răsuna ţîrîitul greierilor.

NIMIC N-O SPERIA pe Kazu mai tare decît ideea că profeţia lui Yamazaki s-ar putea împlini : că va veni o vreme cînd are să-i fie urît pînă şi să mişte un deget. Dar cînd are să fie asta ? Peste zece zile ? Mîine ? Ori poate că golul şi apăruse, numai că ea nu-şi dădea încă seama ?

Gîndul o umplu de nelinişte. N-avea destulă încredere în sine ca să suporte golul. Trecuse în viaţă prin astfel de perioade, dar de data asta bănuia că va fi mult mai rău.

Încerca mereu să-şi imagineze cum ar putea arăta golul acela monstruos care se va căsca în viaţa ei, dar nu reuşea deloc să şi-l închipuie. Ar fi dorit să ştie măcar cum arată, oricît de înspăimîntător ar fi, căci cel mai rău o înfricoşau monştrii fără faţă.

Încercările prin care trecuse în timpul campaniei electorale o învăţaseră multe lucruri despre sine însăşi. Dacă pînă atunci avusese doar o încredere nelămurită în forţele sale, acum se cunoştea mult mai exact. Îşi descoperise tăria şi slăbiciunile, ştia în ce anume împrejurări e în stare să fie tenace, îşi cunoştea înclinaţiile. Mai stia si că n-ar suporta vidul unei vieţi lipsite de ţel. Decît aşa, mai bine o viaţă nefericită. După cum prefera să simtă mai curînd vîntul tăios biciuindu-i trupul, decît să stea undeva la adăpost.

În toată neliniştea ei licărea din cînd în cînd cîte un grăunte de speranţă absurdă : să deschidă din nou restaurantul. Ştia prea bine că n-avea nici o şansă de reuşită, şi totuşi se crampona cu încăpăţînare de această nădejde. Era ca o rază

subțire de soare care apărea deodată dintr-o pătură groasă de nori. Ideea era cu atît mai atrăgătoare, cu cît părea mai imposibilă. Raza de soare, luminoasă și plină de ispitiri, îi atrăgea mereu privirile, de cîte ori încerca să-i întoarcă spatele. Și odată ce privea într-acolo, toate celelalte lucruri se cufundau pentru ea în întuneric.

Zile în șir nu făcu altceva decît să chibzuiască, punînd față în față pe de o parte existența ei insipidă, și pe de alta dorința nerealizabilă de a deschide restaurantul. Ea, care era obișnuită să se decidă rapid, oscila de data asta între două posibilități extrem de vagi, lipsite amîndouă de contururi precise. În asemenea situație nu i-ar fi folosit nici măcar să consulte un oracol.

Se gîndi la campania din lunile trecute și ajunse la concluzia că, dacă partidul conservator cîștigase alegerile, asta se datora nu principiilor sale politice și nici unei lupte deosebit de abile. Personalitatea și caracterul candidaților nu jucaseră nici un rol în alegeri. Noguci era fără îndoială un om deosebit, un suflet nobil și o inteligență remarcabilă. Conservatorii cîștigaseră campania numai cu banii lor.

O concluzie destul de banală. Oare doar pentru atîta lucru — ca să afle acest adevăr — se aruncase în luptă cu toate forțele ? Încrederea în atotputernicia banului nu era de fapt nimic nou pentru ea. Cîtă vreme își cheltuise ea însăși banii, îi dăduse din toată inima și cu toată încrederea de care era în stare. Pe cînd banii adversarilor veniseră ca un tăvălug uriaș, ca să distrugă totul. Nu după bani îi părea acum rău. Îi era ciudă numai că sinceritatea ei și inteligența lui Noguci fuse-

seră risipite în vînt. Tot ce-i inspirase încredere în timpul campaniei, lucrurile pentru care îşi consumase energia — lacrimile oamenilor, zîmbetul lor, rîsetele lor aprobatoare, sudoarea şi căldura trupurilor lor — totul fusese risipit în zadar.

Descoperirea aceasta a fost ca o lovitură pentru ea. Nu mai avea încredere nici în propriile ei lacrimi, nici în puterea de convingere a zîmbetului ei. În mediul în care trăise toată viaţa, farmecele femeieşti treceau drept arme irezistibile, mai tari chiar decît puterea politică şi banul. Or acum, după înfrîngere, opinia aceasta, susţinută de orice om cu bun simţ, i se părea pur şi simplu o minciună. Campania îi dovedise că „banul" e în stare să învingă „feminitatea". Banul era mai tare decît farmecele feminine, şi totul se petrecuse ca în povestea femeii ce-şi părăseşte iubitul sărac pentru urîtul cel bogat.

Prin analogie, Kazu mai formulă şi o a doua concluzie : înfrîngerea lui Noguci însemna victoria „banului" asupra „bărbăţiei".

Puterea banului, care îi demonstrase atît de crîncen că inteligenţa, sentimentele şi farmecul personal sînt neputincioase, puterea asta o ura şi o detesta ea din adîncul sufletului. Curînd îşi dădu seama că pesimismul ei în legătură cu redeschiderea restaurantului izvora numai dintr-o deziluzie de moment. Pînă în ziua alegerilor crezuse în minuni în stare să facă posibil imposibilul. Acum credinţa ei era moartă. Poate că, în ultimă instanţă, crezuse într-o minune numai fiindcă crezuse în politică. Or, politica o dezamăgise, deci îşi pierduse şi încrederea în minuni.

Dar dacă ajungea atîta lucru ca s-o dezamăgească, însemna că şi ea îşi închipuise, la fel ca Noguci, că inteligenţa, sentimentele şi farmecul personal sînt hotărîtoare în politică. Căci numai ele se dovediseră neputincioase. Dar, cîtă vreme politica îi dăduse curajul să creadă într-o minune împotriva tuturor evidenţelor, nu era drept să fie acum dezamăgită de aceeaşi politică, oricare ar fi fost rezultatul experienţei. Tot speculînd astfel, ideea de politică ajunse să capete un înţeles nou pentru ea.

E adevărat că truda ei fusese zadarnică. Dar, dacă lăsa acum la o parte tot ce nu se dovedise eficient şi reuşea să creadă din nou într-o minune? Oare imposibilul n-ar putea măcar acum să devină posibil? Nu cumva o putea ajuta din nou politica? Poate că speranţa în minuni, care îi susţinuse idealurile, era în politică totuna cu efortul practic şi real de a înfăptui minunea. Poate că nu era chiar atît de imposibil să redeschidă restaurantul.

Şi deodată se născu în capul ei un raţionament politic năstruşnic. Conservatorii cîştigaseră numai mulţumită banilor lor! Bun... Din cauza asta am ajuns eu în situaţia de a pierde restaurantul. E clar că tot ei trebuie să mă despăgubească acum!

Descoperirea ei era de-a dreptul formidabilă.

Într-o zi, cînd Noguci nu era acasă, îl chemă la telefon pe In Sawamura, la Kamakura. Acesta fusese de cîteva ori prim-ministru şi era unul din oamenii importanţi ai conservatorilor. Kazu fusese pe vremuri prietenă cu iubita lui. Cînd formă numărul, îşi simţi inima bătînd să-i spargă pieptul. Fără să-şi dea seama, se afla în clipa aceea pen-

tru prima dată foarte aproape de miezul politicii : adică de trădare.

Familia lui In Sawamura se închina de generații întregi zeiței Bensaiten [1] și, din respect pentru această zeiță geloasă și feciorelnică, el rămăsese toată viața burlac. În loc să se însoare, își adusese în casă o gheișă, Umegio, pe care o trata ca pe o servitoare. Umegio nu ieșea niciodată cu el în lume, iar în fața musafirilor, acasă, nu scotea un cuvînt. Iar bărbatului ei îi spunea de fapt, după atîția ani, tot „domnia ta".

Cînd Kazu o întrebă la telefon dacă-l poate vedea pe Sawamura, Umegio răspunse spontan :

— Sînt sigură că domnia sa are să te primească cu plăcere. Să-l întreb numai ce zi îi convine.

Stabiliră o întîlnire pentru 15 septembrie, la ora 11 dimineața.

A doua zi, Kazu află că Noguci alesese aceeași zi pentru mutarea în casa nouă. O încurca rău coincidența asta, dar știa că Sawamura n-are să-i mai acorde o a doua întrevedere. Se frămîntă multă vreme ca să găsească un pretext să iasă din casă în ziua cu pricina. Ca stăpînă a casei, trebuia să fie de față la mutare. Iar Noguci stabilise data mutării după capul lui — doar nu era să-și consulte nevasta în astfel de probleme ! Așa că n-avea nici o șansă să amîne mutarea.

Dar Kazu găsi încă o dată puterea să ia o hotărîre fulgerătoare. În ajunul mutării în noua locuință ieși pînă la Setugo-an, sub pretext că are

[1] Zeitate budistă, considerată în Japonia zeiță a dragostei.

cîteva treburi de rezolvat. Acolo o apucă o durere de cap cumplită. Își chemă doctorul, care locuia în apropiere, și îl convinse să-i telefoneze soțului ei și să-i comunice că ar fi indicat să rămînă peste noapte la Seșugo-an. În dimineața următoare îl chemă din nou, rugîndu-l să vorbească iar cu Noguci și să-i spună că va trebui să stea în pat pînă seara.

Apoi lăsă doctorul să plece, îi trimise soțului ei două slujnice tinere să-l ajute la transportul lucrurilor și reținu lîngă ea o singură servitoare de încredere. Se sculă în grabă din pat, iar fata, care pricepuse îndată cum stau lucrurile, o pregăti de plecare. Kazu alese un chimono necăptușit de mătase creponată în nuanțe vinețiii, cu flori de toamnă imprimate de la genunchi în jos, și cu un *obi* cu gîze brodate în verde, albastru și argintiu, pe fond alb. Se așeză cu umerii dezgoliți la măsuța scundă de toaletă, în plin soare, iar servitoarea îngenunche alături, atentă : nu era nevoie să-i spună ce să facă — o privire în oglindă era de ajuns, și imediat aranja ceea ce trebuia. Parcă pricepuse că de ziua aceea atîrna într-un fel și viitorul ei.

Cu toată oboseala și truda de peste vară, umerii și decolteul stăpînei nu-și pierduseră nimic din frumusețe. Numai gîtul bronzat, care pe umerii albi era aproape ca o floare ofilită, păstra urmele necazurilor. Cu toate că soarele care bătea în odaie era încă puternic și fierbinte ca vara, umerii și decolteul stăpînei erau reci ca de zăpadă. Albeața gingașă a tenului ei respingea lumina, de parcă ar fi ferit o încăpere întunecoasă și plină de răcoare de căldura prea mare de-afară.

Era uimitor cum tenul nu-i trăda deloc vîrsta ; anii trecuseră fără să lase urme. Pielea ei elastică și mată, care ascundea atîta agilitate și șiretenie, era netedă și albă ca laptele. Porii delicați se deschideau parcă lacomi de lumină pe pielea ei ca fructul pîrguit.

— Ce ten frumos are doamna ! Ar putea băga în boală pe oricine, spuse fata.

— N-am timp acum de complimente, i-o tăie stăpîna.

Deși se uita încruntată în oglindă, în sinea ei era măgulită de lauda slujnicei. Se stropi din plin cu apă de colonie, apoi fata o pudră pe gît și acoperi porțiunile prea bronzate cu cremă și pudră. Niciodată nu se gătise Kazu cu atîta îngrijire într-un timp atît de scurt.

— A scos șoferul mașina ?

— Da, doamnă.

Începu să se îmbrace și trimise fata după șofer. Tînărul se înclină în prag, salutînd-o cu o plecăciune adîncă. Stăpîna îi aruncă de sus o privire severă în timp ce-și lega pe șold șireturile chimonoului.

— Ascultă, să nu spui nimănui unde mergem azi. Ai înțeles ? Dacă se află cumva, să știi că o pățești. Nu scoți o vorbă, oricine te-ar întreba !

Se întoarse la Setugo-an spre seară, extrem de bine dispusă. Încercase să plece mai devreme, dar bătrînul Sawamura, care altminteri era destul de morocănos, ținuse neapărat s-o invite la masă. Făcu repede o baie, ca să șteargă urmele fardului, apoi își puse pe ea un chimono simplu și

plecă în grabă la noua locuință, în Koganei. Noguci n-avea decît să creadă că roșeața din obraji i se trage de la febră, nu de la baia fierbinte.

Dar soțul ei nu spuse nimic. O întrebă doar cum se simte, dar fără să-i mai asculte răspunsul.

Cînd dădu cu ochii de dezordinea din casă, Kazu se minună iar de indiferența oamenilor. Partidul nu trimisese decît doi oameni ca să ajute la mutare. Iar din mulțimea de tineri care roiseră în jurul lui Noguci în timpul campaniei nu se arătase nici unul. Singur Yamazaki era de față, și tocmai se opintea, neîndemînatic, să mute din loc un dulăpior. Mai erau în casă feciorul și cele două slujnice trimise de Kazu.

Casa era cocoțată pe deal, nu departe de gara Hana-Koganei, pe linia Seibu. De-a lungul canalului, pe malul celălalt, trecea șoseaua Ițukaici. Drumul din partea asta nu era nici măcar pietruit, așa că tufele din fața casei și iarba de pe deal aveau un strat gros de praf. Locuința, cu șapte odăi și grădină mare împrejur, era atît de prost construită, încît se zguduiau pereții de cîte ori trecea un camion pe stradă. Poarta avea în chip de stîlpi două trunchiuri grosolane de copaci, iar în grădină creșteau doar cîteva sălcii, niște chiparoși și palmieri.

În după-amiaza următoare, locuința era de bine de rău aranjată și soții Noguci ieșiră să facă o plimbare. Porniră în susul rîului pe un drumeag îngust, năpădit de ierburi. Trecuse multă vreme de cînd Kazu nu mai locuise la țară. Plecase din sat cînd era fată tînără.

Pe şoseaua Iţukaici era circulaţie mare, dar dincoace abia dacă trecea cîte o maşină şi, din cînd în cînd, un camion ori o bicicletă. Pe poteca unde se plimbau nu întîlniră nici ţipenie de om. Kazu avu prilejul să remarce din nou, după ani de zile, ce dezolant sună ziua lătratul ciinilor.

De-a lungul potecii ţîrîiau o mulţime de gîze. Spicele stufoase de *susuki*[1] luceau în soare, proaspete şi argintii. Trestiile de bambus şi buruienile încîlcite, care creşteau de-a valma pe taluz, înţepeniseră sub stratul gros de praf ca într-o dantelărie fină de stuc. Numai plantele de pe dig mai aveau frunzişul verde. Cărarea ce ducea pe sub cireşi era năpădită de ierburi, şi Kazu îşi închipui cum aburesc vara, în zilele cu zăpuşeală. Creşteau în hăţişuri dese, de nu vedeai apa canalului printre ele. Pe alocuri se încîlceau mimoze prin crengile castanilor aplecate deasupra apei, iar printre ele se zăreau ierburi căţărătoare. Apa o bănuiai doar după susurul liniştit. Ca s-o vezi, ar fi trebuit să-ţi faci drum pînă la marginea taluzului înecat de buruieni.

Poteca era prea îngustă ca să meargă alături, aşa că Noguci o luase înainte. Îşi vînduse bastonul cel vechi şi elegant, aşa că acum folosea un băţ simplu din lemn de cireş, cu care dădea la o parte ierburile de pe potecă. Kazu observă că părul îi albise complet la ceafă. Şi umerii căzuţi îşi pierduseră parcă din ţinuta ţeapănă şi demnă. Spinarea uscăţivă a bărbatului din faţa ei în că-

[1] Plantă care în tradiţia literară japoneză sugerează totdeauna toamna.

maşa cenuşie era de-a dreptul o spinare de moşneag.

Dar Kazu ştia că soţul ei se sileşte chiar să pară astfel, că joacă înadins rolul pensionarului. Şi cu ea se purta aşa : nici nu se obosise să afle unde-şi petrecuse ziua de ieri. Ba mai mult, în tot timpul mutării îşi păstrase buna dispoziţie, cînd altă dată s-ar fi enervat de o mie de ori, din te miri ce. Toate erau semnele unei schimbări în atitudinea lui faţă de viaţă. Pierduse totul, şi acum căuta să-şi savureze liniştea şi să se mulţumească cu puţin. Dar cum aşa ceva nu era lucru uşor, în seninătatea lui aparentă se ascundea o notă moralizatoare şi autoritară — o rămăşiţă din Noguci cel de altădată.

În timpul plimbării, începu să laude, de pildă, aerul curat de ţară :

— Vai, cît e de plăcut !

Şi găsi prilejul s-o spună de trei ori, de fiecare dată pe alt ton.

Cînd îşi vîra o idee în cap, n-avea astîmpăr pînă nu aranja toate celelalte lucruri în concordanţă cu ea. Acum era convins că toată lumea îl va ajuta să-şi dobîndească seninătatea şi liniştea pe care le dorea. Acesta era visul lui. Un bărbat cu ambiţii politice era firesc să aibă duşmani, dar un om care se ocupă numai de poezie n-are de ce să fie duşmănit, credea el.

Desigur, în momentul de faţă mai erau multe nepotriveli în viaţa lui. În ultima vreme neglijase o mulţime de lucruri. Dar în curînd are să se limpezească totul, iar el îşi va găsi liniştea,

va ajunge la armonia sugerată de Goethe în „Wanderers Nachtlied“ : „Über allen Gipfeln ist Ruh'...“ [1]

Kazu mergea cu capul în pămînt. Pe cărare zăceau cioburi verzi de la sticlele de limonadă şi cioburi cafenii de la sticlele de bere, vîrîte în pămîntul nisipos ca într-un mozaic. Cine ştie de cînd zăceau acolo !...

— Cred că vine multă lume pe-aici cînd înfloresc cireşii, spuse Kazu.

Observaţia ei îl trezi pe Noguci din visare. El era de altă părere, şi o spuse cu seninătate în glas :

— Nu cred. Am auzit că în ultima vreme nu se mai înghesuie lumea prin părţile astea. Cireşii de-aici sînt prea bătrîni şi cam neîngrijiţi, aşa că nu prea vine lumea să-i admire. Yamazaki spunea că acum se înghesuie toţi în parcul Koganei să admire cireşii în floare.

— Bine-ar fi să se ducă în parc...

Dar în răspunsul ei se simţea parcă nemulţumirea, n-ar fi ştiut nici ea să spună de ce. Visa la mulţimi întregi de oameni.

Noguci se opri sub un cireş şi-şi înfipse bastonul în trunchiul lui gălbenos.

— Uite, vezi, pomul ăsta nu mai are mult de trăit.

Mişcările vioaie cu care învîrtea bastonul în scorbură îi scoteau în evidenţă bătrîneţea. Cînd îi văzu ochii, cu privirea lor blîndă pe sub sprîncenele stufoase, în trupul femeii parcă se crispă

[1] „Serenada drumeţului“ : „Peste vîrfurile toate s-a lăsat liniştea...“ (germ.)

ceva. Vocea lui nefiresc de veselă îi dădea de fiecare dată o înțepătură în inimă, ca un ciob de sticlă. În plus, o zgîndărea faptul că nu-i cerea socoteală pentru ziua de ieri.

Kazu se prezentase la Sawamura cu o listă de subscripții pentru redeschiderea restaurantului. Ca de obicei, avea două propuneri pregătite : întîi îl ruga să facă uz de legăturile și influența lui și să-i înlesnească un împrumut de la ministerul de finanțe și de la ministerul pentru industrie și comerț. Bătrînul stătu pe gînduri, apoi îi răspunse că ar fi cam greu ; ba mai mult, că era un moment cît se poate de nepotrivit pentru Kazu să vină cu astfel de pretenții pe la ministere.

Abia atunci pomeni Kazu de al doilea proiect : îi prezentă lui Sawamura lista ei de subscripții și-l imploră să semneze. Odată ce va avea semnătura lui, n-avea s-o mai refuze nimeni. Bătrînul zîmbi șiret și o preveni că, la pensia lui, nu era în stare să-i facă decît o donație simbolică. O chemă pe Umegio să-i frece piatra de tuș, și scrise cu o caligrafie desăvîrșită : „10 000 de yeni", apoi semnă.

Despre acțiunea ei nu știa încă nimeni — de asta putea fi sigură. Dacă ar fi trecut cu lista pe la primul ministru Saeki, pe la Ghenki Nagayama și pe la toți ceilalți cîți îi propusese Sawamura — ei da, atunci ar fi fost altceva. Dar în momentul de față era cu neputință să fi aflat Noguci ceva.

De cînd avea semnătura lui In Sawamura, Kazu nu mai putea de bucurie. Ce succes nebănuit ! Își redobîndise iar toată energia. Un singur gînd o frămînta : cum să ascundă de soțul ei prea marea

ei veselie? Hotărî să meargă adusă de spate, ca o mîţă care-şi adună toată agilitatea în spinarea arcuită. Avea să se arate de o voioşie măsurată, potrivită cu noua lor fericire de pensionari. În rest, se va strădui să pară cît mai indiferentă.

Dar jocul acesta o obosea şi-i irita nervii. Se întrebă dacă neliniştea pe care i-o provoca atitudinea indiferentă a soţului ei nu era cumva un semn de nervozitate exagerată din partea ei.

Dar la gîndul că bărbatul ei nu ştia nimic din tot ce-o frămîntă, i se făcu deodată milă de el. Se uită la spatele lui în cămaşa cenuşie: părea singur şi părăsit. Şi totuşi, nu se simţea vinovată. Nu credea că ar fi meritat o pedeapsă. Dimpotrivă, avea speranţa vagă că soţul ei o va înţelege.

— Ia te uită! exclamă el, oprindu-se din nou să arate cu bastonul spre malul celălalt. Cînd te gîndeşti că mai există şi astăzi ceainării ca asta! Ca un decor de teatru, nu-i aşa?

Kazu privi într-acolo. De partea cealaltă a străzii văzu o ceainărie mică, în stil vechi. Sub streaşina strîmbă avea o uşă glisantă de lemn, prăfuită, cu geam în partea de sus şi perdeluţe din fîşii de hîrtie colorată. Peste lemnul uşii atîrna un covoraş roşu. De-o parte şi de alta erau lipite afişe cu semne mari: „Fierturi", „Găluşte" şi altele.

— Ah, ce drăguţ! strigă Kazu, exagerat de tare.

Făcu un pas într-acolo, prin iarba înaltă acoperită de pînze de păianjen dese. Noguci le îndepărtă îndată cu vîrful bastonului. Pînzele subţiri rămaseră agăţate de baston şi plutiră în aer, u-

şoare şi gingaşe, sclipind aurii în lumina tîrzie. În cele din urmă Kazu vorbi, numai ca să nu tacă :

— O să avem multă linişte în casa noastră cea nouă... Dar ce-ar fi să renovăm măcar baia ? E drept că stăm cu chirie, dar mai avem mulţi ani înaintea noastră...

— M-am gîndit şi eu la asta, spuse el cu glas mulţumit. N-ar fi rău să avem o baie cu tot dichisul, mai ales cînd ne-om întoarce de la terenul de golf...

— Golf ? Ştiu că ai jucat pe vremuri în străinătate. Dar mai ai echipamentul necesar ?

— Şi la asta m-am gîndit. Cînd s-or mai linişti lucrurile şi ne-om instala şi noi ca lumea, am să dau o raită prin prăvăliile de vechituri. Găsesc eu ceva ieftin. O să încep să mă antrenez iar. Mi-a venit ideea, fiindcă avem în apropiere un teren de golf. O să-mi chem şi eu prietenii... Mai am şi cîţiva cunoscuţi străini care stau la Tokio...

— Asta-i o idee grozavă ! Are să-ţi facă bine să joci. Trebuie să te-apuci iar, neapărat. Începusem să-mi fac griji pentru tine. Nu e bine să rămîi dintr-o dată fără nici o ocupaţie, după campania asta obositoare.

Soţia lui se bucura sincer. Trebuia doar şi el să se ocupe cu ceva.

Ajunseră la primul pod peste canal şi se rezemară de balustrada de fier, uitîndu-se în apă. Abia acum vedeau apa, curgînd repede pe sub ramurile încîlcite şi frunzişul des. Lumina care cădea printre frunzele de castan ţesea tot felul de desene pe faţa rîului.

— Ca un *obi* din lamé, observă Kazu. Deşi mie nu-mi prea plac modelele astea noi.

— E prima dată cînd văd rîul de cînd ne-am mutat aici, spuse el.

Urcară din nou pe dig, mergînd mai departe în susul rîului, cu soarele în față. Vorbeau puțin. Kazu avea senzația că privește tot peisajul de foarte de sus, din aer, din perspectiva unei păsări în zbor. Undeva, departe pe pămînt, vedea un moș și-o babă, două siluete mărunte, umblînd încet pe malul rîului. Vedea părul cărunt al moșului sclipind jos, și acele din coafura bătrînicii, și vîrful bastonului pe care moșul îl învîrtea în fața lui.

Inimile celor doi erau limpezi și pline de tristețe și singurătate. Nimic din afară nu le mai tulbura liniștea.

Kazu vedea tot tabloul de la distanță, dintr-un instinct de apărare. Dacă nu păstra această perspectivă, noua ei existență ar fi rănit-o ca o lamă tăioasă. L-ar fi rănit și pe el. Trebuia pur și simplu să privească de departe tabloul duios cu cei doi bătrînei care-și făceau jalnica lor plimbare. Dacă n-ar fi văzut lucrurile astfel, s-ar fi cutremurat de urîțenia lor.

Noguci savura în mod vizibil această plimbare prin aerul curat și tare. Bucuria i se citea în fiecare gest, în felul cum se oprea din cînd în cînd să se uite la cer, în mersul vioi, în mișcările bastonului pe care-l învîrtea mereu prin aer. Dar Kazu observă în veselia lui ceva artificial — de parcă forța lucrurile cu încăpățînare. Bătrînul se putea lipsi, de fapt, de prezența ei alături de el. În timp ce pășea cuminte în urma lui, se gîndi că ar fi trebuit să-i arate măcar atîta simpatie cîtă

acorzi unui tablou la care te uiți din politețe peste umărul pictorului. În momentul de față n-avea voie să-l tulbure, trebuia să-l lase în pace cu visurile lui.

Așa că își îndreptă simpatia spre frumusețea după-amiezii de toamnă, gustînd pe-ndelete fiecare clipă. Noguci parcă intuia că nu va mai regăsi niciodată seninătatea de-acum, iar ea înțelegea dorința lui de a păstra cu orice preț puritatea acestei stări de spirit. Ar fi fost nedrept din partea ei să i-o distrugă. Și-apoi, nu putea nici ea să nege că după-amiaza asta, clipă de clipă, le adusese un soi de fericire, chiar dacă era falsă.

Soarele bătea pieziș în crîngul de cedri din stînga drumului, și țesea văluri tainice printre trunchiurile lor. Pe drum trecu un camion, răscolind norișori de praf care, ajungînd printre cedri, se schimbară și ei într-o pulbere aurie.

Puțin mai departe văzură un apus de soare minunat. Sub norii purpurii, crîngul își împrospătă culorile. Tot cerul era o flacără — în mijlocul lui un singur nor rămăsese întunecat, de culoarea nopții, și Kazu văzu în întunecimea lui de cenușă contururile unui mormînt — mormîntul familiei Noguci.

Ciudat, viziunea cu mormîntul care ar fi emoționat-o altădată acum o lăsa rece. Își închipui vag că își vede groapa. Dar rămase nepăsătoare cînd mormîntul acela începu să se clatine acolo departe, se dărîmă și în fine se topi cu totul. Flăcările amurgului se stinseră curînd, și întreg cerul se acoperi de un cenușiu mohorît.

DUPĂ BANCHET

ÎN OCTOMBRIE, prietenii cu care făcuse excursia la Nara îl invitară pe Noguci la cină, fără soţia lui.

Se întîlniră în sala cea mare a unei ceainării din Yanaghibaşi, pe malul rîului Sumida. Cheltuielile erau suportate, pesemne, iar de ziar. Jurnalistul cel bătrîn ocupa locul de onoare, ca de obicei, iar ceilalţi, Noguci, directorul ziarului şi economistul se aşezară în jurul lui.

Proprietăreasa ceainăriei, plinuţă şi veselă, îi distra cu istorioare amuzante. Era o femeie inteligentă, care ştia să profite de corpolenţa şi de veselia ei înnăscută, arborînd mereu un aer naiv şi neştiutor. De pildă, cînd veni vorba de Hollywood, îi întrebă mirată :

— Hollywood ? Asta trebuie să fie pe undeva lîngă Paris...

O gheişă cam trecută intră şi ea în vorbă :

— Oare cunosc oaspeţii povestea cu pîinea doamnei ?

Stăpîna păru plictistă şi spuse că povestea n-o să-i intereseze pe distinşii oaspeţi. Dar gheişa continuă :

— Doamna şi-a pus în gînd să slăbească şi a consultat un doctor, care-a sfătuit-o să mănînce de trei ori pe zi pîine puţină. Doamna a stat să se gîndească şi pe urmă l-a întrebat : „Şi cînd să mănînc pîinea ? Înainte sau după mese ?"

Toată lumea rîse de gluma destul de veche.

Cina o dădeau în cinstea lui Noguci, aşa că ziaristul cel bătrîn se purta faţă de el cu multă con-

sideraţie. Cînd Noguci ieşi pentru o clipă în timpul mesei, bătrînul se sculă şi el îndată şi-l urmă, împingînd-o la o parte pe gheişa care voia să-l conducă. Pe coridor i se adresă :

— Ascultă, dragul meu, poate că eşti informat, dar ceilalţi sînt de părere că dacă cumva nu ştii, e mai bine să-ţi spunem. Mi-e cam neplăcut, dar trebuie să te anunţ că... (aici bătrînul ezită o clipă) soţia dumitale umblă pe la diverse persoane din guvern şi pe la financiari cu o listă de subscripţie. Strînge bani ca să redeschidă restaurantul. Cică Sawamura i-ar fi făcut prima donaţie, şi pe urmă l-au imitat mulţi alţii... Poate că habar n-ai de povestea asta...

— Acum aud pentru prima dată, spuse Noguci prompt.

Cînd se întoarse la masă, ceilalţi băgară de seamă după expresia de pe faţa lui că bătrînul vorbise cu el, şi că Noguci într-adevăr nu ştiuse nimic. Îl tratară prin urmare cu o atenţie plină de compătimire. Atîta delicateţe aveau şi ei, cît să-şi arate consideraţia în situaţia aceasta penibilă, purtîndu-se cu tact şi discreţie. Dar tocmai discreţia lor îl umilea şi mai rău pe Noguci, aşa că îi părăsi mult mai devreme decît s-ar fi cuvenit.

Kazu nu era acasă. Îi lăsase vorbă că rămîne peste noapte la Seţugo-an.

În timp ce soţul ei lua cina în ceainăria din Yanaghibaşi, Kazu se întîlnise cu Ghenki Nagayama în Akasaka. Îi ceruse la telefon o întrevedere, iar Ghenki, informat ca întotdeauna, spusese fără înconjur :

— Aha, îmi închipui că e vorba de listă.

Kazu voia să-l întîlnească la unul din „birourile" lui, dar el o chemă înadins la un restaurant scump din Akasaka. Nu era deloc încîntată să se arate cu el într-un restaurant, mai ales că o și cunoștea destul de bine pe patroana localului. Dar nu avu încotro și se înființă acolo la ora stabilită ; Ghenki o lăsă să aștepte mai bine de-o jumătate de ceas.

Atențiile patroanei, care stătu de vorbă cu ea pînă la venirea lui Ghenki, erau ca o tortură pentru Kazu. Bătrîna auzise zvonuri despre redeschiderea restaurantului Sețugo-an și o asigură că era cu totul de partea ei.

— Foarte înțelept din partea dumitale să-ți procuri semnătura lui In Sawamura. Așa trebuie procedat ! Ai avut destule necazuri în ultimul timp. Lasă că acum or să vină și vremuri mai bune.

Și se oferi să-i mijlocească vizita la un ghicitor, care nimerea totdeauna cu prorocirile lui. Sfatul ghicitorului putea să-i fie de mare folos acum — spuse bătrîna gazdă. Kazu acceptă cam în silă. Într-un fel se cam temea de o prezicere rea, dar în fond nu mai credea în prezent decît în forțele ei proprii.

Gazda auzi mișcare la capătul coridorului. Se ridică repede de la locul ei și strigă cu o voce limpede și înaltă :

— Am obosit amîndouă de-atîta așteptat ! Cum poți lăsa o doamnă să te-aștepte ?

Ghenki răspunse la fel de tare, fără să se sinchisească de lumea din restaurant :

— Nu e nici o doamnă ! Bătrîna e doar o veche prietenă de-a mea.

— Vai de mine, ce vorbă mai e și asta !

Kazu își păstră o figură demnă, deși începuse să tremure. Iată că ajunsese din nou în lumea grosolăniilor, a familiarităților impertinente și-a obrăzniciilor. Oricît ar fi ocolit ea lumea asta, se afla din nou în mijlocul ei. Ghenki nu catadicsea s-o trateze ca pe soția unui fost ministru.

Totuși, Kazu simțea că acum e mai aproape ca oricînd de adevărata politică, mai aproape chiar decît în toiul campaniei electorale. Politica însemna pentru ea glume, veselie zgomotoasă, rîsete de femei, miros de tămîie aprinsă... Numai învăluită în asemenea forme, politica devenea reală, numai așa își arăta adevărata față și era în stare să facă minuni.

Ghenki intră, îmbrăcat în straie japoneze. O salută vesel din vîrful buzelor, apoi se așeză pe rogojină de partea cealaltă a măsuței scunde.

Kazu, în aceeași poziție țeapănă, se uită drept la fața lui bătrînă și urîtă, făcută ca din bulgări de lut lipiți la întîmplare, fără nici un rost, căci trăsăturile lui parcă se certau între ele. Tenul roșcat trăda o vitalitate de-a dreptul dezgustătoare, iar ochii înconjurați de-o mulțime de zbîrcituri se holbau cu o expresie goală. Îndărătul buzelor groase clănțăneau două șiruri de dinți falși, de-un alb strălucitor.

Fără să-și dezlipească ochii de la obrazul lui, Kazu spuse un singur cuvînt :

— Satano !

— Numai atît ? se miră Ghenki zîmbind.

— Lașule ! Bestie ce ești ! Cea mai mare canalie dintre toți, asta ești ! Broșura aia mizerabilă a fost opera ta, să nu crezi că nu mi-am dat seama,

n-are nici un rost să tăgăduiești. N-ai pic de conștiință ! Ești mai puturos ca un vierme de bălegar ! Lepădătură ! ...Ai atîta gunoi în tine, încît întrece orice închipuire !... Mă mir că nu te-ai înecat încă în propria ta murdărie !... Îmi vine, zău, să te rup în bucăți... Dar nici atunci nu m-aș răcori !

Kazu se înfierbîntase vorbind, se lăsa dusă de șuvoiul cuvintelor care-i ieșeau din gură fără oprire. Acum își vărsa tot focul. Roșie la față, cu gura uscată și obrajii plini de lacrimi, îl blestemă înainte, printre sughițuri de plîns. La un moment dat bătu atît de tare cu mîna în masă, încît aproape că-și sparse inelul cu peruzea. De fapt nu i-ar fi păsat dacă se spărgea, că tot nu era inelul cu diamant (pe acela nu-l purta niciodată cînd umbla cu lista de subscripții).

Ghenki o asculta, dînd din cap din cînd în cînd cu cîte un : „Așa, așa să fie ?" Pînă ce deodată începură să-i curgă și lui lacrimile peste obrajii umflați și plini de riduri.

— Te înțeleg. Zi-i mai departe. Dă-i drumul ! Spune tot ce ai pe suflet ! îngăimă el cu lacrimi în glas.

Și începu să-și frece ochii cu pumnii lui mari, acoperiți de păr des roșcat, în timp ce din gură îi ieșeau cuvinte mieroase și blînde, ca un cîntec de leagăn :

— Așa-i, așa-i... Biata de tine. Prin cîte ai mai trecut !

Întinse timid o mînă peste masă și atinse umărul femeii, care încă mai era zguduită de plîns. Kazu nu-i văzu gestul, căci își înfundase fața în

batistă, dar cînd simți atingerea mîinii lui, își feri brusc umărul.

— Hai, lasă, nu mai plînge. Hai că trece, mai spuse el cu vocea înfundată.

Ghenki își aplecase capul pînă sub masă și se întindea după pachețelul învelit în mătase liliachie care zăcea pe rogojină, lîngă genunchiul ei. Îl luă în poală, desfăcu învelitoarea și începu să răsfoiască pe-ndelete caietelul legat în stil japonez. Citind își mai trecu de cîteva ori dosul palmei peste ochi. În cele din urmă se întinse după butonul soneriei.

Kazu se suci îndată cu spatele la ușă, luînd batista din fața ochilor, căci se jena de servitoare. Ghenki ceru hîrtie și tuș, pe care fata le aduse imediat. Kazu tot mai încerca să-și ascundă lacrimile. Își scoase din poșetă pudriera ca să-și aranjeze fața. Slujnica, încurcată de tăcerea neobișnuită și de lacrimile celor doi, se strecură tiptil din odaie îndată ce sfîrși de frecat tușul.

Ghenki scrise cu semne frumoase, curgătoare: „Trei sute de mii de yeni", și semnă. Apoi scoase din buzunar un cec cam mototolit, pe care-l împinse peste masă împreună cu caietelul.

— Asta-i numai pentru început. Mîine, înainte de masă, vorbesc cu domnul Yamanași de la banca Go-i. Scot eu de la el ceva bani, n-avea grijă. Să-mi ispășesc măcar o parte din păcate. Ce-am făcut n-a fost din ură față de tine, să știi... Mîine dimineață vorbesc cu Yamanași și-ți spun îndată ce-am rezolvat. Bănuiesc că nu vrei să te sun acasă.

— Nu acasă. Sună-mă la Sețugo-an, răspunse ea potolită, pe un ton plin de politețe.

— Atunci fii pregătită, ca să poţi ieşi îndată în oraş dacă va fi nevoie.

Astfel hotărî Kazu să rămînă peste noapte la Seţugo-an.

A doua zi, către seară, se întoarse la locuinţa lor din Koganei. Întîlnise pe cine trebuia şi pusese toate lucrurile la punct. Ştia că de data asta are să iasă un adevărat scandal, dar cu toate acestea era liniştită. Planul ei de a redeschide restaurantul avea în fine cap şi coadă. „Minunea" se împlinea.

Ierburile de *susuki* de-a lungul drumului sclipeau albe, iar pe cerul de seară, încă luminos, zbura un stol de păsări. Îşi aminti cum se trezise dimineaţa prea devreme, nemaiavînd răbdare, şi făcuse după atîta vreme din nou o plimbare prin grădina sălbăticită, căzută în paragină. De pe colina năpădită de ierburi şi buruieni se ridicaseră speriate, fîlfîind din aripi, o mulţime de păsărele, care sparseră cu gălăgia lor limpezimea sticloasă a dimineţii, într-o mie de cioburi.

Puse şoferul să oprească lîngă pod, la oarecare depărtare de casă. Nu îndrăznea să tragă chiar în faţa porţii. Şoferul îi deschise uşa şi Kazu dădu să pună jos piciorul, încălţat în şosetă albă, care arunca o pată de lumină pe caldarîmul întunecat, cînd deodată dădu cu ochii de un bărbat care tocmai ieşea pe poarta casei lor. Avea o servietă sub braţ şi umbla cu paşi nesiguri, împiedicaţi. Mergea cu soarele în spate şi Kazu nu-i vedea decît silueta, fără să-l poată recunoaşte. Era voinic, dar după felul cum îşi tîra picioarele, fără vlagă, umblînd cu capul în pămînt, părea tare

bătrîn. Apusul răspîndea o lumină lîncedă, obosită — ceasul de moarte al idealurilor....

Soarele cobora peste cîmpie ca un felinar imens, ireal, arzînd cu mii de lumînări. Imaginea bărbatului se profila pe cer ca un desen pe mătasea unui felinar, sau ca o siluetă din hîrtie neagră care-şi aruncă umbra mişcătoare pe mătase. Nu putea fi altul decît Yamazaki.

Kazu se retrase în maşină, închise uşa şi coborî în jos fereastra. Răcoarea serii o izbi în faţă. Cînd Yamazaki ajunse destul de aproape ca să nu trebuiască să ridice vocea, îl chemă. Deşi vorbise încet, bărbatul tresări speriat înainte de a ridica privirea spre ea.

— A, dumneata erai, doamna mea?

— Urcă niţel în maşină. Vreau să-ţi vorbesc.

Cu mişcări greoaie ca de urs, Yamazaki se aşeză lîngă ea.

— Te întorci în oraş? îl întrebă ea.

— Da.

— Ia maşina mea. Eu rămîn, şi şoferul tot trebuie să se întoarcă.

— Mulţumesc mult. Am s-o iau cu plăcere.

Tăcură amîndoi un timp. În cele din urmă Kazu îl întrebă, în timp ce privea fix în faţa ei:

— Ce-ai vorbit cu el?

— Soţul dumitale a căzut azi în genunchi în faţa mea şi mi-a cerut iertare. Aşa ceva n-am mai pomenit la el. M-a mişcat pînă la lacrimi.

Kazu avu o presimţire şi inima îi bătu mai tare.

— Şi de ce ţi-a cerut iertare?

— Mi-a spus așa: „Ți-ai dat atîta osteneală să-mi rezolvi treburile după alegeri! Dar iată că acum Kazu m-a trădat. Te rog din suflet să mă ierți și întrerupe toate tratativele."

— Care tratative?

— Știi și dumneata: pentru vînzarea restaurantului.

— Și ce vrea să zică prin „l-am trădat"?

— Noguci a aflat de lista de subscripții.

— A, asta e deci.

Kazu își înfipse privirea în întunericul de-afară. Felinarul din fața porții lui Noguci arunca o lumină slabă pe trotuar. Din asfințit nu mai rămăsese decît o dungă gălbuie pe cer. Cireșii de pe dig deveniseră doar niște umbre negre. Kazu spuse deodată:

— Domnule Yamazaki, știu că ți-am adus numai necazuri.

— Ce vorbă mai e și asta? N-am deloc impresia că mi-ai adus necazuri. Dimpotrivă, sper să rămînem prieteni și de-acum înainte.

— Mă bucur că vorbești așa. Dar știu că toate încurcăturile se trag numai din încăpățînarea mea.

— Asta am prevăzut de la început, observă el lucid.

Ei îi trecu prin minte că, de vreme ce fuseseră atîta vreme prieteni, s-ar fi cuvenit să-i spună măcar lui de lista de subscripții. Dar era, la urma urmei, un secret al ei, care ținea de altă lume decît cea în care trăia Yamazaki. Poate că tot era mai bine că n-a vorbit cu el.

— Trebuie să plec acum, zise ea, sprijinindu-se pe perna mașinii, ca să se ridice.

În clipa aceea atinse mîna lui, care zăcea nemișcată și rece în întuneric lîngă ea. Bărbatul ședea ghemuit în scaun, tăcut și amărît. Kazu avu remușcări că îl lasă așa, singur și necăjit. Simți nevoia să-l mîngîie. Și cum știa că un gest al ei face mai mult decît cuvintele, îi acoperi mîna cu palmele ei și o strînse. Așa ceva nu se mai întîmplase între ei de cînd se cunoșteau. Yamazaki întoarse spre ea o privire speriată: ochii îi luceau în lumina felinarului. Nu era el bărbatul care să-i înțeleagă greșit gestul și totuși nu se așteptase la așa ceva din partea ei, ținînd seama de prietenia dintre ei. Dacă nu era vorba de prietenie, apoi de dragoste în nici un caz nu se putea vorbi. O relație oarecare între doi oameni, în care Yamazaki rămăsese obiectiv, fiindcă păstrase toată vremea față de ea o atitudine tolerantă. Dar prin gestul ei nepotrivit, femeia distrugea echilibrul dintre ei, ca un pictor care își compromite tabloul prin ultima trăsătură de penel. Yamazaki însă îi iertă acest gest, care ca semn de iubire ar fi fost mult prea superficial, iar ca semn de prietenie era umilitor.

Dar dincolo de orice speculații, bărbatul simți energia minunată a mîinilor ei. Răspîndeau o căldură misterioasă, irezistibilă, dar ascundeau în același timp și un soi de forță distrugătoare și puternică. Aceeași forță pe care o emana tot trupul ei și care îi dădea greutate, căldură și profunzime.

În sfîrșit Kazu îi dădu drumul din încleștare.

— La revedere... După toate cîte-ai suferit din pricina mea, înțeleg foarte bine că te-ai săturat. Noguci și cu mine o să ne zbatem mai departe,

ca și pînă acum. O scoatem noi cumva la capăt. Orice-am face...

— De cîte ori ai să treci pe lîngă un stîlp de telegraf, o să te gîndești la afișele pe care le-am lipit noi în vara asta.

— Așa-i. Din păcate, sînt stîlpi de telegraf și aici la periferie.

De data asta fu rîndul lui s-o bată ușor pe mînă.

— N-ai ce-i face. O să treacă și asta cu timpul... Ca după un banchet : toată lumea se simte o vreme la fel.

Kazu se gîndi la luciul pe care-l căpăta paravanul aurit din sala cea mare de la Sețugo-an după banchete.

Luminițele roșii din spatele mașinii dispărură în întuneric și Kazu se îndreptă spre casă, pe strada cufundată în întuneric. Se plimbă de cîteva ori nehotărîtă prin fața porții, șovăind s-o deschidă. În cele din urmă își luă inima-n dinți și intră. Înăuntru strigă slujnica, ridicînd vocea înadins :

— Domnul a luat cina ?

— Încă nu, tocmai o pregătesc. Să pun masa și pentru doamna ?

— Știu și eu ? Parcă nu mi-e prea foame, răspunse ea indecisă.

Se cam îndoia că în seara asta vor lua cina împreună, ea și cu Noguci. Așa că adăugă :

— Am să-ți spun mai tîrziu.

Noguci se retrăsese într-o odăiță mică, la capătul coridorului. Kazu îi strigă prin ușa închisă :

— M-am întors !

Dar cum nu primi nici un răspuns, intră înăuntru şi se aşeză pe rogojină. Soţul ei şedea cu spatele la uşă şi citea. Nu se obosi nici măcar să întoarcă puţin capul. Îi vedea părul, care în timpul campaniei albise aproape complet, şi cusătura din spate a chimonoului între umerii uscăţivi, dar încă drepţi. Ca de obicei îşi pusese chimonoul fără grijă şi cusătura cădea strîmb. Şi Kazu avu deodată impresia că spatele lui era teribil de departe, şi că nu va mai ajunge la el niciodată, nici măcar ca să-i îndrepte chimonoul.

— Sînt perfect informat despre tot ce-ai făcut, spuse Noguci fără să se întoarcă. Din punctul tău de vedere, poate că era inevitabil, dar pentru mine rămîne de neiertat. Asta numesc eu adulter.

— Ce-ai spus ?

Întrebarea sunase atît de provocător, încît bărbatul se sperie de energia ei. Dar îşi dădu seama îndată că îl înţelesese greşit. Abia acum se răsuci spre ea şi-i explică cu o voce calmă, în care nu se simţea nici pic de enervare, punctul lui de vedere. Totuşi, dincolo de cuvintele lui alese şi într-un straniu contrast cu ele, se ghicea o adîncă oboseală.

Noguci era de părere că în faptele omului, atît în dragoste, cît şi în politică, trebuie să existe o concordanţă. Era convins că la baza oricărei acţiuni omeneşti stă unul şi acelaşi principiu şi că politica, dragostea şi morala se supun unor legi naturale fixe, ca mişcările stelelor. Prin urmare, trădarea într-un domeniu era pentru el aceeaşi cu trădarea în toate, fiind pur şi simplu o încălcare

a principiului de bază. Fidelitatea politică a unei femei adultere era pentru el la fel de imorală ca trădarea politică din partea unei soții credincioase. Cel mai rău lucru era că o trădare chema după sine alta, dărîmînd pînă la urmă tot sistemul de principii. După această veche filozofie, încercarea soției sale de a cere ajutorul dușmanilor politici era un adulter : în ochii lui, ea avusese legături reprobabile cu toți bărbații aceia.

Kazu îl asculta distrată. Era un mod de a gîndi pe care, oricum, nu-l pricepea. În ce o privea, era în fond la fel de convinsă de dreptatea ei ca și Noguci de a lui.

De data aceasta, soțul ei rămase profund decepționat. Nici nu încercă măcar să-i corecteze, punct cu punct, greșelile. Faptul că descoperea atît de tîrziu cît de zadarnică era orice încercare de a o schimba dovedea încă o dată optimismul naiv al acestui om ciudat și sincer.

Noguci era încă atît de orbit de propria lui idee de dreptate, încît nu reușea nici acum să vadă lucrurile în adevăratele lor proporții. De ce o luase pe Kazu de soție ? Oare nu cumva dintr-o dorință nelămurită ca femeia asta să-i tîrască în norol idealurile, în care el credea atît de mult ?

Iar acum era indignat : Kazu îl făcuse să creadă că se va lăsa educată, cînd în realitate nu se îndreptase în nici o privință. Kazu, la rîndul ei, nu reușea să înțeleagă că el încercase s-o educe pur și simplu din principiu, și nu din dragoste. Fiindcă ea știa cît e de inutil să încerci să educi sau să schimbi un om în toată firea. De aceea interpretase întotdeauna licărul din ochii lui ca un semn de dragoste, cînd în fond nu era decît entu-

ziasm pentru o idee absurdă. La așa-zisa lui iubire, răspunsese printr-o supunere sinceră, iar cu pasiunea lui pentru idei logice și imposibile fusese silită de bine de rău să se împace.

Era cu neputință ca Noguci să nu fi văzut entuziasmul ei pentru tot ce era mișcare, activitate, pasiunea ei înnăscută pentru tot ce-o angaja trup și suflet. Tocmai în asta consta atracția ei ca femeie și fără-ndoială că această trăsătură a firii ei trezise la un bărbat conștiincios ca Noguci ambiții pedagogice.

Îi pretinsese, prin urmare, să se supună cu stricteţe principiilor lui. Kazu, în schimb, nu avea nici pe departe aceleași pretenții de la el. De-aici se și trăgea singurătatea ei, căci simțea, chiar dacă nelămurit, că nu poate trăi decît după propriile ei convingeri. Gîndirea speculativă n-o atrăgea deloc, ba chiar o înfricoșa. Dar tocmai fiindcă era conștientă de singurătatea pe care i-o aducea pofta ei de viață, se gîndea mereu îngrozită la singurătatea ce-o așteaptă dincolo de moarte.

Noguci urmărea, fără îndoială, să zgîndărească în ea teama de moarte, căci îi spuse răspicat :

— Ascultă bine ce-ți spun, pentru că e ultimul meu cuvînt. Dacă accepți să-ți schimbi intenţiile, renunți să mai deschizi restaurantul și te-nvoiești să-l vinzi, sînt gata s-o iau încă o dată de la capăt cu tine, oricît de greu mi-ar fi. Poate că încă nu e prea tîrziu, dacă te hotărăști acum, pe loc... Iar dacă nu... ei, bine, cred că-ți dai și tu seama : totul între noi s-a sfîrșit. Definitiv.

Kazu văzu în fața ochilor un mormînt părăginit, neîngrijit de nici o rubedenie. După singu-

rătatea din viață, avea să vină singurătatea mormîntului năpădit de buruieni, strîmb și dărăpănat — o viziune care o umplea de groază. Dacă se lăsa alungată din familia lui Noguci, nu-i mai rămînea nici o altă cale. Iată o perspectivă care devenise într-o clipă cumplit de reală.

Dar mai exista, undeva, o ispită vagă, îndepărtată: o viață turbulentă, cu zile pline, cu un du-te-vino neîncetat de oameni — o ispită teribilă care ardea ca focul. O viață fără renunțări, fără resemnare și principii greoaie, o lume ce-i drept mincinoasă, cu oameni suciți, în schimb amețitoare, plină de rîsete și nepăsare veselă. Lumea asta îi apărea ca o colină ridicîndu-se din mijlocul unor cîmpii întunecoase, cu oameni veseli, dansînd în jurul unui foc aprins, care mistuia cu flăcările lui întunericul nopții.

Simțea că n-avea încotro: nu se putea împotrivi chemării care venea din propria ei poftă de viață. Nimeni, nici măcar ea însăși, nu se putea împotrivi poruncii pornite din adîncul ființei ei. Deși știa că pofta de viață are s-o ducă pînă la urmă, irevocabil, spre mormîntul părăsit, dărăpănat și pustiu.

Închise ochii.

Văzînd-o cum ședea dreaptă în fața lui, cu capul ridicat și ochii închiși, Noguci avu o senzație neplăcută. Deși își închipuia că îi cunoștea mult prea bine firea de nepătruns, tocmai închipuirea lui îl împiedica să vadă că, de data asta, misterul din ea era cu totul altul ca de obicei, și că în sufletul ei se petrecea o schimbare.

„Precis că se frămîntă acum cum să scape din încurcătură și să facă totuși după capul ei", își

zise el. „Acum o să-mi facă o scenă cu lacrimi. N-are decît, eu unul m-am săturat de femeia asta. Poate că e un semn de bătrîneţe, dar am obosit şi mi-e pur şi simplu lehamite."

Totuşi, îl cuprinse un soi de neliniştе, o curiozitate copilărească, de parcă ar fi aşteptat cu sufletul la gură să explodeze un foc de artificii.

Cu hotărîrea lui categorică, o pusese pe Kazu într-o situaţie din care nu mai avea scăpare. În ultimă instanţă, era vina ei că ajunsese aici şi că avea acum de ales între cele două alternative. El nu făcuse decît să strîngă mai tare chinga, mai mult dintr-un soi de comoditate decît de nevoie. La drept vorbind, oricare ar fi fost răspunsul ei, lui Noguci îi era totuna.

Teama lui cea mare era că soţia lui va reveni asupra hotărîrii luate. Asta i-ar aduce numai complicaţii şi neplăceri. Iar el ardea de nerăbdare, ca un adolescent, să-şi pună în ordine viitorul, să-şi asigure pentru puţinii ani care-i mai rămîneau de trăit o existenţă ferită de orice frămîntări. Se săturase de cîrpeli şi reparaţii, ca şi de planuri noi. Nu mai avea putere să suporte nici un fel de nesiguranţă. Ca un fruct cufundat în gelatina încă lichidă, aştepta momentul cînd zeama din jurul lui se va prinde. Îşi închipuia că numai atunci cînd lumea în care trăia va încremeni definitiv, numai atunci va putea să contemple în liniştе cerul, să admire în tihnă răsărituri şi apusuri de soare şi să asculte foşnetul frunzişului.

Ca atîţia alţi politicieni ce se retraseseră din viaţa publică, avea de gînd să se dedice poeziei pentru tot restul vieţii. Pînă acum nu avusese nici

vreme și nici prea mult chef să se ocupe de poezie, căci nu aducea nici un folos material. Pentru oameni ca el, farmecul stătea nu atît în poezia însăși, cît în dorința lor de a ajunge la ea. Poezia i se părea un simbol al statorniciei și al echilibrului lumii. Numai după ce dispărea teama de schimbări, după ce se vor stinge toate speranțele, incertitudinile și ambițiile, numai atunci poezia i se va dezvălui — ba chiar va trebui să i se dezvăluie.

Atunci se vor topi toate constrîngerile morale și pavăza logicii, care-l încorsetaseră o viață întreagă, și se vor preface în poezie, ridicîndu-se ca fumul alb în cerul de toamnă. Numai că despre refugiul pe care era în stare să-l ofere poezia, Kazu știa mai mult decît el — ea știa cît de inutilă și de neputincioasă e arta.

Noguci nici măcar nu-și dădea seama că nu e în stare să iubească natura. Altfel, ar fi iubit-o fără îndoială și pe Kazu mai mult. În plimbările lui prin Koganei și împrejurimi, descoperise locuri care-i aminteau de clasicele „cîmpii din Musașino" — și asta numea el frumusețea naturii ! Dar în cireșii cei bătrîni, în copacii uriași, în nori și în cerul de toamnă vedea doar o imagine naivă și stîngace, idealizată, a propriului său suflet.

Kazu încă mai ședea cu ochii închiși. Nemișcarea ei îl neliniștea cumplit : se simțea prins într-o legătură conjugală de a cărei nesiguranță poate n-avea să scape niciodată. Dacă ar pune acum mîna pe umărul ei și ar zgîlțîi-o, femeia ar rămîne mai departe ca o stană de piatră, fără să clipească măcar. Poate că totul va rămîne așa cum este, ani de-a rîndul, pînă la moarte, și lucrurile

vor încremeni în forma lor strîmbă de acum și niciodată n-au să se îndrepte după dorința lui.

Kazu deschise încet ochii.

În timpul cît îi ținuse închiși, trecuse cu curaj peste munți de opreliști și ajunsese la singura concluzie posibilă pentru ea. Se cufundase în sine însăși, pătrunsă poate pentru prima oară cu adevărat de influența soțului ei. Căci acum îi dădu un răspuns neașteptat de logic :

— N-am încotro. Am să deschid iar restaurantul. Și pînă la urmă tot îmi plătesc datoriile, chiar de-aș ști că mă voi speti muncind.

De data asta, Noguci simți că o urăște cumplit. Noaptea trecută spumegase de furie și, numai după convorbirea cu Yamazaki și apoi cu ea, mînia îi dispăruse, așa încît putea acum să gîndească cu răceală și obiectivitate. Nu se aștepta nici el la ura asta care venise din senin, cînd o auzi cum alege mîndră între cele două alternative pe care el însuși i le impusese.

Dar ce răspuns aștepta el, la urma urmei ? Oare n-ar fi urît-o la fel dacă s-ar fi decis pentru cealaltă alternativă ?

În orice caz, nici în seara cînd o bătuse, după ce aflase cum lucra de capul ei pentru campanie, nici atunci n-o urîse atîta. Acum Kazu îl învingea cu propriile lui arme, cu argumente logice. Devenise deci un dușman fățiș.

Spre deosebire de celelalte dăți, Kazu nu vărsă nici o lacrimă. Obrazul ei alb rămase senin și, cum ședea în fața lui plinuță și dreaptă, părea o păpușă delicată cioplită în lemn.

Kazu îl privi drept în ochi și citi în ei ura care ardea în tot trupul lui de bătrîn uscățiv și ascetic. Nu era privirea severă a unui pedagog nemulțumit și nici expresia plină de reproș din ochii unui părinte dezamăgit... Cînd pricepu, o străbătu un fior de bucurie.

De afară nu răzbătea nici un zgomot prin ușile închise. Lumina din odaie parcă deveni mai puternică: rafturile cu cărți, masa de scris, foarfeca și cele cîteva mobile lăcuite luceau mai tare, căpătînd contururi mai limpezi ca de obicei. Rogojinile noi miroseau a proaspăt.

Cei doi se priviră multă vreme. Era pentru prima oară cînd Kazu îndrăznea să-și privească soțul drept în față. Umerii lui Noguci tremurau de ură. O ura atît de tare, încît ea se temu că ura îl va distruge. Se sperie chiar că, dacă se va îmbolnăvi, va trebui să-l îngrijească. Dar oricum, n-o va face. Era singura care ar fi putut să-l scape de dezgustul care-l năpădise, dar nu mai era dispusă să-l ajute.

Cu el se petrecea același lucru. Ura i se mai potolise, dar își dădu seama că nu mai poate face nici o mișcare. După răspunsul ei limpede și răspicat, mîna lui n-o mai putea lovi. Oricît ar părea de ridicol, îl reținea pur și simplu politețea. O politețe care-i învelea trupul ca o cămașă de mort.

După o tăcere lungă, Noguci vorbi, în sfîrșit.

— Asta e deci hotărîrea ta. Atunci am să înaintez divorțul. Sper că n-ai nimic împotrivă.

CU CONSIMȚĂMÎNTUL ambilor soți, numele ei fu șters din registrul familiei Noguci. Kazu își împachetă lucrurile și se întoarse la Sețugo-an.

De cum se află de întoarcerea ei, apărură pe dată și vechii slujitori ai casei, care după închidere se risipiseră care încotro. Toți voiau să lucreze din nou pentru ea, și Kazu, mișcată, îi primi cu lacrimi de bucurie.

Clădirile avuseseră mult de suferit, dar mai ales grădina fusese lăsată în paragină. Grădinarul cel bătrîn se înființă cu cîteva ajutoare tinere și-și oferi serviciile, ca un dar de bun-venit. Îi făgădui că va pune grădina la punct în timpul cel mai scurt, întocmai cum fusese înainte.

Kazu ieșea în grădină îndată ce găsea o clipă liberă și se bucura văzîndu-i pe grădinari cum trudesc din zori și pînă-n seară, cosind iarba și potrivind tufele sălbăticite. Noaptea auzea țipăt de bufnițe, iar ziua vedea uneori uliul în cuibul lui din vîrful pinului. Cînd tăiară toate buruienile, ieșiră la iveală cîțiva fazani pitici, lipăind speriați pe gazon. Socul cel mare avea bobițe roșii în frunzișul lui încîlcit, dar mai rămăsese ici și colo cîte-o floare albă care răspîndea în aer un miros suav, ca de vis. Gardul viu se îmbrăcase în culori minunate, de toamnă, și arunca umbre melancolice peste poarta veche.

Kazu se bucura de grădina ei, care devenea tot mai frumoasă și mai îngrijită pe zi ce trecea, renăscînd în forma ei de odinioară. Dar parcă totuși nu mai era grădina ei de altădată, a cărei

imagine o purtase în suflet pînă în ultimul amănunt, o ştiuse pe dinafară, o ţinuse ca-n palmă. Grădina ei luminoasă pînă la ultimul colţişor — grădina aceea n-o mai regăsea. Fiecare copac, fiecare piatră îşi avusese acolo locul şi toate se potriviseră perfect cu sufletul ei. Această potrivire minunată se pierduse.

Gazonul creştea iar scurt şi des, crengile prea încîlcite erau tăiate, şi acum se zăreau iar petece de cer prin frunziş. Încet-încet, grădina îşi dezvăluia chipul, ca trezită dintr-un somn adînc cu vise înceţoşate. Semăna întocmai cu chipul cel vechi, deşi pentru Kazu nici o linie şi nici un punct din noul tablou nu se mai potrivea cu lumea ei de altădată.

Într-una din zile vremea era prea urîtă şi grădinarul nu se arătă. Abia spre seară cerul se înseninâ : insuliţa cu stufăriş de bambus şi apa iazului începură să strălucească în soare. Era o lumină neliniştită, cu sclipiri tremurate, şi Kazu avu senzaţia că grădina întreagă respiră o bucurie exuberantă, cum nu mai cunoscuse niciodată.

Într-altă dimineaţă peste copaci se lăsă ceaţă, şi pinul cel bătrîn cu ramurile răsfirate în aburul ceţii părea cufundat în cine ştie ce amintiri sumbre.

Cam pe-atunci primi Kazu într-o dimineaţă răspunsul lui Yamazaki la o scrisoare lungă pe care i-o trimisese. Ieşi cu plicul în grădina încălzită de soarele blînd, ca de vară tîrzie.

Iazul sclipea în lumină, iar pe malul celălalt se înălţa coroana întunecată a unui laur uriaş, dominînd crîngul de pini, castani şi sîmbovină. Lan-

terna de piatră din mijlocul gazonului prinsese patină cît timp restaurantul fusese închis, și părea un obiect de artă prețios și plin de viață în gazonul îngrijit, plivit de buruieni. Cerul era limpede: ici și colo se zărea cîte-un norișor subțire printre vîrfurile copacilor.

Grădina, care pînă de curînd păruse mică și întortocheată, se desfăcea acum ca o floare în apă — nepătrunsă, plină de taine, de ierburi și păsări neștiute. Mereu descoperea Kazu cîte ceva nou, comori pe care trebuia să și le însușească, să le țină în palmă, să le pipăie cu degetele, să le cerceteze. I se părea că grădina ei ascunde comori nesfîrșite.

Trecu prin mănunchiuri de raze filtrate de frunze și ajunse la banca de lîngă poteca îngustă. Se așează să citească scrisoarea lui Yamazaki.

„Îți mulțumesc pentru rîndurile dumitale și pentru invitația la banchetul de deschidere a restaurantului. Poate că nu se cade să mă bucur, dar aș vrea să uit o clipă de poziția mea și să te felicit din tot sufletul.

În scrisoare ai evitat să pomenești de schimbarea dureroasă care s-a petrecut recent în viața dumitale. Ai pomenit numai de amenajarea grădinii pentru redeschidere. Cred că înțeleg motivele acestei tăceri.

Cînd mă gîndesc că în anii care au trecut, încrederea dumitale în oameni a fost greu zdruncinată, că în loc de liniște sufletească ai găsit numai nesiguranță, în loc de fericire numai amărăciune, în loc de dragoste ai cîștigat doar experiență, că ai sfîrșit acolo unde voiai să începi

și începi acum unde-ai crezut că toate s-au sfîrșit — cînd mă gîndesc că toate sacrificiile dumitale ți-au adus în schimb numai neliniște și incertitudini, ei bine, să știi că nu găsesc în mine compătimire pentru dumneata, ci numai un adînc respect.

Poate că dacă n-ar fi fost alegerile, ai fi acum fericită, și domnul Noguci la fel. Totuși, mi se pare că alegerile au distrus numai o fericire aparentă și în fond au fost o ocazie binevenită, care i-a dezvăluit fiecăruia adevărul despre sine însuși.

Eu unul m-am mînjit atît de tare în mocirla politicii, încît am ajuns s-o îndrăgesc. În politică te poți chiar curăța prin stricăciune ; aici ipocrizia spune adesea mai multe despre om decît sinceritatea călduță ; aici pînă și viciile sînt în stare să trezească încredere, chiar dacă numai pentru o clipă. În vîrtejul politicii nu mai deslușim ceea ce de obicei numim „caracter", așa cum în centrifuga unei mașini de spălat care se rotește prea repede nu mai distingi rufele. Dar să știi că mie vîrtejul acesta îmi place. Nu e neapărat o purificare ; dar mă ajută, ca o beție, să uit ceea ce trebuie și ceea ce pot să uit. De aceea n-am să renunț la politică, oricîte înfrîngeri și lovituri mă mai așteaptă.

E bine că te-ai întors la viața activă dinainte. După cum e bine și pentru domnul Noguci că și-a regăsit idealurile și dragostea lui de dreptate. Poate că sună cinic în gura mea, dar văzînd lucrurile obiectiv, dinafară, mi se pare că toate și-au găsit iar locul. Fiecare pasăre s-a întors la cuibul ei...

Se pare că vom avea o iarnă neobișnuit de blîndă. Totuși, îngrijește-te de sănătatea dumitale. După toată oboseala fizică și sufletească din ultima vreme, te-ai aruncat prea repede în vîrtejul unei munci istovitoare. Știu că-ți va face bine, dar totuși te-aș ruga să ai grijă de dumneata.

În ce privește invitația de a participa la banchet, primesc cu bucurie."

CUPRINSUL

Seţugo-an 5
Cercul foştilor ambasadori 11
Părerea doamnei Tamaki 20
Tovarăşi în ceasuri de răgaz 26
Kazu filozofează despre dragoste 35
Înainte de excursie 42
Sărbătoarea izvoarelor la templul Nigaţudô . 49
Căsătoria 61
Aşa-zisa „viaţă nouă“ 73
Oaspeţi de seamă 83
Adevărata „viaţă nouă“ 94
Cearta 115
O piedică în dragoste 125
Adevărata campanie electorală 133
Ziua alegerilor 157
Orhidee, portocale, dormitor 168
Mormîntul din norii amurgului 179
După banchet 195
Înainte de banchet 214

În colecţia GLOBUS

Au apărut :

HEINRICH BÖLL
Onoarea pierdută a Katherinei Blum

AMRCEL BRION
Am străbătut munţii

WILLA CATHER
Cazul din Grover Station

YVES GANDON
Destinaţie necunoscută

STEFAN HEYM
Relatare despre regele David

ALEXEI MALÎŞEV
Cantonul Nr. XIII

FR. MALLET-JORIS
Minciunile

ANDRÉ MALRAUX
Oglinda de la hotarul ceţii. Lazăr

GABRIEL GARCÍA MARQUEZ
Fantastica şi trista poveste a candidei Erendira şi a nesăbuitei sale bunici

CARSON McCULLERS
Ceasornic fără minutare

MESTERHÁZY LAJOS
Ciinele cu patru picioare

HARRY MULISCH
Diamantul

IRIS MURDOCH
Visul lui Bruno

WILLIAM SAROYAN
O zi din după-amiaza lumii

FÉLIX-ANTOINE SAVARD
Menaud, omul pădurii

OLGA SCHEINPFLUGOWÁ
Carantina

MICHEL TOURNIER
Vineri sau limburile Pacificului

CHRISTA WOLF
Unter den Linden

VIRGINIA WOOLF
Între acte

Vor apărea :

HENRI BOSCO
MĂTUȘA MARTINE

KAREL ČAPEK
DESTINUL UNUI COMPOZITOR

ROMAIN GARY
CLAR DE FEMEIE

GRAHAM GREENE
MIEZUL LUCRURILOR

IAROSLAW IWASZKIEWICZ
POVESTIRI MUZICALE

KLAUS RIFBJERG
ANNA (EU) ANNA

Lector : MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Tiraj 15 115 ex. broşate. Bun de tipar 9.III.1979.
Coli de tipar 7.

Tiparul executat sub comanda
nr. 2624 la
Întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti,
Republica Socialistă România

EDITURA UNIVERS

YUKIO MIŞIMA

Scriitorul japonez Yukio Mişima (1925—1970) a fost salutat de la începutul activităţii sale literare drept un scriitor reprezentativ al generaţiei sale, capabil să dea formă ideilor majore şi problemelor acute ale Japoniei postbelice. *Mărturisirile unei măşti*, *Sete de iubire*, *Templul pavilionului de aur*, *Marea fertilităţii* şi mai cu seamă

DUPĂ BANCHET

aduc o imagine realistă a societăţii japoneze. Cărţile lui Mişima sînt construite în linii precise, cu personaje puternic creionate, iar naraţiunea e unitară, într-un stil care surprinde prin inteligenţa lui tăioasă şi ironia amară.

GLOBUS

Lei 5,50